

GLOBAL HOW?

Facilitarea Educației Globale (FEG)



Manualul formatorului

Dedicație

Noi, întreaga echipă FEG (Facilitarea Educației Globale) dedicăm acest manual tuturor celor care au participat la cursurile de formare FEG din Germania, Portugalia și România. Menționăm că în absența acestor participanți și implicit a contribuțiilor deosebite aduse de aceștia, nici proiectul și nici manualul de față, nu ar fi fost posibile.

THANK YOU!

DANKE!

OBRIGADA!

MULȚUMESC!

Educație Globală - EG

În cuprinsul acestui manual s-a folosit sintagma „Educație globală” (abreviată uneori ca „EG”) pentru a acoperi o paletă amplă de teorii și concepte printre care se numără „Educația globală”, „Educația pentru dezvoltare durabilă”, „Educația pentru dezvoltare” și „Educația pentru cetățenie globală”. Există o sinergie, o adevărată osmoză a aporturilor pedagogice pe care aceste teorii și principii se preconizează să le aducă în ceea ce privește metamorfozarea noastră, a tuturor, într-o societate corectă, pașnică și responsabilă față de mediul înconjurător. Punerea în practică a EG trebuie să aibă în vedere contextul istoric, politic și educațional al fiecărei culturi, țări sau regiuni.

Alegerea sintagmei „Educație globală” ca termen generic are directă legătură cu particularitatea contextului pe baza căruia acest manual a fost conceput (a se vedea de pildă Capitolul 2.0).

TABELUL ACRONIMELOR

OSC	Organizații ale societății civile	ONG	Organizație non-guvernamentală
Cp	Competență (se face trimitere la competențele menționate în modelul de competențe de la p. 22/23)	ONGD	Organizație non-guvernamentală pentru dezvoltare
FEG	Facilitarea Educației Globale	SDDR	Spații deschise pentru dialog și reflecție
ECG	Educație pentru cetățenie globală	PPT	Prezentare Powerpoint
EG	Educație Globală	ODD	Obiectivele de Dezvoltare Durabilă
TIC	Tehnologia Informației și Comunicațiilor	UNECE	Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite
ANI	Analiza nevoilor de învățare	UNESCO	Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură
ODM	Obiectivele de dezvoltare ale mileniului		

Tablă de materii

Prefață - Karen Pashby	6
1.0 Global How? – Aspecte introductive	8
Scopul manualului	9
Cui se adresează manualul	9
Sugestii de utilizare a manualului	10
Structura manualului	10
Mulțumiri	11
2.0 Proiectul Facilitarea Educației Globale	12
Obiective principale	12
Parteneri	12
Grup țintă	12
Elementele proiectului	13
Studiul “Global What?” și viziunea comună dezvoltată prin proiect	14
3.0 Cursuri de formare în Educația Globală - concepte generale	16
Identificarea unei viziuni comune	17
Formarea și responsabilizarea adulților	18
Analiza nevoilor de învățare: identificarea dorințelor și a nevoilor participanților	19
Modelul competențelor pentru facilitatorul implicat în procesul de Educație globală	20
Elaborarea structurii cursului de formare	24
Principii cheie ale formării	25
3.1 Învăță pentru a cunoaște	28
Identificarea temelor și a problemelor specifice formării	28
Inter-conectivitate și gândire sistemică	30
Simplificarea pedagogică a complexității	30
Flexibilitate și învățare selectivă	31
Învăță pentru a cunoaște – exemple de bune practici	32
3.2 Învăță să înveți	34
Teorii de învățare și abordări ale Educației Globale	34
Principii, stiluri și metode de învățare	35
Modele și contexte de dezvoltare a competențelor	37
Facilitarea proceselor de învățare	37
Învăță să înveți – exemple de bune practici	38

3.3 Învăță să faci	40
Planificare – structura demersului educațional	40
Implementare – selectarea metodelor și a instrumentelor	41
Formarea ca proces de transfer reciproc de cunoștințe	41
Evaluare	42
Învăță să faci – exemple de bune practici (proiecte de mică anvergură)	44
3.4 Învăță să exiști	46
Gândire critică și auto-reflecție	46
Cum devenim un exemplu de urmat	48
Optimism critic	49
Învăță să exiști – exemple de bune practici	50
3.5 Învăță să trăiești împreună cu ceilalți	52
Dialog și înțelegere	52
Rolul facilitatorului	54
Crearea unor sinergii relevante	55
Învăță să trăiești împreună cu ceilalți – exemple de bune practici	56
Metode selectate din cursurile test	
Criterii de selectare a metodelor	58
Prezentare generală a metodelor selectate	60
Descrierea metodelor	62
Anexe	
Anexa A: Analiza nevoilor de învățare (ANI) – exemplu de realizare ANI	82
Anexa B: Matrice pentru planificarea unui eveniment de Educație Globală	84
Bibliografie	90
Prezentarea organizațiilor partenere în proiectul FGL	92
Despre manual	99

Prefață

Educația Globală a ocupat un rol esențial între prioritățile stabilite pentru Europa începutului de secol XXI. Educarea întregii populații a fost privită ca fiind elementul cheie pentru promovarea unei societăți care, împreună, va putea răspunde nevoilor anticipate ale viitorului. Acest mecanism complex includea, printre altele, și procesul de formare și dezvoltare a unei înțelegeri esențiale a rolului pe care fiecare cetățean îl joacă la nivel mondial, dar și a problemelor care angrenează și interconectează atât ființele umane, cât și tot ceea ce viețuiește pe această planetă. Ca urmare a Declarației de la Maastricht din 2002 privind Educația Globală, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a statuat că „educația globală reprezintă un proces esențial care permite tuturor cetățenilor să dobândească informațiile și abilitățile necesare pentru a înțelege, a participa în mod activ și a interacționa în mod obiectiv și decisiv cu întreaga societate în calitate de cetățeni globali responsabili”¹. Această atenție „oficială” acordată educației pentru cetățenie globală a fost precedată de numeroase activități derulate într-o serie de sectoare cuprinzând, printre altele, educația pentru drepturile omului, educația pentru dezvoltare și educația pentru pace. Punctul critic s-a atins însă la începutul secolului XXI când, în fața crizelor globale aflate în continuă expansiune în pofida eforturilor neconținute de educare și perfecționare, s-a identificat necesitatea de a facilita educația centrată pe interdependențele globale.

După aproape cincisprezece ani, din momentul identificării formale a acestei necesități imperative, încă mai vorbim despre cunoștințe care trebuie împărtășite și însușite, și despre

o masă critică în jurul căreia trebuie să ne mobilizăm. La nivel internațional, educația pentru cetățenie globală reprezintă principiul cheie al Primei inițiative vizând educația globală inițiată de Secretarul General al ONU. Mai mult, atât educația pentru cetățenie globală, cât și competențele conexe vizând sustenabilitatea sunt incluse în programul ONU de Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), program care se aplică la nivel mondial. Ca sector prioritar de activitate, UNESCO (2014) definește astfel obiectivele cheie aferente educației pentru cetățenie globală:

- Încurajarea participanților să analizeze în mod obiectiv problemele de zi cu zi și să identifice într-o manieră creativă și inovatoare posibile soluții;
- Susținerea participanților în ceea ce privește reevaluarea teoriilor și opiniilor despre lume și relațiile de putere, teorii și opinii exprimate în cadrul discursurilor generale, dar și referitor la a avea în vedere persoanele/grupurile de persoane care sunt sistematic sub-reprezentate și/sau marginalizate;
- Asumarea de angajamente de derulare a unor acțiuni individuale sau colective pentru a pune în aplicare schimbările dorite, și
- Implicarea mai multor stakeholderi, inclusiv a celor din afara sectorului educațional, în comunitate și în societate².

Manualul de față a fost gândit pentru a facilita atingerea acestor obiective și totodată pentru a aduce o contribuție importantă la eforturile depuse în Europa și în general, în întreaga

¹ Decizia Adunării Parlamentare a CE nr. 1318 din 30 ianuarie 2003; par 20, xii. (2003).

² UNESCO (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură). Educație pentru Cetățenie Globală: Pregătirea Participanților pentru Provocările Secolului XXI (2014), pag. 16

lume. În particular, acest manual vine în întâmpinarea solicitărilor în căutarea unor metode fundamentale de abordare a educației globale³, abordări care tratează complexitatea și contestă etnocentrismul și modurile coloniale de gândire și distribuire a puterii. Acest manual reflectă întreaga muncă depusă de facilitatorii implicați în procesul EG, dar și eforturile acestora de a evita pe cât posibil repetarea sistemelor de putere complet greșite pe care educația globală se străduiește să le corecteze.

Una din caracteristicile esențiale ale acestui manual este reprezentată de teza unei abordări incluse în educația globală, abordare care recunoaște importanța contextului. Deseori, formatorii din sectorul educației globale se axează pe interconectarea persoanelor din diverse medii geografice. În acest manual se pune un accent deosebit în primul rând pe înțelegerea, din punct de vedere temporal, a conexiunilor dintre prezent, viitor și trecut, conexiuni care modelează și creionează valorile și premisele pe care dorim ca educația globală să le dezvolte și nu în ultimul rând, pe interconectarea oamenilor din diverse arii geografice. Contextual, se consideră că pedagogia are ca punct de plecare în primul rând respectul atât pentru contribuția pe care toți o aducem mediului de învățare, cât și pentru angajamentul asumat în ceea ce privește eforturile permanente de punere a bazelor unității și diversității. Acest lucru presupune luarea în

considerare a complexității educației globale, valențele sale de transformare și implicare, decât de evitare a experiențelor conflictuale și controversate.

În concluzie, debutul secolului XXI a reprezentat un moment de reflecție asupra importanței deosebite pe care educația globală o are asupra societății acestui început de veac. Manualul oferă un exemplu concret al educației actuale pentru cetățenie globală, exemplu bazat pe munca și eforturile depuse de-a lungul anilor. Acesta promovează de asemenea o abordare incluzivă, complexă și transformativă a educației globale, iar eu, personal sunt foarte curioasă să aflu rezultatele pe care le va avea.

*Dr. Karen Pashby,
Director Adjunct al Departamentului pentru
Educație și Cercetare din cadrul Centrului
pentru Educație Globală
(Edmonton, Canada);
Coordonator curricular: Centrul pentru Educație
și Cercetare pentru
Cetățenie Globală
(Universitatea din Alberta, Canada)*

³ De pildă (printre mulți alții), Vanessa Andreotti: Soft vs. Critical global citizenship education. Policy and Practice: A Development Education Review [Educația pentru Cetățenie Globală – Perspective Definitorii vs. Perspective Opționale. Politică și Practici: Trecere în revistă a Educației pentru Dezvoltare] 3, 40–51 (2006); Bryan Audrey și Bracken Meliosa: Learning to read the world?: Teaching and Learning about global citizenship and international development in post-primary schools. [Înveți să citești lumea? Lecții predate și învățate în ciclul gimnazial despre cetățenia globală și dezvoltarea internațională], Dublin: Identikit (2011); Martin Fran: Same old story: the problem of object-based thinking as a basis for teaching distant places. Education [Aceeși veche poveste: problematica gândirii axate pe obiect ca bază de instruire la distanță. Educația] 3 – 13, 41(4). (2013), pp. 410–424.

Global How? Aspecte introductive

„O călătorie dinamică, provocatoare, exhaustivă și captivantă într-un tărâm cu priveliști fascinante, abisuri înfricoșătoare și mii de locuri pe care de asemenea visez să le vizitez. Nu în ultimul rând, o introspecție care este pe departe gata să se fi terminat...”

(Participant german despre cursul de formare FEG)

În fața numeroaselor provocări și oportunități cu care se confruntă societatea actuală, din ce în ce mai multe persoane din întreaga lume găsesc motivarea necesară pentru a deveni activi și a se implica în procesele de transformare consacrate clădirii unei societăți echitabile, sustenabile și pașnice.

Sistemele de educație transformativă – nominalizate generic în acest manual prin sintagma „Educație globală” (după cum se menționează în partea introductivă a manualului) s-au axat de-a lungul timpului pe cercetarea și studiul modalităților de tratare a complexității problemelor globale și a schimbării globale într-o manieră care să poată permite oamenilor să gândească și să acționeze decisiv, să intre în dialog unii cu alții și să-și aprofundeze cunoștințele despre ei înșiși și despre lumea în care trăiesc. Pentru a recunoaște și a-și asuma responsabilitățile care le revin în calitate de membri ai unei societăți globale, dar și pentru a se simți încurajați să participe activ la modelarea mediului lor înconjurător, dar și a întregului ecosistem, societății în ansamblu, oamenii au nevoie de oportunități de învățare care să promoveze competențele (dobândirea de cunoștințe, deprinderi, valori, atitudini) atât de necesare unui cetățean global bine informat și cu gândire critică.

Un rol esențial pentru procesele de educație globală este jucat de cei ce le facilitează. Facilitatorii educației globale trebuie să abordeze

acele procese de învățare care tratează o paletă largă de domenii de educare personală și profesională.

Manualul formatorului „Global How?” este rezultatul proiectului „Facilitarea educației globale – competențe-cheie ale membrilor organizațiilor societății civile europene (OSC) (FEG)”, proiect implementat ca răspuns la nevoia evidentă de formare calitativă a facilitatorilor EG care lucrează în cadrul organizațiilor societății civile (OSC). Titlul „Global How?” face trimitere la un studiu de bază intitulat „Global What? – Un studiu despre situația și nevoile din domeniul Educației Globale în Germania, Portugalia și România”, care a fost realizat la începutul proiectului. Manualul se bazează foarte mult pe experiența partenerilor din proiect în formarea facilitatorilor, precum și pe practica implementării cursurilor test în trei țări europene diferite. Sperăm că acest context va genera un document util care să inspire și să fie utilizat pe scară largă.

Scopul manualului

Manualul își propune să sprijine formatorii în procesul de instruire pentru a putea facilita cursurile de Educație Globală în diferite contexte. Fiind realizat în spiritul Educației Globale, manualul nu prezintă rețete standard, ci furnizează modele pentru explorarea diferitelor aspecte ale cursurilor de formare în domeniul Educației Globale, menite să ajute utilizatorul în adaptarea cursului la contextele specifice ale cursului de formare. Prin urmare, manualul este

astfel conceput încât să indice structuri, să ofere sugestii și totodată să stimuleze, permițând astfel utilizatorilor să conceapă diverse cursuri de formare care să se încadreze perfect în propriile contexte și care să acorde o atenție deosebită atât dorințelor și nevoilor participanților, cât și condițiilor și valorilor specifice care stau la baza acestui proces. Un alt obiectiv al acestui manual este acela de a împărtăși experiențele acumulate pe parcursul proiectului FEG, prelucrate și editate în mod adecvat astfel încât să ofere un plus de valoare practicii de formare a utilizatorilor.

Cui se adresează manualul

Grupul țintă căruia îi este dedicat acest manual este format din acele persoane **care organizează sesiuni de formare în sectorul Educației Globale pentru facilitatorii care activează în medii non-formale**, de exemplu membri ai organizațiilor societății civile (OSC), organizațiilor non-guvernamentale (ONG), grupurilor de acțiune etc. Cu toate acestea, suntem convinși că și alți practicanți din domeniul educației, de exemplu profesori sau practicieni în domeniul Educației Globale care lucrează în **alte contexte educaționale decât cele de formare**,

vor considera această publicație o sursă de inspirație pentru activitatea lor.

Pentru a putea clasifica rolurile jucate de diverși actori implicați în cursurile de formare am realizat următoarele distincții:

„**Formatorii**” sunt acele persoane care concep activități și evenimente educative (menționate generic prin sintagma „experiențe didactice”) dedicate cursanților (adulți) care doresc să-și perfecționeze competențele ca facilitatori sau pentru a deveni facilitatori ai proceselor de Educație globală. În acest context, rolul formatorului include conceperea, planificarea, punerea în aplicare și evaluarea cursurilor de formare și (acolo unde este cazul) îndrumarea „cursanților”, adică a (viitorilor) facilitatori, în scopul de a dezvolta și îmbunătăți practica educațională a acestora.

„**Facilitatori**” sunt acele persoane care se dedică practicii didactice aferente Educației globale prin organizarea de evenimente educaționale EG la care pot participa diferite grupuri de cursanți de toate vârstele și din toate mediile sociale.

Moment pentru auto-reflecție



Desigur, acest lucru nu exclude faptul că formatorii pot de asemenea activa ca facilitatori și **multiplicatori**, împărtășind propriile cunoștințe cu participanții în propriile contexte specifice, și nici faptul că facilitatorii pot fi, de asemenea, multiplicatori sau formatori. Și nu în ultimul rând, trebuie să fie clar că toți aceștia sunt și ar trebui să se considere persoane care învață, indiferent de rolul pe care și l-ar putea asuma la un moment dat.

Sugestii de utilizare a manualului

Manualul a fost conceput astfel încât să poate fi folosit cu ușurință. Îl puteți parcurge pagină cu pagină, sau puteți alege doar acele fragmente care vi se par extrem de utile. Codificarea capitolelor pe bază de culori are scopul de a vă ajuta să vă orientați mai bine în momentul în care parcurgeți acest manual.

Structura manualului


În continuarea părții introductive, **capitolul 2.0** descrie concis contextul global al proiectului nostru.

Capitolul 3.0 conturează ansamblul general de aspecte și principii care caracterizează cursurile de formare dedicate facilitatorilor EG și care trebuie avute în vedere în momentul planificării, organizării sau evaluării cursurilor de formare EG. La pagina 22 veți găsi prezentarea unui model de competențe.

Capitolele 3.1 - 3.5 prezintă domeniile de competență identificate în acest model, detaliind modul în care acestea se reflectă în aspectele cheie ale formărilor în domeniul EG. Fiecare dintre aceste capitole conține un text introductiv urmat de **exemple de bune practici** extrase din cursurile test FEG organizate în Germania, Portugalia și România. Aceste exemple de bune practici au rolul de a ilustra o parte din

argumentele de natură abstractă și totodată de a le interconecta prin experiențe practice:

- **Capitolul 3.1 (Învață pentru a cunoaște)** prezintă aspectele din domeniul Educației globale care vizează în general cunoașterea și în particular sesiunile de formare; ca exemple putem da aici interconexiunea temelor, reducerea semnificativă, din perspectivă didactică, a complexității și modalitatea de abordare și tratare a necunoașterii.
- **Capitolul 3.2 (Învață să înveți)** tratează abordările și principiile de învățare precum și competențele, stilurile și metodele de învățare, dar și modalitățile de integrare a acestora în cursurile de formare în vederea clădirii unei baze utile care să faciliteze procesele de Educație globală.
- **Capitolul 3.3 (Învață să faci)** abordează modul în care facilitatorii aflați în curs de formare pot fi sprijiniți în ceea ce privește folosirea cunoștințelor didactice și de specialitate în planificarea, implementarea și evaluarea propriei practici în sectorul Educației globale.
- **Capitolul 3.4 (Învață să exiști)** analizează modul în care facilitatorul poate fi încurajat să analizeze și să-și consolideze rolul pe care îl joacă în raport cu propriul comportament, în conformitate cu obiectivele dezvoltării durabile.
- **Capitolul 3.5 (Învață să trăiești împreună cu ceilalți)** atrage atenția asupra aspectelor și valorilor care stau la baza formărilor și practicii în domeniul Educației globale în ceea ce privește modul în care facilitatorii cooperează, comunică și interacționează cu ceilalți în cadrul proceselor de Educație globală.

Pentru a îmbogăți conținutul și totodată pentru a stimula gândirea, în completarea fiecărui capitol s-au inclus **citate** ale participanților, formatorilor și experților în domeniul Educației/Învățării globale. De asemenea, am introdus o serie de întrebări dedicate reflecției (marcate cu o spirală ) pentru a ajuta utilizatorii să analizeze conținutul și să îl aplice propriilor contexte.

Toate metodele descrise în acest manual sunt enumerate în capitolul „Metode selectate din cursurile test”, pentru a facilita utilizarea acestora în cadrul sesiunilor de formare. Tot aici veți putea găsi de asemenea și un set de **criterii generale de selectare a metodelor** care explică atât modul în care au fost selectate pentru cursurile noastre de formare, cât și maniera în care acestea pot ajuta utilizatorii acestui manual în practica educațională.

Citatele directe sunt menționate în notele de subsol. Acest manual nu a fost inspirat doar din propria noastră experiență, ci și de o serie de documente pe care le prezentăm la finele manualul, în secțiunea bibliografie suplimentară. Mai multe metode și tehnici de învățare, precum și o versiune online a manualului pot fi accesate la adresa www.global-how.de.

Mulțumiri

Noi, echipa proiectului FEG, am avut șansa de a fi susținută de numeroase persoane. Mai presus de toate, am fost inspirați și totodată impulsionați de o serie de aprecieri critice și de cele mai multe ori pozitive din partea **participanților** noștri, aprecieri care au îmbogățit considerabil valoarea mesajului transmis prin acest manual și care totodată ne-au adus un plus de motivație în ceea ce privește activitatea prestată. De asemenea, **numeroși experți și formatori în domeniul Educației globale** au contribuit la dezvoltarea, implementarea și evaluarea curriculum-ului de curs.

Am dori să mulțumim de asemenea Dnei. **Karen Pashby** pentru entuziasmul său și pentru felul în care ne-a încurajat și a îmbogățit acest manual prin realizarea prefeței. **Centrul de Cercetare și Educație pentru Dezvoltare** (CCED) din cadrul Institutului de Educație UCL al Colegiului Universitar din Londra a contribuit cu perspective și cunoștințe preluate din modulul „Formarea axată pe educația pentru dezvoltare”, din cadrul programului de studii universitare de masterat în Educație pentru dezvoltare.

Mai mult, **colegii și familiile noastre** ne-au oferit baza atât de necesară pentru schimbul de idei și totodată ne-au susținut prin răbdarea lor neconținută. Suntem recunoscători **pentru sprijinul** financiar primit de la Comisia Europeană, Ministerul Landului Baden-Württemberg / Germania, Ministerului Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare și Camoes - Instituto da Cooperação e da Língua din Portugalia.

Sperăm că putem transmite o parte din motivația și entuziasmul nostru pentru educația globală, prin această carte și ca atare ne-ar face o deosebită plăcere să primim comentarii, sugestii și aprecieri privind utilitatea manualului și nu în ultimul rând, conținutul acestuia.

Proiectul Facilitarea educației globale

Obiectivele principale

În pofida situațiilor foarte diferite din țările de origine cu privire la situația educației globale, toate organizațiile partenere participante au perceput nevoia de formare în domeniul educației globale în propriile contexte și în special în cadrul organizațiilor societății civile (OSC). Așa a apărut proiectul „Facilitarea educației globale - competențe-cheie ale membrilor organizațiilor societății civile europene (OSC) (FEG)”. Obiectivul său principal a fost acela de a dezvolta, promova și de a furniza cursuri moderne calitative de formare și de dezvoltare și consolidare a abilităților, cunoștințelor și înțelegerii axate pe teoria și practica educației globale, contribuind astfel la îmbunătățirea calității generale a educației globale, în special în cadrul educației non-formale.

Derulat pe o perioadă de trei ani și fiind finanțat de Comisia Europeană, precum și de către instituții naționale de stat, acest proiect pilot, prin rezultatele sale, poate fi în continuare îmbunătățit și diseminat, de exemplu, prin manualul de față.

Parteneri

În Germania, partenerii de proiect au fost Organizația umbrelă pentru dezvoltarea organizațiilor non-guvernamentale DEAB (Dachverband Entwicklungspolitik Baden-Württemberg), NGDO EPiZ (Entwicklungspädagogisches Informationszentrum im Arbeitskreis Eine Welt Reutlingen) și FINEP (Forumul pentru dezvoltare internațională + planificare). Fundația IMVF (Instituto Marquês de Valle Flôr), precum și NGDO AIDGLOBAL (Acção e Integração para o Desenvolvimento Global) au fost responsabili pentru implementarea proiectului în Portugalia, în timp ce în România,

„Educația globală își propune să ofere oamenilor încrederea și competențele necesare pentru a fi cetățeni globali activi, dându-le totodată posibilitatea să trăiască și să acționeze pentru o lume mai dreaptă, echitabilă și pașnică. Educația globală pune la dispoziție contexte de învățare dedicate gândirii critice, dialogului și creativității.”

Motto-ul echipei proiectului FEG

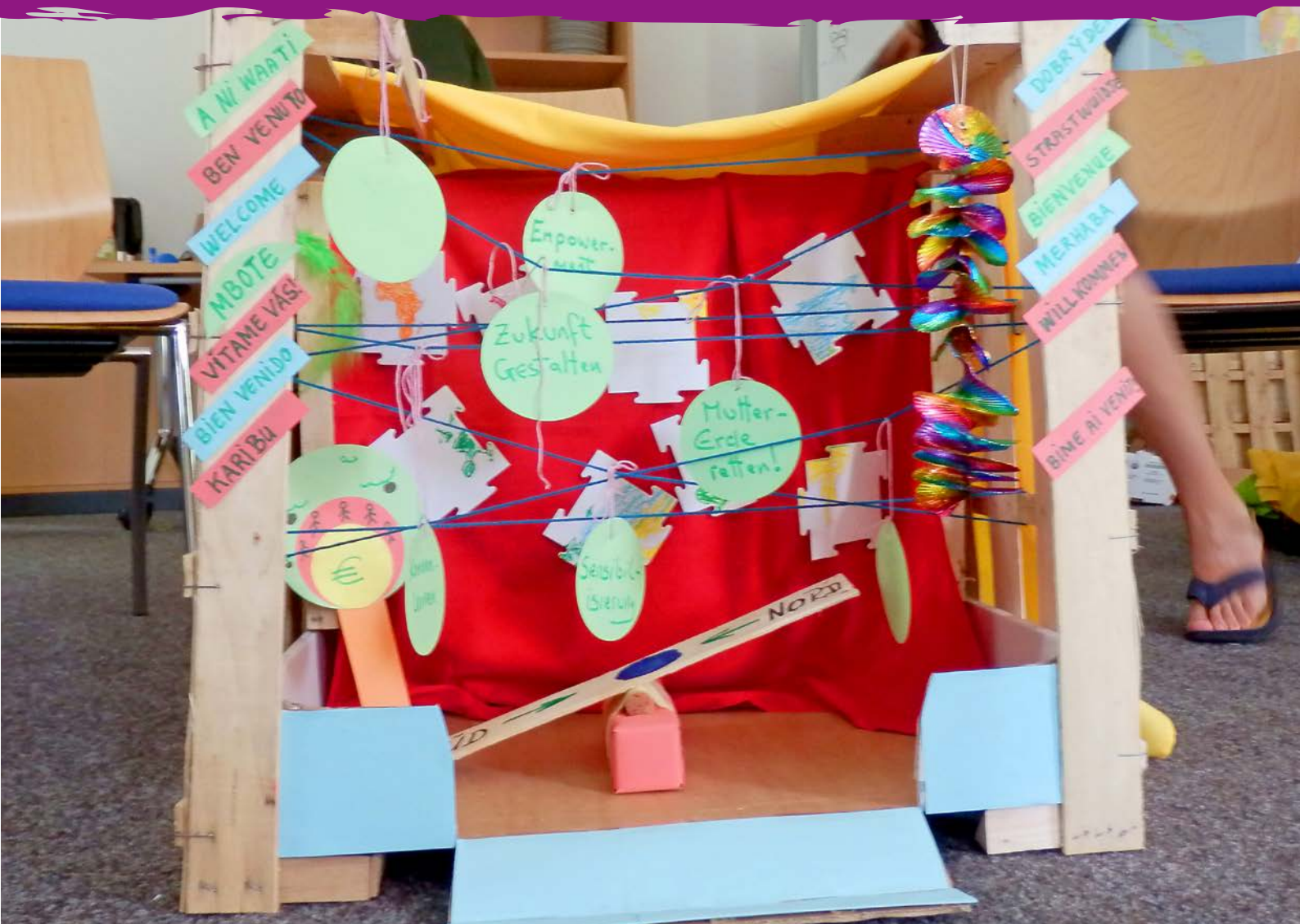
organizația APDD-Agenda 21 (Asociația de Asistență și Programe pentru Dezvoltare Durabilă – Agenda 21) a fost responsabilă de implementarea proiectului.

Grup țintă

Proiectul a pus accent pe dezvoltarea unor cursuri de formare, așa-numitele cursuri test, menite să pregătească reprezentanții societății civile din țările partenere din cadrul acestui proiect pentru a acționa în calitate de formatori implicați în procesele de Educație globală. Ne-am propus ca mesajul nostru să atingă o paletă cât mai largă de potențiali multiplicatori, singura condiție impusă fiind aceea ca respectivii să fie deja activi și experimentați în domeniul educației (non-formale) și totodată hotărâți să își lărgască sfera de cunoștințe, competențe și experiență în domeniul EG.

Elementele proiectului

Studiul „Global What? – Un studiu despre situația și nevoile din domeniul Educației Globale în Germania, Portugalia și România”, care a fost prezentat în cadrul conferinței naționale



germane de educație globală „WeltWeitWissen 2014”, a marcat unul dintre primii pași ai proiectului. Alte activități ale proiectului au inclus dezvoltarea unui curriculum al cursului test pentru fiecare țară participantă. Acesta urma să fie compus din patru module și să includă formarea practică și elementele bazate pe Internet. Reuniunile naționale ale experților au secondat planificarea curriculum-ului, precum și evaluarea cursului test. În urma cursurilor introductive pentru potențialii participanți, s-au organizat cursuri test în toate țările participante. Acest manual de formare dezvoltat în comun reunește experiența și învățămintele dobândite pe parcursul proiectului.

Activitățile din cadrul proiectului au fost însoțite de lobby la nivel de elaborare a politicilor cu scopul de a îmbunătăți condițiile cadrului politic pentru educație globală în cele trei țări partenere.

Universul educației globale

„Educația globală” oferă nu numai abilități de a trăi într-o lume globalizată, ci și de a transforma lumea noastră globală într-o lume a dreptății și a sustenabilității. Prin urmare, este nevoie de o mulțime de abilități. Educația globală de bună calitate nu este un concept unitar, ci o atitudine interogativă față de necesitatea de a forma o lume justă, globalizată.”¹

Annette Scheunpflug

¹ Scheunpflug, Annette: Învățare și competențe pentru o societate globală: Contextul educației în Rețeaua de educație globală GENE din Europa. În: O'Loughlin, Eddie; Wegimont, Liam (eds.): Educația pentru o societate globală. Evaluarea și calitatea în educația globală. Lisabona: Centrul Nord-Sud al Consiliului Europei (2004), pagina 40.

📄 library.deeep.org/record/1366/files/DEEEP-BOOK-2015-087.pdf#page=40

Studiul „Global What?” și viziunea comună dezvoltată prin proiect

În cursul pregătirii acestui proiect, studiul intitulat „Global What?”, a prezentat rezultatele unei analize axate pe situația educației globale, cu accent pe formarea din țările partenere

respective. În acest studiu, echipa de proiect a efectuat o prezentare detaliată a ceea ce aceasta a considerat a reprezenta ingredientele esențiale pentru o viziune comună a educației globale (a se vedea capitolul 3.0). Pentru proiect, această viziune comună a constituit reperul fundamental,

oferind o bază tuturor activităților ulterioare ale proiectului și generând reflecții în cadrul echipei și dincolo de aceasta, și fiind totodată ilustrată în cuprinsul manualului.

Studiul „Global What?”

- Evaluarea nevoilor
- Publicație comună realizată de către toți partenerii de proiect



Cursuri introductive

- Evaluarea nevoilor și oferirea de informații pentru potențialii participanți



Cursuri test

- Planificarea în comun și individuală (în funcție de specificul țării respective) a curriculumului (inclusiv prin reuniuni de experți)
- 4 module
- Eseuri realizate de participanți
- Proiecte de mică anvergură
- Platformă e-learning



Manual

- Împărtășirea și diseminarea experiențelor și cunoștințelor preluate din cursurile test
- Publicație comună realizată de către toți partenerii de proiect

MANUAL

CHAPTERS

SUGGESTIONS

PREFACE

- option to skip it
- ask Caen Paskaly (Susana)

1.0 INTRODUCTION

- Manual for Trainers for multiplication, but also other target groups: leaders, ...
- OPENNESS TO TARGET GROUPS can be inspired
- NOT MENTION SDGs, ... (mention to some)

2.0 FGL - THE PROJECT

- short
- study as starting point
- overarching issues → to chapter 3.0 from Global what?

3.0 OVERARCHING TRAINING RELATED ISSUES

- distinguish hel/manual/for
- ideal "matrix"
- visually appealing
- Designs (graphic)
- Dynamic

- Concept, GL
- Principles of Training
- Blended Learning
- Adult Learning
 - use transfer France
 - comp. model (curriculum)
- different matrices + comp. models

COVER:

- more than one colour
- globe: abstract, colour for picture, colours of chapters

COMP. MODEL:

- select image from cover instead of globe
- softer edges
- four colours → each on one colour page (define colour)

different colour for each chapter

ex. good practice:

- printed water
- not karat
- background colour
- not grass, blue ...

Method disc:

- one page
- too boring

Bubbles (sides)

- softer lines (edges)
- same width as column
- good form

OVERALL STRUCTURE

- WAYS OF USING THE MANUAL IN NON-LINEAR WAY
 - Method → ex. good pract
 - Principle → ...
- CHAPTER - TITLES as on structure sheet (subtitles of chapter in table of contents)
- after each chapter: Questions for manual users
- prioritize parts/headers quotes

3.1 LEARNING TO KNOW

- Word-cloud for topics
- Basic Topics: World Map Photos for different topics

3.2 LEARNING TO LEARN

- PEER-to-PEER (as imp. aspect!)
- LNA → preferences, ... (examples)

3.3 LEARNING TO DO

- small-scale-pro's:
 - (6) examples from countries (in graphic way)
 - 2 ex/country → 150 words

3.4 LEARNING TO BE

3.5 LEARNING TO COOPERATE

ANNEC: Reflection + Further Reading

↓
List of Footnotes

Cursuri de formare în Educația globală – concepte generale

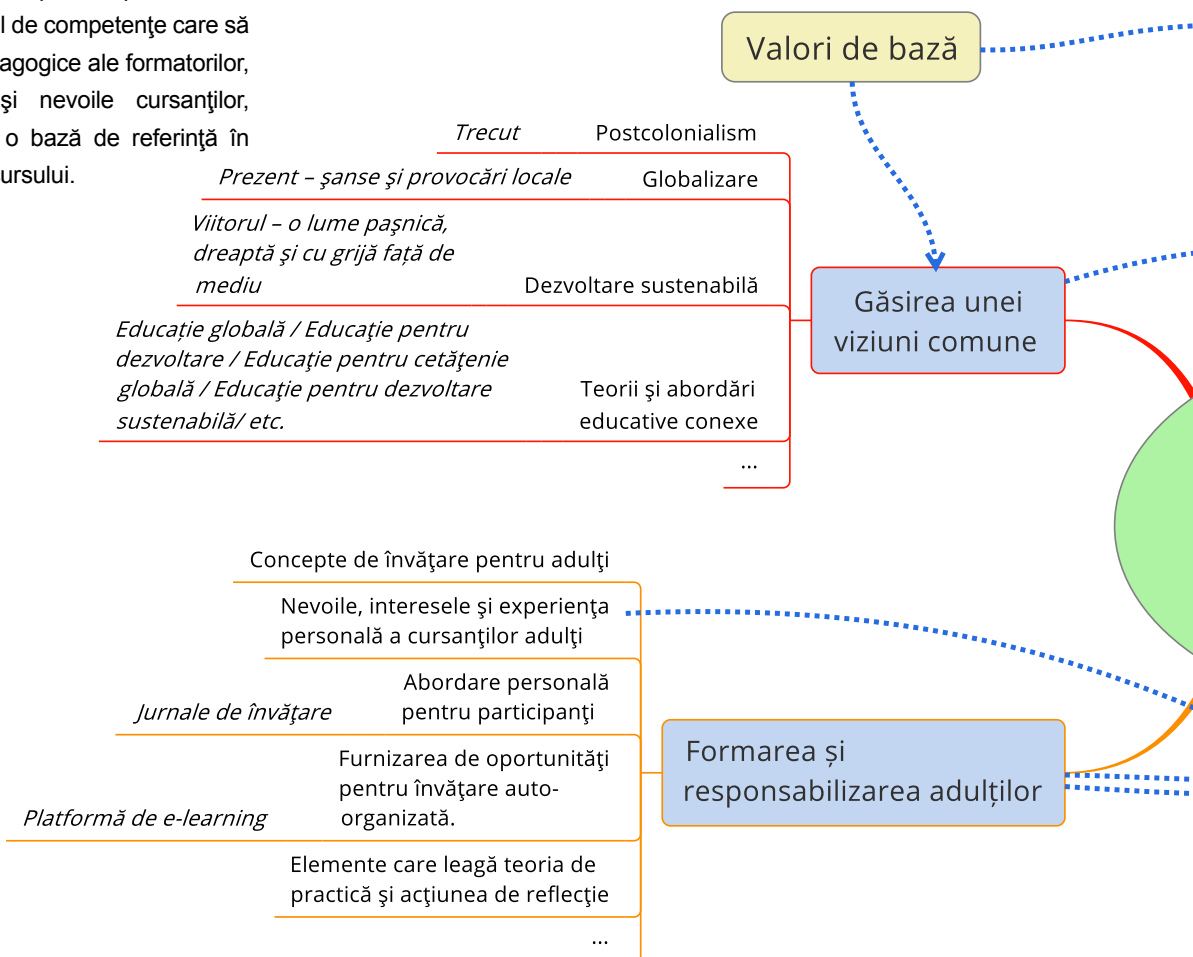
Conceperea și dezvoltarea unui concept pentru un curs de formare din sfera educației globale este ca și cum ai desena o imagine, ai scrie un roman, ai compune o piesă muzicală - este în fond un proces similar creării unei opere de artă în domeniul pedagogiei. Toate părțile implicate în planificarea formării sunt încurajate să dezvolte (împreună) propriul concept contextualizat de formare, dar și propriile principii. Perspectivile și percepțiile educației adulților trebuie să fie luate în considerare. O altă sursă evidentă de inspirație în dezvoltarea formărilor în domeniul educației globale este reprezentată de Învățarea Mixtă cu utilizarea de noi instrumente media. Aceste concepte pedagogice, precum și orice alt aspect care s-ar putea considera important, pot contribui la formularea unui model de competențe care să ilustreze obiectivele pedagogice ale formatorilor, precum și dorințele și nevoile cursanților, oferind în același timp o bază de referință în determinarea structurii cursului.

„Mi-au plăcut schimbul de informații, discuțiile deschise, dinamica și temele abordate!”

Participant portughez la cursul de formare

În cele ce urmează vă oferim o scurtă prezentare a ceea ce noi considerăm a fi elemente importante în proiectarea unui curs de formare dedicat facilitatorilor din domeniul educației globale.

Eurigrama (mind map) de mai jos oferă o imagine de ansamblu a acestor elemente. Vă poate ajuta să vă dezvoltați propriul concept de formare.



Identificarea unei viziuni comune

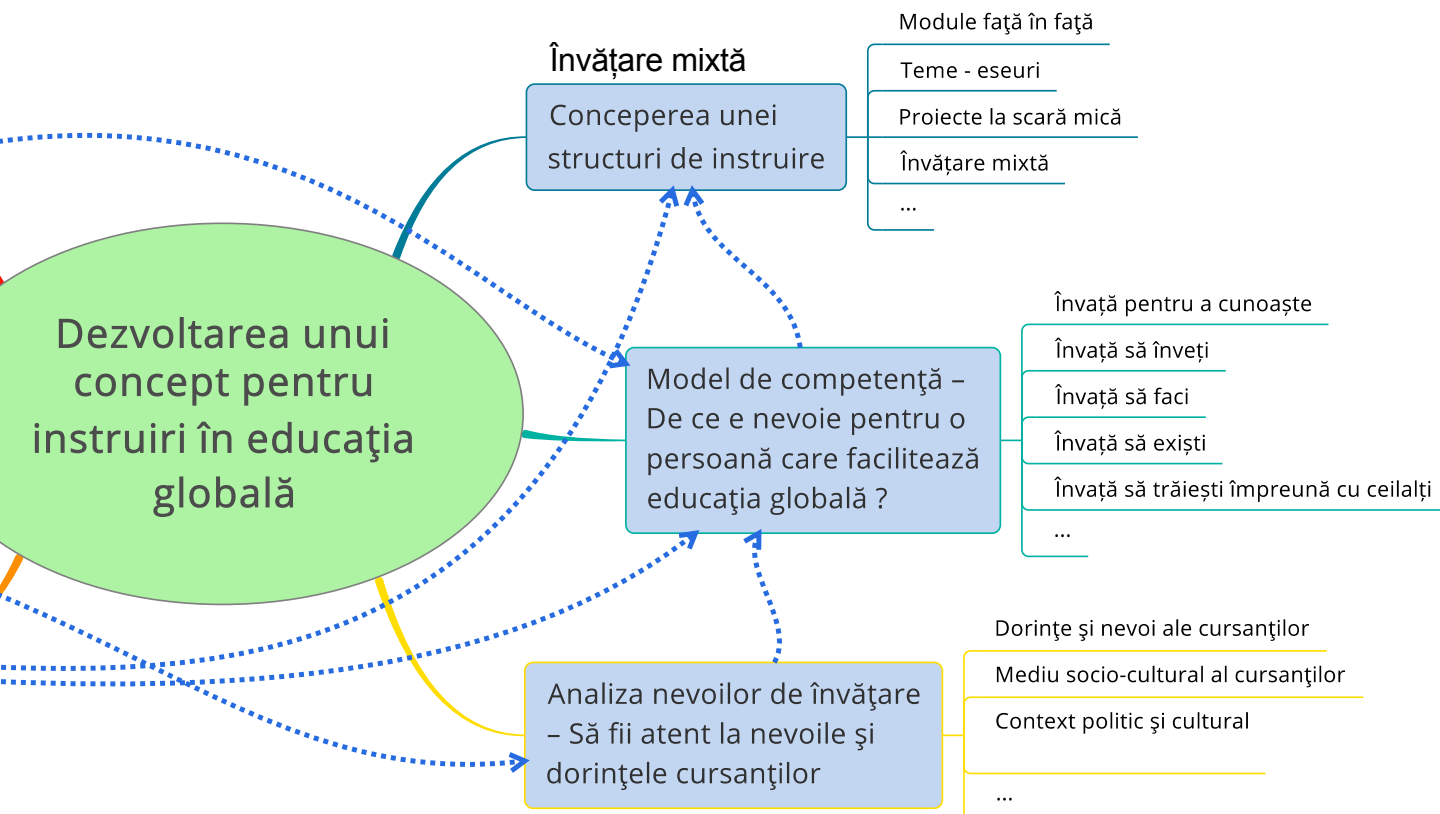
Date fiind conceptele de educație globală foarte diverse și multilaterale, în faza incipientă a procesului de planificare este esențial pentru echipa de formatori și pentru organizațiile din care aceștia fac parte să constituie o bună bază de lucru, să discute și să cadă de acord asupra aspectelor relevante pentru formare. Recomandăm să se analizeze o serie de teme și probleme care să cuprindă **trecutul** (perspectiva post-colonială), **prezentul** (globalizarea, inclusiv probleme de actualitate, cum ar fi migrația și schimbările climatice) și **viitorul** (dezvoltarea durabilă). Ideal, formatorii ar trebui să convină asupra **valorilor de bază** ale formării, ca de pildă respectul, participarea, justiția, solidaritatea, etc. În plus, este vitală o viziune comună a diferitelor teorii și abordări de învățare legate de educația

globală și de formare a adulților. Acest proces ar trebui să fie reglementat de o serie de repere esențiale ca de pildă aprecierea reciprocă a contribuției fiecărei părți și recunoașterea importanței eforturilor depuse pentru unitate în unele aspecte, fapt care permite în același timp o diversitate fructuoasă (datorită diferențelor socio-culturale, personale, profesionale), în alte aspecte (a se vedea principiile cheie ale formării - pagina 25).

„Propunând educația pentru dezvoltare ca un proces de învățare, pun un accent deosebit pe modul în care are loc procesul de învățare. Acest lucru recunoaște faptul că formatorii și cursanții deopotrivă vin în acest domeniu cu o gamă amplă de experiențe personale și puncte de pornire. Mai înseamnă de asemenea, să percepem educația pentru dezvoltare (...) ca un proces în care cursanții sunt angrenați în dezbateri (...) care fac trimitere nu doar la propriile experiențe, ci și la influențe sociale și culturale mai largi.”¹

Douglas Bourn

Principiile formării



¹ Bourn, Douglas: Teorii și practici în educația pentru dezvoltare. Londra: IOE (2014), p. 15.

² clients.squareeye.net/uploads/glp/GLP_pdfs/Research/DERC_report_11_-_The_Theory_and_Practice_of_Global_Learning.pdf

Mai multe aspecte au trebuit să fie luate în considerare în procesul de identificare a unei viziuni comune care să ilustreze și să reunească diferitele noțiuni ce definesc principiile educației globale, întâlnite de echipa noastră internațională de formatori. Un lucru important a fost exprimarea poziției noastre cu privire la dezvoltare (durabilă). De asemenea, am dorit să abordăm conceptul de educație transformativă asupra căruia am fost cu toții de acord că este un concept-cheie

al educației în contextul educației globale². Un alt punct important, în opinia noastră, a fost analizarea rădăcinilor pedagogice ale educației globale (de exemplu, Paulo Freire), precum și a diverselor abordări în vederea creării unor medii de învățare bogate (a se vedea capitolul 3.3).³



Care sunt aspecte esențiale ale unei viziuni comune a educației globale în contextul propriilor dvs. sesiuni de formare a facilitatorilor din domeniul educației globale?

Formarea și responsabilizarea adulților

Dacă instruiți practicieni din domeniul educației globale în contexte pedagogice non-formale, cursanții cu care veți interacționa vor fi cel mai probabil adulți. Aceștia vor lua parte la cursul de formare în mod voluntar, având o motivație interioară puternică pentru a-și îmbunătăți sau pentru a dobândi noi competențe, pentru a-și lărgi sfera de perspective, pentru a se dezvolta ca ființe umane, etc. Ca atare, în momentul în care vă elaborați cursul de formare, trebuie să vă gândiți, în contextul dat, la maniera în care puteți crea un mediu optim de învățare (organizarea de diferite tipuri de experiențe și activități de învățare care să susțină această motivație și care să fie totodată atractive pentru cursanții adulți). Luarea în serios a cursanților adulți și respectarea și valorificarea experienței și cunoștințelor cu care aceștia vin în cadrul sesiunii de formare presupune o schimbare a raportului de putere: în primul rând nu dumneavoastră ca formator ar trebui să „cunoașteți și să faceți totul”. Este deci esențial să abordați cursanții de la egal la egal și să le permiteți acestora să preia controlul asupra propriilor procese de învățare, fiind în același

timp, conștient de propria experiență de învățare. Rolul dumneavoastră ca formator este acela de a crea oportunități, de a inspira, de a sprijini și de a ajuta cursanții în procesul de învățare individuală, proces care va implica diferite sfere asociate pedagogiei (consultați modelul de competențe - pagina 22), și, de asemenea, de a accepta limitele și constrângerile pe care cursanții le-ar putea avea.

În acest sens putem vorbi de numeroase aspecte asupra cărora va trebui să reflectați. În primul rând, este esențial să vă bazați **activitățile de formare pe nevoile personale, interesele și experiența adulților cursanți** pentru a vă asigura că aceste activități au cea mai mare relevanță posibilă pentru aceștia. Efectuarea unei Analize a nevoilor de învățare (consultați pagina 19), este, prin urmare, un element esențial de planificare a formării. De asemenea, este extrem de important **să încurajați cursanții să participe în mod activ la procesele de învățare** prin activități participative care să implice „cunoștințele cognitive” (capul), „învățarea emoțională” (inima) și „abilități practice și fizice” (mâinile).

² Pentru o prezentare generală introductivă a teoriei Educației transformative consultați: Taylor, Edward W. Teoria și practica educației transformative: o analiză critică. Columbus, Ohio: ERIC Clearinghouse în Educația vocațională, de carieră a adultului, Centrul pentru Educație și Formare pentru ocuparea forței de muncă, Colegiul de Educație, Universitatea de Stat din Ohio (1998), p. 5-18.
~www.calpro-online.org/eric/docs/taylor/taylor_02.pdf

³ Pentru o descriere detaliată a viziunii comune a echipei proiectului consultați: FEG (ed.): "Global What? Un studiu privind acțiunile și nevoile de educație globală în Germania, Portugalia și România (2013).
~www.dachverbandentwicklungspolitikbw.de/web/cms/upload/pdf/publikationen/deab_etal_2014_global_what.pdf

În plus, **abordarea personală a participanților**, de exemplu una care oferă și creează oportunități de sprijin și îndrumare individuală (consultați capitolul 3.2), este extrem de utilă pentru abordarea grupurilor eterogene de cursanți și pentru satisfacerea nevoilor fiecărui cursant în parte.

Oferirea de **oportunități de învățare auto-organizată** garantează faptul că se satisfac cerințele de formare individuală a fiecărui cursant și totodată că aceștia devin responsabili privind propria învățare. Cursanții trebuie să fie încurajați să facă propriile alegeri bazate pe propriile nevoi și doleanțe prin intermediul tehnicilor de educație prin colaborare sau a instrumentelor și platformelor e-learning care trimit către lecturi suplimentare și alte resurse sau prin crearea de oportunități de schimb de informații (chat / forumuri) între participanți în afara sesiunilor de curs (consultați capitolul 3.2).

În cele din urmă, cursanții au nevoie de oportunități pentru o experiență directă, experiență care să le permită să **combine teoria, practica și acțiunea cu reflecția** (consultați capitolul 3.3). Acest ingredient vital pentru orice proces de învățare durabilă creează interfețe cu experiențele anterioare ale cursanților, permițându-le acestora să exploreze modul în care aspectele atinse în cursul formării se aplică în propriile contexte.



Luând în considerare aspectele inerente formării adulților, așa cum sunt menționate mai sus, precum și grupul de participanți vizat, cum ați vizualiza și descrie caracteristicile cheie ale rolului pe care îl jucați în calitate de formator al cursanților (adulți)?

Analiza nevoilor de învățare: atenție la doleanțele și nevoile participanților:⁴

Analiza nevoilor de învățare (ANI) reprezintă procesul de **identificare și înțelegere a nevoilor și doleanțelor cursanților, cu scopul de a stabili tipul optim de formare**. Pentru a identifica nevoile cursanților este important să stabilim ceea ce aceștia știu deja, ce pot face sau ce simt cu privire la subiectul în discuție. Analiza nevoilor de învățare (ANI) devine un proces de investigare a punctului din care cursanții pornesc, dar și a scopului pe care doresc să îl

atingă, precum și a specificului diferenței dintre aceste două stagii. Realizarea unei analize a nevoilor de învățare (ANI) implică luarea în considerare a întrebărilor pe care urmează să le puneți cursanților și a modului cel mai eficient în care le puteți pune în cadrul formării.

Pentru a da un exemplu, în cazul „Facilitării educației globale”, am efectuat Analiza nevoilor de învățare pe diferite niveluri. Am realizat un studiu în cadrul căruia am adunat și analizat datele generate prin intermediul chestionarelor

⁴ Based on Bentall, C.: Master Course: Training for Development Education (Formare pentru educația pentru dezvoltare). London: Development Education Research Centre (2010).

trimise organizațiilor implicate în procesul de Educație globală⁵. Pe de altă parte, am colectat informații cu privire la doleanțele și nevoile de învățare de la persoanele implicate la un nivel mai general în cadrul cursurilor introductive efectuate înainte de formarea efectivă (consultați capitolul 2.0) și, mai precis, prin intermediul unui chestionar dat participanților în cadrul cursului de formare (consultați Anexa A).

© Ce întrebări v-ar ajuta să aflați informații despre mediile socio-culturale ale participanților dumneavoastră, despre cunoștințele anterioare și experiența acestora, despre valorile și atitudinile, motivația și așteptările pe care aceștia le au de la cursul de formare precum și despre stilurile de învățare (predare) preferate?

© Cum intenționați să colectați și să procesați informațiile?

Modelul competențelor pentru facilitatorul implicat în procesul de Educație globală

Pe baza viziunii comune și a rezultatelor Analizei nevoilor de învățare (ANI) puteți elabora apoi un set de competențe pe care doriți ca participanții să le dobândească și să le dezvolte: care sunt competențele de care aceștia au nevoie pentru a furniza o educație calitativă în contextul educației globale?

Atenție să nu cădeți în capcana de a dori să reinventați roata!! Poate fi util să analizați resursele deja existente și care ar putea servi drept bază optimă pentru obiectivele pe care vi le-ați propus.

Într-un studiu intitulat „Studiu pentru viitor, competențe în domeniul educației pentru dezvoltare durabilă”⁶, semnat de grupul de experți CEE-ONU cu privire la competențele în domeniul educației pentru dezvoltarea durabilă, am găsit un model pe care l-am considerat foarte util și am început să-l adaptăm în funcție

de contextele formării în domeniul educației globale. Competențele descrise în modelul nostru nu sunt menite pentru a fi privite ca rezultate (măsurabile) ale unui curs de formare, ci mai degrabă vizează perspectivele pe care toți formatorii din domeniul educației globale doresc să le atingă în practica educațională.

Sunteți invitat să utilizați și să modificați acest model (consultați pagina 22), în funcție de scopurile dumneavoastră. Modelul cuprinde următoarele arii de competențe:

»A« ÎNVAȚĂ PENTRU A CUNOAȘTE

»B« ÎNVAȚĂ SĂ ÎNVEȚI

»C« ÎNVAȚĂ SĂ FACI

»D« ÎNVAȚĂ SĂ EXIȘTI

»E« ÎNVAȚĂ SĂ TRĂIEȘTI ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI

Modelul de competență pe care l-ați ales sau l-ați elaborat asigură baza informativă pentru realizarea curriculum-ului de curs și servește drept ghid pe tot parcursul procesului de formare. În capitolul 3.1-3.5, ariile de competență individuale sunt detaliate și completate cu exemple de bune practici extrase din cursurile de formare derulate în cadrul proiectelor noastre.

© Care sunt ariile modelului de competență sugerat pe care le considerați atrăgătoare și care sunt cele mai puțin atrăgătoare?

⁵ FGL (ed.): „Global What? Un studiu despre situația și nevoile din domeniul educației globale în Germania, Portugalia și România (2013).”
↗ www.dachverbandentwicklungspolitikbw.de/web/cms/upload/pdf/publikationen/deab_etal_2014_global_what.pdf

⁶ Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite: Studiu pentru viitor, competențe în domeniul educației pentru dezvoltare durabilă (2012).
↗ www.unecce.org/fileadmin/DAM/env/esd/ESD_Publications/Competences_Publication.pdf



MODEL DE COMPETENȚE pentru facilitatorii implicați în procesul Educației globale

»A« ÎNVAȚĂ PENTRU A CUNOAȘTE

» Facilitatorul este familiarizat, înțelege și analizează aspectele legate de dezvoltarea (durabilă) și diversitatea culturală în dimensiunile temporale (trecut - prezent - viitor) și spațiale (local - global).

- A.1 Facilitatorul înțelege atât elementele de bază precum și diferitele perspective privind **globalizarea, dezvoltarea și dezvoltarea durabilă, dar și postcolonialismul**. Acesta/aceasta **se implică reflexiv în perspective diferite** (inclusiv cea proprie) fiind totodată capabil(ă) **să conceptualizeze alternative distincte**.
- A.2 Facilitatorul înțelege elementele de bază ale **gândirii sistemice** și ale modurilor în care funcționează sistemele naturale sociale și economice complexe și interdependente. Acesta / aceasta identifică idei transformatoriale și implicațiile educaționale ale acestora care vizează o lume mai echitabilă, durabilă și pașnică.
- A.3 Facilitatorul înțelege că toate **cunoștințele sale sunt parțiale și incomplete** și se percepe ca un permanent cursant pe tot parcursul vieții.

»B« ÎNVAȚĂ SĂ ÎNVEȚI

» Facilitatorul este familiarizat, înțelege și analizează concepte, competențe și metode ale educației globale precum și abordări legate de învățare (de exemplu, educația pentru dezvoltare durabilă).

- B.1 Facilitatorul înțelege **teoriile educaționale și abordările** relevante pentru educația globală (de exemplu educația transformativă, educația socială, educația prin colaborare și pedagogie critică).
- B.2 Facilitatorul înțelege **principiile, stilurile și metodele relevante de învățare** pentru educația globală.
- B.3 Facilitatorul înțelege **modelele și cadrele de competență** în ceea ce privește Educația globală / Educația pentru dezvoltare durabilă (contextul specific fiecărei țări, regiuni, contextul european, mondial)
- B.4 Facilitatorul înțelege elementele de bază și principiile de facilitare a **proceselor de învățare de grup**, în conformitate cu principiile educației globale (de exemplu, în ceea ce privește gestionarea conflictelor).

»C« ÎNVAȚĂ SĂ FACI

» Facilitatorul poate să aplice propriile cunoștințe pedagogice și de specialitate pentru a planifica cu succes și totodată pentru a organiza evenimente educaționale în contextul educației globale.

- C.1 Facilitatorul poate să **planifice, să organizeze și să evalueze** evenimente educaționale, cum ar fi de pildă cele care să faciliteze interacțiunea educațională semnificativă cu participanții la curs.
- C.2 Facilitatorul poate să pornească de la și să se bazeze pe **doleanțele și nevoile participanților** și să utilizeze **mediul natural, social și cultural al cursanților**, inclusiv propria lor instituție, ca și context și sursă de învățare.
- C.3 Facilitatorul poate să recurgă la o **gamă diversă** de acțiuni interactive, participative, **metode** orientate pe acțiune și de asemenea poate să folosească **mijloacele media** într-un mod responsabil în planificările educaționale.

»D« ÎNVAȚĂ SĂ EXIȘTI

» Facilitatorul este o persoană care își analizează comportamentul personal, social și politic, în funcție de obiectivele de dezvoltare durabilă și în raport cu rolul său de facilitator.

- D.1 Facilitatorul este o persoană care poate să adune, să **selecteze, să împărtășească și să compare informații**, având, în același timp, o gândire deschisă și fiind capabil să gândească în afara sferei sale.
- D.2 Facilitatorul este o persoană care **gândește critic și care este auto-reflexivă**, în special în ceea ce privește valorile (solidaritate, justiție, libertate, independență, responsabilitate, etc.) și atitudinile legate de rolul său de facilitator.
- D.3 Facilitatorul este o **persoană care constituie un exemplu de inspirație**, străduindu-se să facă eforturi pentru o lume mai dreaptă, egală, liniștită și prietenoasă cu mediul.

»E« ÎNVAȚĂ SĂ TRĂIEȘTI ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI

» Facilitatorul cooperează, comunică și intră în relaționare cu alții în ceea ce privește valorile și procesele educației globale.

- E.1 Facilitatorul cooperează cu alții, fiind în același timp conștient de **diversitate**, recunoscând-o și apreciind-o (discipline diferite, culturi, perspective și viziuni asupra lumii).
- E.2 Facilitatorul este capabil să combată **stereotipurile și prejudecățile** cu privire la culturi și atitudini diferite.
- E.3 Facilitatorul poate **să comunice** cu oameni din diferite medii, ascultându-i în mod activ, învățând de la alții și respectându-i.
- E.4 Facilitatorul este conștient de propriul rol puternic. Acesta va susține participanții în **reflectarea critică și depășirea relațiilor de putere din mediile educaționale** induse de condiții individuale, socio-culturale și istorice inegale.

Elaborarea structurii cursului de formare

Baza de planificare a cursului de formare în educația globală trebuie să includă **considerentele teoretice și practice preliminare** pe care le aveți, precum și **factorii de organizare**, ca de exemplu timpul și resursele financiare. Dimensiuni diferite intră în joc atunci când, mai departe, concepeți structura formării:

- Dimensiunea bazată pe **cunoștințe/ conținut** ale cărei teme/subiecte trebuie incluse și atinse în cursurile dumneavoastră; trebuie inclusă de asemenea și maniera în care se transmite interconexiunea lor, reducând în același timp complexitatea (consultați capitolul 3.1)

Elaborarea cursului de formare

Activitate	Cuprins	
Față în față Modulul I	<ul style="list-style-type: none"> » Cunoștințe anterioare, competențe, experiențe și așteptări ale participanților (ANI) » Prezentarea și discutarea structurii cursului de formare » Noțiuni de bază - educație globală I: <ul style="list-style-type: none"> - Aspectele cheie ale dezvoltării și globalizării - Definiții și abordări ale educației globale (GL) 	Furnizarea de materiale suplimentare, oportunități de schimbare a modulelor externe față – în - față, sprijin individual / suport asigurat de formatori.
Temă:	Participanții scriu / redactează o lucrare în care combină conținutul Modulului I cu propriile contexte	
Față în față - Modulul II	<ul style="list-style-type: none"> » Revizuirea lucrărilor » Noțiuni de bază educație globală II: <ul style="list-style-type: none"> - Competențe de educație globală - Strategii și metode de învățare pentru activitățile de educație globală » Conceperea unor evenimente/ proiecte de educație globală » Primele idei pentru proiecte de mică anvergură (evenimente educative în contextul local / organizațional al participanților) 	
Proiecte de mică anvergură	Planificarea și punerea în aplicare a proiectelor (în grupuri), îndrumare individuală asigurată de formatori	
Față în față Modulul III	<ul style="list-style-type: none"> » Revizuirea experiențelor din proiectele de mici dimensiuni » Noțiuni de bază educație globală III: <ul style="list-style-type: none"> - Evaluarea în mediile educaționale » Dezvoltarea în continuare a proiectelor de mică anvergură » Sesiune de teme specifice de educație globală în funcție de nevoile / doleanțele participanților 	
Proiecte de mică anvergură	Punerea în aplicare a unor proiecte modificate/îmbunătățite de mică anvergură (focalizare pe evaluare)	
Modulul Față în față IV	<ul style="list-style-type: none"> » Revizuirea experiențelor legate de proiectele de mici dimensiuni » Sesiune de teme specifice de educație globală în funcție de nevoile / doleanțele participanților » Noțiuni de bază educație globală IV: <ul style="list-style-type: none"> - Promovarea sinergiilor și crearea de rețele - Achiziție de proiect » Analiză și planificarea „pașilor următori” ai participanților ca facilitatori / practicieni de educație globală » Punerea de acord asupra unor modalități suplimentare de inter-relaționare în rețea între participanții la curs 	

- Dimensiunea bazată pe **cursant**, adică atenția acordată chestiunilor pe care cursanții le aduc din propria experiență de învățare, identificarea unor modalități de a-i „atrage” în procesele de învățare, a le păstra motivația, formatorul concentrându-se pe dorințe și nevoi.
- Dimensiunea bazată pe **valori**, fiind axată pe conștientizarea propriilor valori de baza, acceptarea diversității și a abordărilor și spațiilor cu perspective multiple de reflecție în timpul instruirii.⁷

Ați putea considera că este utilă reflectarea cu privire la modalitatea optimă de a **combina diferite tipuri și formate de învățare**, cu scopul de a crea experiențe de învățare diverse,

stimulante și durabile pentru participanți. De exemplu, o intervenție „clasică” de tip față – în – față ar putea fi însoțită de alte formate de învățare (de exemplu, instrumente de studiu online) și oportunități oferite cursanților pentru a aplica cunoștințele și pentru a acumula experiență în propriile lor contexte.

Matricea (pagina 24) prezintă un cadru pentru structurarea cursului de formare care ar putea servi drept exemplu.



Ce oportunități și provocări considerați că pot apărea în elaborarea structurii cursului de formare?

Principii cheie ale instruirii

Ca rezultat al reflecției critice prezentate în paragrafele anterioare, oricare ar fi aspectele importante descoperite, acestea pot fi rezumate într-o listă de principii-cheie de formare care rămâne deschisă pentru revizuire pe tot parcursul formării. Principiile enunțate mai jos sunt inspirate, printre altele, de Metodologia OSDE (Spații deschise pentru dialog și întrebări), care are ca scop crearea de spații sigure pentru dialog și analiză cu privire la problemele globale și interdependentă și promovarea dezvoltării gândirii independente și informate, a gândirii sistemice, a competenței critice și a gândirii și acțiunii responsabile⁸.

Această listă ar putea servi ca bază de reflecție:

» Analizarea scopurilor și obiectivelor

Scopurile și obiectivele formării sunt încorporate în principiile educației globale, fiind totodată combinate cu obiectivele tuturor părților interesate participante. Obiectivele contradictorii sau controversate sunt apreciate. Ele pot servi ca stimuli pentru a re-gândi și revizui scopurile și obiectivele și pentru a avea o implicare în reflecția critică, cu scopul de a identifica ipotezele și/sau a interferențelor pe care acestea se bazează. Acest lucru poate ajuta la asigurarea faptului că atât participanții, cât și formatorii au o concepție clară cu privire la obiectivele urmărite.

⁷ Bazat pe Krämer, Georg: Was ist und was will „Globales Lernen”? In: VENRO (ed.): Jahrbuch Globales Lernen 2007/2008: Standortbestimmung – Praxisbeispiele – Perspektiven. Bonn: VENRO(2007), p. 7-10.

⁸ CSSGJ (și colaboratorii) (eds.): OSDE. www.osdemethodology.org.uk/ (consultați capitolul 3.5)

» **Schimbul de cunoștințe, valori și abilități.**

Fiecare persoană aduce în spațiul comun cunoștințe valabile și legitime extrase din propriul context; în plus, toate cunoștințele sunt parțiale și incomplete și, prin urmare, pot fi puse la îndoială. Acest lucru se aplică în mod egal valorilor și abilităților.

De aceea, ascultarea reală și dorința de a împărtăși cunoștințe și de a învăța pe baza cunoștințelor altora sunt elemente cheie pentru învățarea fructuoasă, reciprocă.

Teatru "Global What"



» **Celebrarea diversității**

Conceptul de perspective multiple este vital pentru formările din sectorul educației globale și ca atare este un element cheie în asigurarea respectului între participanți și formatori. Diversitatea participanților este explorată în Analiza nevoilor de învățare (ANI) și valorizată în fiecare parte a formării (familiarizare, introducere, reflecție, acțiune, evaluare).

» **Facilitarea participării**

Formatorul oferă participanților posibilitatea de a se considera reciproc „profesori”, maximizând astfel gradul de participare. Aceasta este o abordare democratică care preîntâmpină situația în care facilitatorul dictează propriile sale perspective. Se folosește aici expertiza grupului pentru a promova potențialul de conducere și educare. Totodată, favorizează învățarea reciprocă.

» **Responsabilizarea participanților**

Formările din domeniul educației globale responsabilizează în aceeași măsură formatorii și participanții, făcându-i să devină mai încrezători, mai hotărâți și mai competenți în a face o diferență în ceea ce privește atingerea unei stări sociale de mai bine.

» **Educație pentru transformare.**

Formările din sectorul educației globale promovează învățarea transformativă prin care oricine poate reflecta în mod critic asupra propriilor experiențe și poziții legate de trecut, poate pune la îndoială credințele și obiceiurile gândirii, poate căuta alternative și, eventual, poate schimba cadrul de referință pentru un nou mod de a gândi și a de percepe lucrurile și, prin urmare, de a acționa mai informat și mai profund.

» **Evaluarea ca parte integrantă a formării și dincolo de aceasta**

Evaluarea formării poate ajuta participanții să reflecteze asupra propriului proces de învățare ca indivizi și ca parte a unui grup. Evaluarea trebuie să fie suficient de flexibilă pentru a cuprinde obiectivele sesiunii, precum și orice învățare „conexă”, care este posibil să fi avut loc în timpul sesiunii. Acesta poate include activitățile participanților afiliate educației globale de dinainte de formare și totodată poate să conducă la o practică mai profundă în sectorul educației globale. În acest fel, evaluarea poate contribui la responsabilizarea participanților și la crearea unui nou ciclu de învățare și de acțiune.

» **Formarea și menținerea unei gândiri critice**

Acest principiu este fundamental pentru toate etapele formării (înainte, în timpul și după formare). Formatorii trebuie să își conștientizeze propriile ipoteze, valori și cunoștințe, de modul în care acestea le pot contura percepțiile asupra propriei persoane sau asupra participanților și, prin urmare, cum pot influența modul de formulare a obiectivelor și activităților planificate, facilitând astfel întreaga sesiune de instruire.



Privind setul de principii de mai sus, cum ați vizualiza schema principiilor aplicabile practicii dumneavoastră de formare?

Învățăm pentru a cunoaște

Practica educației globale se concentrează pe stimularea proceselor comprehensive de învățare care le conferă oamenilor capacitatea de a deveni cetățeni globali mai responsabili și mai activi într-o lume complexă. Facilitatorul trebuie să aibă capacitatea și calificarea de a oferi cursanților cunoștințele de bază menite să le asigure înțelegerea adecvată a acestor procese.

În cursul formării facilitatorilor, formatorul trebuie să ia în considerare nu doar problema selectării cunoștințelor optime pentru cursanți într-un anumit context, dar, și cea a selectării competențelor de care (viitorii) facilitatori au nevoie pentru a gestiona cunoștințele astfel încât să fie relevante pentru procesele de învățare.

„Orice prost poate cunoaște. Ideea e să și înțeleagă.”

Albert Einstein

Identificarea temelor și problemelor unui proces de formare

Atunci când se selectează conținutul pentru un curs de formare într-un domeniu atât de vast și divers ca educația globală, este vital să se determine **ce subiecte și probleme sunt relevante pentru cursanți și au capacitatea de le oferi o experiență de învățare structurată și semnificativă.**

În modelul de competențe pe care l-am elaborat pentru cursurile noastre, am identificat aspectele de bază și perspectivele legate de globalizare, dezvoltare, dezvoltare durabilă și

gândirea critică creativă



postcolonialism¹ care, împreună, formează **baza necesară de cunoștințe pentru facilitatori** (model de competențe Cp A.1). Pentru a facilita reflecția asupra acestor concepte generale, ele trebuie să conectate la subiecte concrete apropiate de realitatea personală și educațională a participanților.

Diagrama prezentată în această pagină indică **temele educației globale** care ar putea fi relevante pentru cursul dvs. de formare. Selecția

nu este exhaustivă, ci are doar rolul de a servi drept model orientativ.

Una dintre provocările practicii educaționale este aceea de a găsi un echilibru viabil între nevoile de formare identificate de către formatori și dorințele și nevoile exprimate de către cursanți. Pentru a atinge acest echilibru, veți dori nu doar să analizați subiectele de actualitate și dezbaterile curente, dar și să includeți perspective ale participanților în



¹ Postcolonialismul se ocupă de istoria și efectele politice, sociale și culturale ale colonialismului până în prezent. Acesta explorează relațiile de putere inegale precum și rezistența împotriva unor astfel de relații într-o gamă largă de contexte.

3.1 Învățăm pentru a cunoaște

analiza nevoilor de învățare (ANI) realizată de dumneavoastră (consultați capitolul 3.0 și anexa A). În acest mod **cursanții iau parte în mod activ la alegerea temelor relevante pentru formare** (consultați pagina 32), ceea ce le oferă oportunități de a explora în continuare subiecte prin lucrări individuale sau instrumente on-line etc. (consultați capitolul 3.2, pagina 38).

Interconectivitate și gândire sistemică

Diagrama din pagina anterioară prezintă subiectele selectate corelate cu aspecte economice, politice, ale mediului, societății și culturii ca mijloc de vizualizare a interconexiunii acestora într-un sistem (global). Practica educației globale ar trebui să urmărească întotdeauna **creșterea gradului de conștientizare a acestei inter-relaționări și să încurajeze cursanții să ia în considerare sistemul global precum și componentele sale**, atunci când îl abordează în mod critic. Aceasta include alocarea unui spațiu suficient pentru perspective multiple asupra problemelor și subiectelor luate în discuție.

Dimensiunea „glocal” presupune **urmărirea modului în care problematica locală se împletește cu fenomenele globale** și reprezintă un alt aspect important în acest context. De asemenea, este esențial să se abordeze dimensiunea temporală care asigură legătura între trecut, prezent și viitor (consultați capitolul „Înțelegere comună” - 3.0, p.17, Cp A.2).

Simplificarea pedagogică a complexității

Lumea în care trăim are destule provocări care ne-ar putea copleși cu ușurință. În fața inter-conectivității și complexității problemelor, este esențial ca facilitatorii să învețe **cum să gestioneze informațiile și contextualizarea lor** într-un mod care să nu descurajeze cursanții. Mai degrabă, cursanților trebuie să li se permită să înțeleagă, să interpreteze și să evalueze probleme complexe și originile lor, să-și exprime

„Am apreciat abordarea holistică a problemelor legate de educația globală și modul în care acestea au fost prezentate și discutate în contextul interdependențelor sociale, politice, economice și culturale.”

Cursant român

punctul de vedere și să acționeze pe baza acestuia.

În acest context, provocarea constă în **simplificarea pedagogică**, adică în a găsi o modalitate de a diminua complexitatea unei probleme în funcție de particularitățile cursanților (de exemplu, nivelul acestora de cunoștințe) într-un mod care o face mai accesibilă. În acest sens, este esențial să se evite denaturarea problemei în cauză, care ar putea conduce spre o reprezentare părtinitoare sau simplistă. Aspectele esențiale trebuie să rămână valabile iar facilitatorii ar trebui să ofere cursanților oportunități și competențe pentru a explora problema în continuare și în profunzime (de exemplu, metode de auto - învățare).

Evenimentele educaționale pot clarifica o problemă doar parțial și incomplet. Simplificarea deliberată poate acționa ca un filtru, ajutând facilitatorul **să proceseze conținutul unui eveniment educațional în funcție de prioritățile momentului și în raport cu dorințele și nevoile cursanților**. De exemplu, o simplificare semnificativă a unui concept atât de vast și complex precum „dezvoltare durabilă” poate presupune defalcarea sa și explorarea doar a unui aspect (mai ales în timpul unui eveniment educațional de scurtă durată), această procedură reprezentând o abordare

mult mai ușor de asimilat. În acest fel, cursanții au posibilitatea de a înțelege în profunzime componente ale unui concept mai cuprinzător, decât să obțină o noțiune probabil foarte redusă, fragmentată și vagă a întregului concept (în acest caz reflecția critică fiind stimulată și nu descurajată). În formarea facilitatorilor, este util să transparentizăm alegerea tematicilor, precum și modul în care acestea sunt tratate, ca o modalitate de a arăta **felul în care poate funcționa diminuarea complexității pedagogice**. De asemenea, în procesul de sprijinire a participanților pentru a acumula experiență practică, reducerea complexității problemelor (globale) este adesea un aspect esențial al procesului de formare.

Flexibilitate și învățare selectivă

Atunci când ne ocupăm de probleme complexe, ne dăm seama că, de fapt, cunoștințele noastre, în calitate de formatori, de facilitatori și de ființe umane, sunt întotdeauna incomplete și legate de context. Nimeni nu poate și nu trebuie să știe totul. Conștientizarea și înțelegerea incapacității de a avea cunoștințe exhaustive poate părea o provocare, însă este necesar să o avem în vedere, mai ales în contexte educaționale.

Oferirea unor soluții și răspunsuri cu o singură dimensiune ar fi echivalentul unei trădări a cursanților.

Formarea poate contribui la **încurajarea (viitorilor) facilitatori să fie conștienți de limitele propriilor cunoștințe**, oferind spații pentru a reflecta asupra a ceea ce aceștia nu știu și, de asemenea, ceea ce s-ar putea să nu fie în măsură să cunoască și pentru a găsi modalități de gestionare a acestei situații în practica educațională (Cp A.3).

Sentimentul de securitate nu poate fi întotdeauna legat de sentimentul de „a deține toate răspunsurile”, ci mai degrabă s-ar putea baza pe **încrederea de a fi în măsură să gestionezi cunoștințele** și să procesezi informații într-un mod care să stimuleze gândirea critică, independentă și să ia în considerare mai multe alternative. Consolidarea acestui sentiment la cursanți le susține, de asemenea, capacitatea de adaptare, de a face față provocărilor posibil stresante și experiențelor posibil frustrante într-un mod care să le mențină capacitatea de a acționa.



Cum gestionați complexitatea și interconexiunea subiectelor legate de educația globală în viața personală?



Cum se poate simplifica în mod pedagogic complexitatea subiectelor și a problemelor abordate în cursul formărilor, într-un mod în care acestea să fie „digerabile” pentru participanți?



Cum prezentați interconectivitatea dintre global și local și care sunt modalitățile optime și metodele ce favorizează gândirea sistemică în cadrul grupului dumneavoastră de participanți?

ÎNVAȚĂ PENTRU A CUNOAȘTE – exemple de bune practici



Subiecte de interes alese de participanți – Cutia cu dorințe

Relevanța elementelor de curs, inclusiv a componentelor legate de cunoștințe / conținut, pentru participanții noștri a reprezentat o prioritate a sesiunilor de formare

Având în vedere paleta foarte largă de (posibile) teme ale educației globale dar și volumul limitat de timp pe care l-am avut la dispoziție, ne-am confruntat cu dificultatea de a selecta doar acele subiecte care ar fi de interes pentru cursanți. Pentru a ajunge dincolo de subiectele pe care noi, în calitate de formatori, le consideram esențiale (consultați capitolul 3.0, p. 24), am introdus o „Cutie cu dorințe” în timpul primului modul de formare. Participanții au fost invitați să scrie subiecte de interes pe o bucată de hârtie și să ni le „trimită”, punându-le într-o cutie. Sarcina noastră ca formatori a fost aceea de a ne asigura că aceste cereri sunt satisfăcute pe parcursul formării.

După modul am golit cutia, am adunat și grupat subiectele și ne-am gândit cum să procedăm în continuare în raport cu aceste solicitări. În cazul cursului test „Facilitarea educației globale” (FEG) cererile transmise se refereau, pe de o parte, la temele specifice ale educației globale (GL) (de exemplu, „înțelegerea migrației”, „consum responsabil”, „pace și conflict”, „comerț echitabil”), iar pe de altă parte, la probleme educaționale generale (de exemplu, „cum să gestionăm conflictul în timpul evenimentelor educaționale”, „educația incluzivă”).

Am încorporat cererile în diferite moduri, de exemplu, prin invitarea unor experți pe teme specifice, care au lucrat cu grupul, prin organizarea unui interviu cu un practician experimentat în sectorul educației globale, pe parcursul căruia au putut fi puse întrebări cu privire la practica educației globale (GL), sau prin furnizarea de informații suplimentare (bibliografie) pe teme specifice, pe platforma noastră e-learning.

Această abordare centrată pe cursant a contribuit la reducerea complexității subiectelor legate de educația globală (GL) și, în același timp, la evitarea frustrării cursanților cu privire la nevoile educaționale rămase fără răspuns. Faptul că s-a știut care subiecte au fost relevante pentru participanți la acel moment, a permis, de asemenea, formatorilor să le aibă în vedere și să facă trimiteri la acestea la momentul oportun pe parcursul cursului test, creând astfel conexiuni semnificative pentru cursanți.

(Germania)

“Unde te poziționezi”?

Am folosit această tehnică pentru a reflecta asupra definițiilor, viziunilor și dimensiunilor diferite ale educației globale și pentru a ajuta participanții să ajungă la un nivel comun de înțelegere.

Această tehnică a servit ca introducere pentru conceptele legate de educația globală, permițându-le cursanților să

abordeze conținutul acoperit într-un mod non-liniar și încurajându-i să „gândească pentru ei înșiși” cu privire la mai multe perspective și aspecte cheie ale educației globale (GL) (consultați pagina 65).

(Portugalia)



Abordarea problemelor globalizării

Tratând „Elementele de bază ale educației globale”, ne-am concentrat, printre altele, asupra unor definiții, concepte, implicații și consecințe legate de globalizare, punând un accent deosebit pe drepturile omului. În România, dezbaterile problemelor legate de globalizare și poziționarea acestora ca o principală preocupare pentru proiecte și acțiuni reprezintă chestiuni aflate încă într-un stadiu incipient. Prin urmare, participanții la curs au fost foarte interesați de această problemă și mai ales de repercusiunile pe care aceasta le are asupra lor și asupra grupurilor cu care lucrează, atunci când se abordează globalizarea în activități non-formale, de exemplu prin intermediul ONG-urilor.

În cadrul unei sesiuni de 90 de minute, am ales o combinație de metode diverse pentru a aborda această problemă: o prezentare verbală introductivă privind globalizarea, cu accent pe definiții, concepte precum și pe impactul pe care aceasta îl are în contextul drepturilor omului; o galerie foto care abordează legătura dintre drepturile omului și conceptele de globalizare; un exercițiu privind drepturile omului „Puzzle-ul nevoilor umane” (consultați pagina 70) și în cele din urmă,

tragerea unor concluzii spontane privind soluțiile / măsurile necesare pentru respectarea drepturilor omului în procesele de globalizare.

În special exercițiul „Puzzle-ul nevoilor umane” a avut un impact deosebit asupra participanților. Am promovat astfel competențele de gândire sistemică a cursanților. Aceștia au ajuns la concluzia că atât gândirea critică, cât și cunoașterea diferitelor perspective ale globalizării, uneori, contradictorii și controversate, i-au ajutat foarte mult să conștientizeze propriile probleme (ca de pildă: sărăcia avansată din zonele rurale, lipsa accesului la asistență medicală, exploatarea forței de muncă, discriminarea femeilor) ca părți ale unui sistem global care are legături strânse cu aspecte ale globalizării.

(Romania)



Învăță să înveți

Competența „Învăță să înveți” este descrisă în modelul nostru (pagina 22), după cum urmează: „Facilitatorul cunoaște, înțelege și analizează conceptele, competențele și metodele de educație globală precum și abordările legate de învățare”.

„A fost nemaipomenit că am avut ocazia să învăț din experiența colegilor mei.”

Cursant portughez

Analiza nevoilor de învățare (ANI) (consultați pagina 19), poate oferi informații utile privind cunoștințele de bază ale participanților, înțelegerea conceptului de educație globală, în ansamblul său, și a conceptelor conexe, dar și detalii legate de experiența practică a acestora. Astfel, ANI poate ajuta la identificarea nevoilor participanților în vederea dobândirii competenței „Învăță să înveți”. În cele ce urmează, vom descrie cadrul în care am acționat în această privință.

Teorii de învățare și abordări ale educației globale

Teoriile și abordările educaționale asociate educației globale diferă în funcție de contextele regionale și naționale. Participanții la cursurile de formare pot fi încurajați să exploreze și să analizeze teoriile sau abordările care sunt relevante în propriul context (Educație pentru dezvoltare, Educație globală, Învățare globală, Educație pentru Dezvoltare Durabilă, Educație pentru cetățenie globală, etc.)¹ putând totodată să fie încurajați să descrie propria lor abordare în practica viitoare ca facilitatori (model de competențe Cp B.1).

În pofida diferențelor legate de context, toate teoriile relevante pentru educația globală au rădăcini comune. Cele mai notabile dintre acestea, formând în opinia noastră o bază esențială pentru dezbateri în cadrul formărilor dedicate facilitatorilor în domeniul educației globale, sunt pedagogia critică și ideile lui Freire cu privire la educație și participare².

Un alt numitor comun al teoriilor aferente educației globale identificate de echipa noastră, este reprezentat de **Educația transformativă**. Educația globală și conceptele conexe vizează transformarea societăților într-o lume echitabilă, pașnică și prietenoasă cu mediul. Educația transformativă îmbrățișează „ideea unei educații care transformă gânduri, atitudini și acțiuni la nivel personal dar și social (...). Această idee inerentă procesului de învățare transformativă a modului în care schimbările personale și globale sunt determinate și interconectate constituie o legătură semnificativă cu educația globală”³ (consultați pagina 18). Toate conceptele care oferă oamenilor posibilitatea să trăiască și să acționeze împreună pentru o dezvoltare durabilă la nivel local și global (de exemplu, Educație socială, Educație pentru cooperare, Auto - educație) sunt la fel de relevante pentru obiectivele educației globale. **„A învăța să ne**

¹ Consultați observațiile cu privire la „Educația globală – EG” de la începutul acestui manual.

² Freire, Paulo: Pedagogia oprimaților. Harmondsworth: Penguin (1972).



dezvățăm” și punerea sub semnul întrebării a ideilor preconcepute și a prejudecăților formatorilor și participanților reprezintă o competență importantă de abordare în acest context (consultați capitolul 3.4).

Principii, stiluri și metode de învățare

Teoriile și conceptele educației globale impun ca mesajul preconizat al unui eveniment educațional din sfera educației globale, să fie, de asemenea, transmis în mod implicit, prin intermediul principiilor, stilurilor și metodelor de studiu utilizate (Cp B.2).

În cadrul cursului nostru de formare, **metodele de cooperare de tip peer-to-peer** s-au dovedit a avea un real succes și a fi agreate de participanți. De asemenea, aceștia au apreciat **posibilitatea de a cunoaște și de a încerca**

din ce în ce mai multe metode. Satisfacerea acestor așteptări este o provocare pentru orice curs de formare în domeniul educației globale. Deși există o multitudine de metode adecvate pentru educația globală (educație prin colaborare, educație participativă, auto-organizată, etc.), înainte ca acestea să fie utilizabile este nevoie să fie adaptate în funcție de particularitățile grupului de cursanți. Prin urmare, recomandăm acordarea unui interval de timp suficient pentru explorarea oricăror metode luate în considerare și reflectarea asupra unor

Ce vizează un facilitator din sectorul educației globale (EG)

„Educația nu este o chestiune de „a spune” și a „ți se spune”, ci un proces activ și constructiv.”

John Dewey

³ FEG (ed.): „Global What?” Un studiu privind activitățile și nevoile de educație globală în Germania, Portugalia și România (2013), p. 6.
www.dachverband-entwicklungspolitik-bw.de/web/cms/upload/pdf/publikationen/deab_etal_2014_global_what.pdf

3.2 Învăță să înveți

criterii de selectare a acestora (p. 58). Nu uitați să țineți cont de faptul că facilitatorii au propriile preferințe legate de aceste metode și că trebuie să se simtă confortabil folosindu-le.

Toate secțiunile instruirii trebuie să fie predate într-un mod care să fie compatibil cu principiile și conceptele educației globale. **„Să facem ceea ce predăm”** este principiul cheie. Atunci când se oferă îndrumare participanților cu privire la unele „proiecte de mică anvergură” (sau în faze similare de valorificare și reflectare asupra experienței practice a acestora), este, prin urmare, esențial să ne concentrăm asupra alegerii acelor metode dorite de cursanți (consultați capitolul 3.3, p. 41).

Diversificarea proceselor de învățare prin intermediul **Învățării mixte** reprezintă o altă abordare a procesului educativ, în conformitate cu principiile educației globale. Într-o societate în care tehnologia modernă și utilizarea unor mijloace media noi fac parte din rutina de zi cu zi a majorității oamenilor, este logic să se combine avantajele experiențelor educative de tip față-în-față și on-line. În afara sesiunilor educative de tip

față - în- față, elementele de e-learning (educație prin intermediul mijloacelor de comunicare electronică) oferă participanților posibilitatea învățării asincrone, dându-le oportunitatea să-și controleze timpul, locul, modul și / sau ritmul procesului de învățare. Forumurile sau chat-urile pentru schimb de păreri oferă spații necesare pentru explorare ulterioară sau aducere în discuție a unor noi probleme relevante pentru participanți.

Acest lucru poate ajuta la lărgirea sferei de oportunități de învățare în sesiunile de formare și la respectarea nevoilor participanților (adulți). O platformă online aferentă instruirii poate fi un instrument util pentru documentarea sesiunilor de învățare față-în-față, urmărind probleme / subiecte atinse în timpul etapelor de tip față-în-față, oferind în același timp cursanților materiale de studiu suplimentare și creând spații pentru schimbul de idei în rândul participanților.

Instrumentele online pot îmbogăți, de asemenea, domeniul de aplicare a metodelor dumneavoastră în ceea ce privește abordările

Răspândirea ideilor pentru o dezvoltare durabilă



creative, „deschise” ale problemelor legate de educația globală (consultați secțiune 3.1 la pagina 33).

Atunci când se planifică o instruire s-ar putea lua în considerare ceea ce este necesar pentru a face procesul de Educație combinată eficient și de succes, dar și măsura în care se vor folosi elementele e-learning (educație prin intermediul mijloacelor de comunicare electronică) în cadrul formării. Formatorii trebuie să fie deschiși și să aibă experiență în utilizarea Educației combinate. Întreținerea unei platforme online necesită resurse, atât de timp cât și financiare; va fi nevoie adesea de o persoană responsabilă care să inițieze forumuri și chat-uri și să le administreze, etc.

Modele și context de dezvoltare a competențelor

Modelul de competență definește abilitățile și cunoștințele pe care cursanții trebuie să le dobândească într-un context de învățare dat. Poate fi util ca în timpul formării să se exploreze **modelele de competență** de bază în ceea ce privește educația globală⁴ în raport cu modelele de competență relevante pentru alte contexte (Cp B.3). O analiză a elementelor comune și a diferențelor dintre modelele de competență selectate ar putea ajuta cursanții să identifice competențe specifice pe care le vor putea dezvolta în continuare în propria lor activitate, ca facilitatori.

Facilitarea proceselor de învățare

Formatorii de educație globală activează în domeniul proceselor educative pentru adulți sau al proceselor de învățare pe tot parcursul vieții. Prin urmare, aceștia ar trebui să demonstreze și să practice principiile formării continue a adulților (Adult and Lifelong Learning) în sesiunile de formare și să acorde spațiul necesar pentru a reflecta asupra modului în care aceste principii pot fi aplicate în concordanță cu principiile educației globale⁵ (consultați, de asemenea, capitolul 3.0 p. 18, Cp B.4).



Care teorii și abordări de învățare sunt relevante pentru tine ca formator? Care teorii de învățare consideri că sunt importante și larg răspândite și merită să fie promovate, deși se află într-o nișă ?



Cu ce resurse de facilitare eficientă a Învățării mixte ești deja familiarizat(ă) și ce alte resurse ai dori să dobândești pentru o realizare adecvată a Învățării mixte în cursul tău de formare ?

⁴ Pentru exemple de modele de competențe și cadre consultați:

- Centrul Nord-Sud al Consiliului Europei (ed.): Liniile directoare ale educației globale. Un ghid pentru ca formatorii să înțeleagă și să pună în aplicare educația globală. Lisabona (2012), p. 22 și următoarele www.coe.int/t/dg4/nscentre/GE/GE/GE-Guidelines/GEguidelines-web.pdf.

- UNECE (Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa) (ed.): Învățarea pentru viitor, competențe în domeniul Educației pentru dezvoltare durabilă (2012), p. 14 și urm. www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/ESD_Publications/Competences_Publication.pdf

- UNESCO (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură): Educația pentru cetățenie globală: Pregătirea elevilor pentru provocările secolului XXI (2014), p. 17. unesdoc.unesco.org/images/0022/002277/227729E.pdf, you can find a list of competencies related to this pedagogical approach.

⁵ Există o mare varietate de cărți și surse on-line cu privire la principiile de educație pentru adulți și de educație pe tot parcursul vieții care vă pot ajuta să aflați mai multe despre această problemă, în special în ceea ce privește propriul context (național). O scurtă trecere în revistă a principiilor educației adulților de bază poate fi găsită aici: ala.asn.au/adult-learning/the-principles-of-adult-learning/

Învăță să înveți – Exemple de bune practici



Utilizarea instrumentelor TIC (Tehnologia informației și comunicării) pentru a explora subiecte și probleme legate de educația globală

Pe perioada cursului de formare, utilizarea instrumentelor TIC (Tehnologia informației și comunicațiilor), în combinație cu rețelele sociale, a deschis posibilități de abordare creativă și deschisă a valorilor justiției globale, precum și a conceptelor de educație globală. Schimbarea socială și gândirea critică sunt concepte fundamentale ale educației globale. Instrumentele bazate pe internet pot fi un mijloc puternic de suport al explorării problemelor, în special în lumina acestor noțiuni-cheie. Folosirea elementelor specifice ale vieții într-o societate tehnologică modernă, de exemplu utilizarea instrumentelor bazate pe internet, poate, astfel, să completeze utilizarea mai multor metode „tradiționale” de diseminare a cunoștințelor și de amplificare a gradului de conștientizare cu privire la subiectele specifice ale educației globale. Prin utilizarea unor astfel de instrumente în rețelele sociale am putut ajunge dincolo de sfera imediată a cursului de formare, am putut crește potențialul de multiplicare a procesului de împărtășire și răspândire a ideilor într-un mod mai puțin tradițional și am putut profita de o serie de avantaje, ca de pildă capacitatea de a aborda un număr mai mare de oameni, eficiență temporală și costuri reduse. În cadrul cursului de formare din Portugalia, am evidențiat următoarele instrumente bazate pe internet:

- Meme Generator - Generator de „meme” (imgflip.com/memegenerator): Așa-numita memă este „o idee, un comportament sau un stil care se răspândește de la o persoană la alta în cadrul unei culturi”¹. Mema este adesea centrată pe umor sau se bazează pe crearea unei anumite „experiențe aha”. Am solicitat participanților să folosească „Generatorul de meme”, un generator

gratuit de imagine on-line cu care se poate anexa un text la o anumită imagine, pentru a crea propria memă ca un mijloc de analiză a problemelor tratate în cadrul cursului de formare (de exemplu drepturile omului, solidaritatea internațională și dezvoltarea durabilă).

- Comic Strip Creator (Creator de benzi desenate) (comicstripcreator.org) este un program de tip freeware, o aplicație ne-comercială pentru realizarea de benzi desenate. Cu ajutorul acestui instrument on-line, participanții la curs au prezentat și au împărtășit perspectivele lor privind dezvoltarea durabilă și justiția socială.
- Animoto (animoto.com) este un serviciu de creare video bazat pe tehnologia de tip „cloud”, care transformă fotografiile, clipuri video și muzică în prezentări video. Am folosit acest serviciu pentru a motiva cursanții să exploreze vizual și să examineze provocările și problemele care înconjoară conceptele de „dezvoltare”.
- Dipity (www.dipity.com): Această cronologie vizuală interactivă pregnantă s-a dovedit a fi un mod foarte potrivit pentru abordarea diferitelor puncte de reper ale educației globale.

(consultați pagina 69)

(Portugalia)

¹ www.merriam-webster.com/dictionary/meme



Proiecte

Una dintre prioritățile urmărite pe parcursul formării a fost aceea de a oferi cursanților posibilități de a găsi modalități semnificative de conectare a conținutului cursului la propriile contexte personale și profesionale, precum și de a aprofunda cunoștințele în funcție de dorințele și nevoile individuale. Pentru a realiza acest lucru am încercat să introducem elemente de auto-învățare. Un astfel de element constă într-o lucrare scrisă pe care participanții au fost rugați să o realizeze după primul modul al cursului de formare.

Descriind această lucrare, am lăsat în mod deliberat deschisă sfera temelor despre care participanții puteau scrie, dându-le astfel oportunitatea să-și poată alege propriile subiecte și să decidă singuri asupra modului în care doresc să realizeze procesul de scriere și de cercetare. Printre puținele lucruri pe care le-am specificat s-au aflat amplasarea lucrării (adică numărul de pagini / cuvinte), termenul limită și faptul că trebuie să existe o legătură între conținutul primului modul și contextul participanților. Scrierea lucrării a fost îndrumată individual de către formatori, care - în cazul în care a fost necesar - au ajutat la definirea și concentrarea subiectelor, au recomandat surse, etc. Formatorii au contribuit, de asemenea, cu un ultim comentariu, care a fost apreciativ, constructiv și a subliniat modalitățile prin care acest subiect ar putea fi explorat în continuare.

Rezultatele participanților au fost diverse, incluzând o explorare în profunzime a uneia dintre metodele utilizate în modul și a implicațiilor sale asupra practicii în sectorul educației globale, un proiect pentru un articol privind dezvoltarea durabilă, care urmează să fie publicat și analiza unui film, cu accent pe relevanța sa pentru educația globală.

Pe parcursul modului următor participanții și-au împărtășit experiențele legate de realizarea lucrării, profitând astfel reciproc de procesul de studiu al fiecăruia. Lucrările individuale au fost încărcate pe platforma de Internet aferentă cursului, astfel încât cursanții au putut beneficia de perspectivele și eforturile celorlalți.

(Germania)



Laboratorul de educație globală

Scopul acestui exercițiu a fost acela de a oferi participanților posibilitatea de a se familiariza și mai mult cu conceptele și metodele educației globale și de a pune în practică principiile educației globale. Ca temă (conform modului I, a se vedea precizările de mai sus), participanții au fost rugați să abordeze diferite probleme legate de educația globală. Conținutul acestor lucrări a format baza prezentărilor care au cuprins jocuri, exerciții, reflecție și evaluare în cadrul cărora participantul a implicat întregul grup.

Corelând teoria cu practica, acest exercițiu a oferit un spațiu de comunicare și de gândire critică cu privire la abordările teoretice și didactice legate de educația globală. De asemenea, a dat

participanților posibilitatea de a identifica influența pe care educația globală o exercită asupra individului și a societății și de a identifica aptitudinile relevante de educație globală legate de acesta. Discuțiile au contribuit, de asemenea, la descoperirea modului în care educația globală poate contribui la creșterea gradului de conștientizare cu privire la responsabilitatea socială globală.

(Romania)

Învăță să faci

Pentru a responsabiliza viitorii facilitatori ai proceselor de educație globală în ceea ce privește practica educațională, aceștia trebuie să posede cunoștințe și să se folosească de instrumente pentru planificarea, implementarea și evaluarea evenimentelor educaționale, fie că este vorba de intervenții pe termen scurt sau proiecte pe termen mai lung (modelul de competență Cp C.1). „Învăță să faci” este aria de competență, care, în acest context, precizează ceea ce considerăm că este important să se ia în considerare atunci când pregătim participanții pentru practica în domeniul educației globale.

Planificare – Structura demersului educațional

După ce a conceput o idee generală și a definit o temă (consultați capitolul 3.1), facilitatorul trebuie să cunoască dorințele, nevoile și mediul social și cultural al cursanților pentru care a conceput evenimentul educațional, ca un punct de plecare în elaborarea unei abordări structurate pentru planificarea evenimentului în sine (consultați capitolul 3.0, modelul de competență Cp C.2). În cursul formărilor poate fi foarte util, deopotrivă, pentru formatori și participanți să lucreze cu o **matrice de planificare**.

Pentru facilitator, matricea de planificare oferă o imagine de ansamblu a aspectelor importante ale procesului de planificare și ajută la identificarea și definirea etapelor-cheie ale evenimentului educațional.

Totodată matricea de planificare (completată de către facilitator în cursul formării) îi oferă acestuia elementele necesare planificării corecte a cursului.

„Aceasta aș spune că a fost una dintre cele mai mari provocări, fiind totodată și plină de satisfacții: am lucrat cu întregul grup, dar, în același timp, am lucrat cu fiecare participant în parte, în special atunci când am abordat probleme ca motivația, competențele personale și profesionale, parteneriatul sau adaptarea teoriei și practicii generale la contextul local specific.”

Mihaela Amariei, formator în cadrul cursului de formare „Facilitarea educației globale” (FEG) în România

Structura evenimentului educațional trebuie să analizeze aspectele cheie ale educației globale. De exemplu, incorporarea unor posibilități de (auto-) reflecție critică poate sublinia importanța acestui aspect pentru practica educației globale. Se poate pune accent, de asemenea, pe responsabilizarea cursanților să acționeze ca adevărați cetățeni globali responsabili și critici, astfel încât aceștia să poată „deveni activi” în propriile contexte (a se vedea exemplele de bune practici pentru acest capitol).

În Anexă (pagina 84), am inclus două matrice diferite, care au fost utilizate în timpul cursurilor noastre de formare pentru a îndruma participanții în planificarea evenimentelor educaționale.

Implementare - selectarea metodelor și a instrumentelor

Înstruirea în sine constituie o oportunitate pentru formatorii de a împărtăși tehnici și metode de studiu cu participanții. Acest lucru permite cursanților să experimenteze modul în care diferite metode de studiu pot contribui la dinamica unui eveniment educațional și pot crea o experiență de învățare durabilă. De asemenea, îi ajută **să dezvolte un repertoriu de metode** pentru contexte și grupuri de cursanți diferite pe segmentul de educație globală, și să descopere singuri cu ce (tipuri de) metode se simt confortabil (a se vedea capitolul 3.2). Formarea îi poate ajuta să conștientizeze **criteriile de selectare a metodelor**, în funcție de aspectele cheie ale educației globale. Pentru a consulta lista care sugerează posibile criterii de selectare a metodelor pentru evenimente educaționale legate de educația globală, consultați pagina 58 (Cp C.3).

Pentru a fi siguri că metodele și mijloacele sunt alese într-un mod informat și responsabil, se pot utiliza, de asemenea, liste de control existente, cum ar fi **lista de verificare HEADS-UP**, alcătuită de Vanessa Andreotti². Participanții pot fi, de asemenea, încurajați să-și dezvolte propriile liste de control în funcție de nevoile și contextele specifice.

Formarea ca proces de transfer reciproc cunoștințe

Pentru a deveni apți pentru practica educației globale, facilitatorii au nevoie de oportunități pentru a aplica tot ceea ce au învățat în timpul formării, și nu în ultimul rând, pentru a dobândi experiență. Etapele de pregătire practică sub îndrumarea formatorilor precum și prin asistența colegilor pot ajuta la buna dezvoltare personală și profesională a facilitatorilor.

Obținerea de evaluări apreciative cu privire la (buna) practică educațională poate fi extrem de motivantă. Participanții pot dobândi perspective încurajatoare, deschise, prin împărtășirea propriilor experiențe cu formatorii și colegii lor. Acest lucru este valabil și pentru evaluarea care se referă la dificultăți sau experiențe temporar descurajatoare întâlnite în timpul formării practice. Acceptarea acestora ca o **oportunitate de învățare** poate fi mult mai ușoară atunci când sunt împărtășite cu un formator sau un coleg.

Îndrumarea oferită de formatori sau facilitatori experimentați favorizează nu numai consolidarea și reflecția critică asupra cunoștințelor și abilităților dobândite, ci, de asemenea, ajută și la dezvoltarea unor abilități de facilitare „ușoare”, cum ar fi utilizarea adecvată a limbajului verbal, a limbajului corporal și gestionarea timpului. Următoarele aspecte s-au dovedit a fi de ajutor pentru îndrumarea facilitatorilor în domeniul educației globale:

- Utilizarea unui model de competențe ca bază pentru îndrumare.

„Educatorul este, desigur, un artist, dar să fii un artist nu înseamnă că educatorul poate realiza un profil, poate modela cursanții. Ceea ce face educatorul în procesul de predare este să acorde cursanților posibilitatea de a deveni ei înșiși.”¹

Paulo Freire

¹ Freire, Paulo: Conflictul este moștenirea conștiinței. În: Bell, Brenda (și colab.): Construim un drum mergând pe el: Conversații cu privire la educație și schimbare socială. Philadelphia: Temple University Press (1990), p.181.

² Vanessa Andreotti de Oliveira - Lista de verificare HEADS UP (<https://globalwh.at/heads-up-checklist-by-vanessa-de-oliveira-andreotti/>) poate ajuta la evaluarea metodelor, mijloacelor media etc. avute în vedere pentru un eveniment educativ cu o perspectivă postcolonială. Un alt exemplu pentru criteriile de selecție în procesele de învățare globală este o listă cu criterii de calitate pentru educație globală în țările de limbă germană (https://venro.org/uploads/tx_igpublikationen/2012_Diskussionspapier_Bildung.pdf)

- Într-o discuție preliminară cu cursanții îndrumați, explicați ce doriți să comentați și **conveniți asupra focalizării asistenței în funcție de nevoile lor.**
- La începutul sesiunii unui **eveniment educativ** explicați participanților rolul dumneavoastră. Asigurați-vă că înțeleg că sunteți acolo pentru a-i sprijini, nu pentru a-i judeca, astfel încât să nu se simtă inhibați.
- Sesiunea de evaluare ar trebui să aibă loc într-o atmosferă sigură și relaxată, de preferință, la scurt timp după eveniment, respectând următoarele reguli:
 - » **Reguli de bază pentru facilitaor:** Oferiți evaluarea din perspectivă proprie. Fiți cât mai specific posibil (de exemplu, prin prezentare unor situații care chiar s-au produs). Evitați interpretările. Clarificați faptul că evaluarea dumneavoastră reprezintă opinia dumneavoastră personală și nu neapărat a altora. Subliniați alternativele (conținut / metode / atitudini / etc.).
 - » **Reguli de bază pentru cursanți:** Ascultați cu atenție. Dacă aveți neclarități, întrebați. Evitați disputele. Nu vă apărați. Mulțumiți-i facilitatorului. Decideți pentru dumneavoastră ce sugestii doriți să puneți în practică.
 - » **Procedura de evaluare:** La început, facilitatorul îi întreabă pe cursanți care e perspectiva lor cu privire la ceea ce simt în privința evenimentului: Ce a decurs bine? Ce nu a decurs conform așteptărilor? Ce ar schimba data viitoare? Apoi, facilitatorul își prezintă evaluarea,

începând cu remarci pozitive, continuând prin oferirea unor sugestii de îmbunătățire (menționând diferite alternative) și finalizând evaluarea pe o notă pozitivă și încurajatoare. Apoi, cursanții pot pregăti un eveniment în conformitate cu sugestiile preluate de la facilitator sau propriile preferințe.

Această listă nu este menită a fi una exhaustivă. O auto-reflecție a experiențelor proprii ale formatorului ca persoană care îndrumă în contexte educaționale ar putea genera idei suplimentare pentru participanți.

Evaluare

Facilitatorii trebuie să fie conștienți de importanța evaluării pentru evoluția lor profesională și nu pentru satisfacția donatorului. Promovarea unei atitudini constructive, apreciative față de evaluare îi poate ajuta și pe cei care sunt reticenți, fie din cauza percepției lor că aceasta servește doar pentru satisfacerea cerințelor instituțiilor sau din cauza faptului că pur și simplu nu văd nici o valoare a evaluării, în raport cu munca lor.

Conceptul de **Evaluare participativă** este potrivit pentru practica educației globale. Acesta are ca scop transmiterea sarcinii evaluării către cei care sunt implicați în procesul de învățare și încurajarea acestora să o efectueze „din interior”. Asumarea preluării procesului de evaluare și a rezultatelor acestuia favorizează perfecționarea activă. Utilizarea metodelor și a instrumentelor participative plasează procesele de învățare și cursantul în centrul evaluării (consultați pagina 35 și pagina 64). Prin urmare, un curs de instruire în domeniul educației globale ar trebui să ofere participanților atât motivația, cât și instrumentele necesare pentru a evalua și de a dezvolta performanța lor în calitate de facilitatori, precum și alte aspecte ale evenimentului educațional³.

³ Wandersman, Abraham (et al.): Principiile evaluării participative. În Fetterman, M. David; Wandersman, Abraham: Principiile evaluării participative în practică. New York: Guilford (2005), p. 27-41.



Ridică-te și acționează!

Principiul „fă ceea ce spui” este esențial în acest caz. Inițierea procesului de planificare pentru o instruire cu analiza nevoilor de învățare (ANI), completând instruirea în sine cu o evaluare / monitorizare continuă și finalizând-o cu o evaluare (și, eventual, și după aceea), ar trebui să fie părți componente ale unei bune practici de instruire, subliniind rolul formatorilor, ca fiind ei înșiși cursanți care acceptă (auto) reflecția critică.

- ☉ Care ar fi structura adecvată pentru o matrice de planificare pentru participanții dumneavoastră?
- ☉ Ce ar conține lista dumneavoastră (de verificare) de criterii de calitate pentru un eveniment educațional de educație globală?
- ☉ Ce metode de evaluare ar putea conferi atribuții suplimentare participanților dumneavoastră?

Învățã să faci – Exemple de bune practici: Proiecte de mică anvergură



Temă	Schimbare globală și drepturi egale
Participanți	Membrii comunității din Tulcea (România)
Scop	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea gradului de conștientizare a relației dintre schimbările globale și asigurarea de drepturi egale pentru toți Reflecție asupra responsabilității fiecărei persoane în acest domeniu
Format	Trei ateliere de lucru de două ore, cu 20 de participanți fiecare
Metode	Lucru în grupuri mici, exerciții de simulare, discuții de grup

„Atelierul meu s-a concentrat asupra fenomenelor și inegalităților globale, asupra conexiunilor dintre procese și efectele acestora la nivel local, național și global. Sper că, prin raportarea acestor probleme în viața lor și prin implicarea lor în mod activ în procesul de învățare, i-am ajutat pe participanți să devină mai încrezători în rolul lor de cetățeni globali și că am putut crește gradul de conștientizare a responsabilității lor de a lua măsuri pentru o lume justă, diversă și interdependentă. Ulterior participanții și-au împărtășit cunoștințele prin realizarea unor evenimente educaționale în contextele lor respective.”

Tamara din Romania

Temă	Pune punct la risipa de alimente!
Participanți	Copii de școală primară (cu vârste între 6 și 10 ani)
Scop	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea gradului de conștientizare cu privire la producția și risipa (globală) de produse alimentare Abordarea unor modalități de a evita risipa de alimente
Format	Atelier de două ore
Metode	Învățare pe grupuri

„Copiii mici știu deja că toți avem nevoie de hrană pentru a supraviețui și pentru a trăi o viață sănătoasă, și totuși, în același timp, că multe produse alimentare ajung să fie aruncate. Am început acest atelier într-o școală primară prin stimularea copiilor să analizeze propriile obiceiuri în ceea ce privește produsele alimentare. Apoi au fost invitați să urmeze traseele unei banane și ale unei portocale prin intermediul unor grupuri diferite, asigurând sarcini pentru învățare auto-organizată. Fiecare grup a reprezentat o etapă din lanțul de producție de fructe la nivel global. Prin rezolvarea sarcinilor împreună, copiii au înțeles cât de multă mâncare este irosită pe traseul de la plantație la farfurie și problemele aferente. Am inițiat o discuție privind modul în care ar putea fi abordate aceste probleme, iar copiii au propus soluții foarte creative pentru ca diferitele părți implicate să evite risipa de alimente. În cele din urmă am reflectat asupra modului în care este posibil ca alimentele să fie irosite în propriile noastre case și ce putem face în legătură cu acest lucru.”

Iuliana și Johanna din Germania



Model	Gândește global: sănătatea sexuală și a reproducerii într-un context global
Participanți	Voluntarii unei organizații care se ocupă de sănătatea sexuală și reproductivă
Scop	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea gradului de conștientizare cu privire la problemele de sănătate la nivel mondial Dezvoltarea competențelor participanților ca multiplicatori de educație globală
Format	Atelier de trei ore
Metode	Tehnici interactive de învățare, discuții, atribuirea de lucrări

„Ca exercițiu introductiv am cerut participanților să deseneze o hartă a lumii care să ilustreze diferite continente și, cu sprijinul meu, au adunat câteva date despre distribuția populației față de alocarea de resurse pe continent. După aceea, am inițiat o discuție cu privire la efectele pozitive și negative ale globalizării. Am prezentat ODM (Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului) și unele rezultate legate de acestea. Selectând Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului relevante, participanții au discutat despre importanța sănătății sexuale și reproductive. Apoi am realizat un exercițiu de abordare a barierelor culturale în furnizarea și accesarea serviciilor în domeniul sănătății sexuale și reproductive, atât la nivel global, cât și local. La final, ca o urmare, am cerut fiecărui participant să realizeze o lucrare de cercetare și descriere a unei situații reale din orice țară din lume în ceea ce privește accesul la serviciile de sănătate sexuală și de reproducere.”

Anamaria din Romania



Subiect	Atât de inteligent?! - Ce legătură are telefonul meu mobil cu globalizarea?
Participanți	Elevi în vârstă de 15-18 ani
Scop	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea gradului de conștientizare cu privire la lanțul de aprovizionare cu telefoane mobile la nivel global și problemele legate de acesta Creșterea responsabilității și sferei de acțiune a participanților cu privire la dimensiunea ecologică și socială a producției de telefoane mobile
Format	Atelier de trei până la patru ore
Metode	Metode de studiu auto-organizate, de cooperare (învățare în grupuri), inclusiv învățarea cu obiecte (telefon mobil), clipuri, metode interactive, discuții comune

„Telefoanele mobile sunt, fără îndoială, obiectele cele mai importante din viața multor studenți. În acest atelier de studiu am folosit tema telefoanelor mobile ca fiind foarte apropiată de viața de zi cu zi a elevilor, conectând-o la problemele globale, în special impactul social și de mediu al lanțurilor globale de aprovizionare din industria de telefonie mobilă. Studenții au avut posibilitatea de a explora componentele unui telefon mobil și de a obține informații cu privire la locul și condițiile în care sunt produse diferite componente și materii prime. Au discutat despre toate acestea în contextul impactului global și local. O parte importantă a atelierului de studiu a fost reflectarea asupra responsabilității noastre ca utilizatori finali precum și asupra posibilităților de a acționa pentru un mod mult mai durabil și just din punct de vedere social de a utiliza telefoane.”

Jörg din Germania



Temă	Educația cetățeniei globale – Educație pentru toți
Participanți	Părinți, profesori, educatori
Scop	<ul style="list-style-type: none"> Responsabilizarea oamenilor prin Educația cetățeniei globale (GCE) Împărtășirea instrumentelor și tehnicilor non-formale de educație Creșterea gradului de conștientizare a „Campaniei globale pentru educație” www.campaignforeducation.org/en
Format	Curs de instruire de o zi
Metode	Familiarizare, introducere în conceptul de Educație a cetățeniei globale (GCE), metode de studiu prin cooperare, discuții de grup

Cu acest eveniment am încercat să oferim atât spațiu de reflecție asupra conceptelor legate de „Educația pentru toți”, cât și o oportunitate de a împărtăși cu participanții tehnici educaționale interactive, non-formale pentru evenimente educative care gravitează în jurul acestui subiect.

Participanții – mulți dintre ei educatori cu experiență - au fost foarte motivați și dedicați atelierului de studiu, întrucât intenționau să desfășoare activități în timpul viitoarei „Săptămâni de acțiune globală / Campanii globale pentru educație.”

Participanții mi-au spus în evaluare că au apreciat în mod special învățarea reciprocă, prin reflecție și discuții de grup. Cât despre mine, ca facilitator al acestui eveniment educativ, consider că a fost o provocare să facem față lipsei de timp pentru realizarea fazei de planificare, precum și a evenimentului în sine, ținând cont în special de amplitudinea subiectului.”

Sofia din Portugalia

Temă	Este timpul acțiunii! Responsabilizarea agenților transformării active în comunitate
Participanți	Bărbați și femei care trăiesc în Quinta do Cabrinha (Lisabona, Portugalia)
Scopul	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea gradului de conștientizare cu privire la principiile toleranței și diversității Introducerea conceptelor privind drepturile omului și cetățenia globală Crearea unei campanii de sensibilizare comună orientată către comunitatea locală (pe un subiect ales de către participanți)
Format	Atelier de studiu de patru ore
Metode	Introducere în problematica Educației cetățeniei globale (GCE), lucru în grup, tehnici interactive de învățare

„Proiectul implementat a fost substanțial diferit de ceea ce ne-am planificat inițial: o sesiune de instruire de 15 ore s-a transformat într-un atelier de lucru de 4 ore pe zi, cu un grup de bărbați și femei, între 20 și 40 de ani. Acești participanți au lucrat deja în domeniul educației pentru cetățenie, dar s-au concentrat pe contextele lor locale. În timpul atelierului le-am dat posibilitatea de a reflecta asupra apartenenței lor nu numai la comunitatea locală imediată, ci și într-un context mai larg, adică raportat la țara lor și la lume. Am constatat că este foarte dificil să adaptăm și să reducem drastic planul inițial al sesiunii de instruire într-o perioadă scurtă de timp. Dar, după o introducere în conceptul de Educație a cetățeniei globale (GCE), precum și o discuție cu privire la modul de a analiza teme de la nivel local la nivel global, grupul părea foarte pozitiv motivat și și-a manifestat interesul de a continua să învețe mai multe despre subiectele introduse în ateliere.”

Carla din Portugalia



Învăță să exiști

Competențele "practice" sunt cu certitudine vitale pentru pedagogul care caută să reușească în practica educațională. În domeniul educației globale acest lucru nu se referă numai la abilitatea de a transmite cunoștințe, ci și la modul în care se desfășoară procesul de învățare. Succesul unui eveniment depinde în mare măsură de **personalitatea, valorile și atitudinile** celui care îl realizează. În special într-un domeniu educațional bazat pe valori cum este învățarea globală, conduita autentică a facilitatorului este nu numai necesară, ci extrem de importantă.

Facilitatorii implicați în practica educației (învățării) globale pornesc de la convingerea potrivit căreia valorile și scopurile educaționale, dar și viziunea din spatele acestora contează cu adevărat. Aceștia doresc să implice cu adevărat participanții în cadrul procesului de educație globală, să transmită valori și să interacționeze unii cu alții, fiind totodată conștienți în permanență că ei înșiși sunt (și mereu vor fi) participanți activi în cadrul acestui proces. Aceste eforturi de a fi sinceri, de a deveni mai conștienți, de a se implica în procesul de gândire critică asupra propriei persoane, asupra altora, asupra raporturilor sociale și asupra contextului, etc. și de asemenea de a avea o gândire cât mai amplă constau în provocări cărora facilitatorii trebuie să le facă față. În continuare vom aborda o serie de aspecte pe care noi le considerăm importante în acest sens.

Gândire critică și auto-reflecție

Conceptele și teoriile de învățare din practica educației globale și respectiv a educației politice se bazează în permanență pe valori și norme, adică, acestea nu se limitează doar la a menționa concepte și noțiuni, ci mai degrabă abordează înțelegerea, evaluarea

„Când mă gândesc la provocarea de a-mi menține o atitudine optimistă în munca de zi cu zi, un aspect cheie este acela că nu doresc să conving lumea să facă diferite lucruri bine. Doresc doar să susțin oamenii pentru ca aceștia să poată decide singuri cât și în ce măsură să se implice în sectorul dezvoltării sau al problemele legate de educația pentru dezvoltare. Îi susțin și le ofer o bază, cunoștințe și posibilități de a hotărî ce doresc să facă în viitor și ce oportunități au pentru a deveni activi. După aceea sunt fericită să stau și să privesc. La urma urmelor, nu vreau să fiu Dra Perfecțiune, ci mai degrabă un model ce reflectează critic asupra propriei conduite în contextul unei dezvoltări durabile.“

Sigrid Schell-Straub, Trainer
Cursul de testare FEG - Germania

și, în consecință, întreprinderea unor acțiuni constructive în acest sens. Astfel, în toate cursurile de formare și respectiv în toate evenimentele educaționale trebuie să primeze interesul față de abordarea și discutarea pe tema atitudinilor și valorilor. Cursurile de formare trebuie să ofere participanților posibilitatea de a gândi critic și de a reflecta asupra propriilor persoane, mai ales în ceea ce privește propriile valori și atitudini față de temele abordate de educația globală și a găsi **compatibilitatea dintre valori și acțiuni**. În conformitate cu una din regulile de bază ale Metodologiei OSDE (Spațiu Deschis pentru Dialog și Întrebări) pentru crearea unor spații sigure pentru dialog și adresare de întrebări vizând problemele și



perspectivele globale (a se vedea capitolul 3.0 și 3.5), **toate informațiile se raportează direct la două întrebări esențiale: cine suntem și de unde venim.** Se observă astfel că respectiva metodologie este parțială și incompletă¹. Acest lucru înseamnă că introspecția critică cu privire la rolul și responsabilitatea educatorilor implicați în procesul educației globale trebuie să devină o parte esențială a procesului de formare.

Prin urmare, participanții trebuie să aibă oportunitatea de a se gândi la modul în care se selectează cunoștințele, la maniera în care acestea sunt gestionate și folosite în practica educațională și cum pot **reduce complexitatea din punct de vedere pedagogic, păstrând în același timp deschiderea și dorința de a avea o abordare pluridisciplinară** și de a crea spații și oportunități pentru această deschidere

(a se vedea capitolul 3.1., model de competență Cp D.1). În procesul de formare, formatorii pot încuraja facilitatorii să reflecteze asupra și să evalueze aceste aspecte în funcție de abilitățile participanților (a se vedea capitolul 3.3). De asemenea, cursul de formare în domeniul educației globale trebuie să creeze și să dea ocazia participanților să își identifice propria poziție în raport cu problemele de dezvoltare, în conformitate cu judecățile lor de valoare. Ca formatori aceștia trebuie să se gândească la cum pot facilita evenimentele educaționale pe baza valorilor normative proprii și în același timp, să fie deschiși la opiniile personale, valorile și atitudinile participanților. Pentru acest lucru, este absolut important să ne gândim la **principiile inerente transiterii de valori.**

Ce vezi?

¹ CSSGJ (et. al.) (eds.): OSDE. Ground Rules www.osdemethodology.org.uk/groundrules.html

3.4 Învăță să existe

Un mod de a facilita dezvoltarea personală a participanților este de a crea oportunități pentru ca aceștia să reflecteze asupra propriei identități pe parcursul formării, ar putea fi introducerea unui jurnal de învățare așa cum se enunță în exemplele de bune practici din acest capitol (Cp D.2).

Cum devenim un exemplu de urmat

Educatorii în domeniul educației globale deseori se percep ca neînd perfecti, simțindu-se lipsiți de putere în fața provocărilor globale sau chiar copleșiți de rolul lor ca educatori. Considerăm că rolul unui formator este acela de a fi **un exemplu**

Desenul unui participant la cursul test pentru o sesiune de evaluare



demn de urmat. Acest lucru se traduce prin: depunerea tuturor eforturilor pentru a clădi o lume mai echitabilă, mai pașnică și mai prietenoasă cu mediul și perceperea propriei persoane ca un continuu cursant și totodată ca o persoană mai degrabă imperfectă decât una care știe toate răspunsurile (a se vedea citatul UNECE de mai sus, Cp D.3). O zicală populară spune că: "Eroarea este prietena mea". În contextul nostru, acest mesaj ar putea ajuta formatorii și participanții să fie mai puțin exigenți cu ei înșiși, să își gestioneze resursele personale într-un mod durabil și să evite aspirațiile mult prea înalte în ceea ce privește conduita profesională.




Optimism critic

De asemenea, pedagogii din domeniul educației globale sunt uneori nemulțumiți de faptul că impactul activității depuse în ceea ce privește "transformarea lumii într-un loc mai bun", care este de fapt însuși scopul educației globale, nu poate fi atins și nici măsurat sau evaluat. Pedagogii nu observă întotdeauna roadele evenimentelor educaționale și deseori consideră că impactul este mult prea mic pentru a schimba cumva societatea actuală marcată de probleme. Uneori sunt frustrați deoarece nu pot atinge perfecțiunea pe care o consideră necesară pentru a oferi un bun exemplu semenilor cu care colaborează. Formatorii au obligația să țină cont de aceste sentimente și să susțină (viitorii) facilitatori în demersurile acestora

"Este esențială clădirea unor relații pozitive între educatori și cursanți. Acest lucru impune educatorilor să se prezinte ca ființe umane mai degrabă supuse greșelilor decât ca persoane ce dețin toate răspunsurile..."²

Comisia economică europeană – ONU

de a vizualiza modul în care angajamentul lor față de obiectivele dezvoltării durabile se reflectă în comportamentul politic și social și ce legătură există între acest comportament și rolul de facilitator. Formatorii trebuie să cultive o **atitudine de optimism critic și durabilitate** în ceea ce privește impactul muncii educaționale, chiar dacă rezultatele activității ar putea să nu fie vizibile în timpul petrecut cu participanții.

-  Care sunt propriile valori și atitudini în contextul dezvoltării durabile și al educației globale?
-  Care sunt principiile dumneavoastră în ceea ce privește transmiterea de valori și atitudini?
-  Cum puteți susține participanții în efortul acestora de a evita suprasolicitarea?

² Comisia Economică ONU pentru Europa (ed.): Learning for the Future. Competences in Education for Sustainable Development [Educația pentru viitor. Competențele din educație pentru o dezvoltare sustenabilă] (2012), p.17. www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/ESD_Publications/Competences_Publication.pdf

Învăță să exiști – Exemple de bune practici



Spre ce se îndreaptă facilitatorul implicat în procesul de Educație globală?

Nevoile de învățare ale unuia dintre participanții noștri au fost acelea de a descoperi cine este și de ce are nevoie pentru a fi un facilitator competent în domeniul educației globale. În cursul nostru de formare, am acordat o perioadă mai mare de timp pentru a analiza această problemă, abordând-o prin teme interconectate.

Toate cele patru teme și metode folosite au contribuit la obiectivul de îmbunătățire și dezvoltare a competențelor (dobândirea de cunoștințe, abilități și atitudini) legate de rolul (viitor) al participanților ca facilitatori ai procesului EG.

- 1. Competențele individuale de Educație globală – exercițiu oglindă:** Participanții au fost rugați să creeze individual "oglină competențelor lor", să identifice competențele GL în context personal și să împărtășească idei cu privire la acest lucru (a se vedea pag. 74).
- 2. Principii active de ascultare – cafeneaua activă de ascultare:** fără a folosi cuvintele da" sau "nu", participanților li s-a cerut să își găsească o pereche și să pună în discuție o serie de probleme legate de comunicare și ascultare activă și totodată să identifice principii pentru ascultarea și comunicarea activă. După aceea, principiile au fost prezentate și analizate în cadrul grupei.
- 3. Lucrul în echipă – Autobuzul:** În cadrul acestui exercițiu, cursanții au analizat principiile și etapele de alcătuire a unei echipe și au analizat modul în care pot folosi elementele "lucrului în echipă" ca formatori EG prin jocul de rol (a se vedea pag. 78).

- 4. Valori și etica în activitățile inerente Educației globale – lanțul consecințelor:** după o prezentare Power Point despre problema abordată, am introdus acest exercițiu dinamic. Prin munca în grup, dezbate și concluzii, participanții au avut oportunitatea să reflecte asupra valorilor și eticii din EG atât la nivel personal cât și la nivel "universal". (a se vedea pag. 63).

Deși o parte dintre participanți aveau deja o expertiză practică în domeniul EG, pentru cei mai mulți cursul de formare a fost momentul în care li s-a oferit posibilitatea de a reflecta asupra sinelui într-o manieră structurată pentru prima dată și totodată de a analiza domeniile la care ei sunt buni, de a afla ce anume trebuie să îmbunătățească, ce provocări / bariere există și de asemenea cum i-ar dori grupurile (viitoare) de cursanți. Combinația de diferite aspecte / teme, exerciții și metode a fost foarte bine primită deoarece cursanții au considerat că acest lucru le-a oferit o bază extrem de importantă și foarte necesară pentru ceea ce aveau nevoie pentru a-și construi viitorul în GL. De asemenea aceștia au apreciat feedback-ul constructiv de la participanți și de la formatori, deoarece acest feedback i-a ajutat în a-și dezvolta abilitățile de gândire critică.

(Romania)

Jurnalul procesului de învățare

Intenția noastră de a introduce un jurnal de învățare a fost susținută de două elemente: mai întâi, am dorit să oferim cursanților un instrument util de analiză și reflecție (critică) asupra cunoștințelor acumulate pe parcursul modulului dar și asupra elementelor viitoare, la nivel individual. În al doilea rând, ca formatori am dorit să profităm de acest jurnal pentru a putea arunca o privire asupra perspectivei personale a participantului asupra aspectelor cursului - pilot dar și asupra dezvoltării individuale a fiecărui cursant, pe parcursul formării. Cursanții au primit un set de întrebări menite să îi încurajeze să reflecteze asupra fiecărui modul. Acestora li s-a solicitat să completeze un jurnal într-un interval de aproximativ 10 zile după modul. Am conturat un set fundamental de întrebări ce putea fi ușor modificat pentru fiecare modul în parte și totodată suplimentat cu întrebări ce privesc elementele specifice de curs (temă, proiecte mici etc.).

Jurnalele de învățare completate au fost comentate individual de un membru al echipei de formatori înainte de a începe următorul modul.

Feedback-ul asupra metodei de reflecție individuală continuă a fost variat, venind la participanții care au considerat că această metodă s-a dovedit a fi foarte utilă pentru dezvoltarea

personală, valorificând totodată comentariile individuale de la echipă, și nu în ultimul rând de la cursanții care au considerat-o inutilă și mult prea costisitoare pentru a reflecta asupra aspectelor cursului.

Ca formatori am înțeles faptul că merită efortul de a încuraja participanții să își depășească posibilele bariere interioare și să accepte provocarea de a se implica în reflecție. Impresia generală a fost că jurnalul de învățare este un instrument puternic în contextul educației durabile, cu alte cuvinte acesta le permite formatorilor să "fie bine pe fază" la cursanți și să obțină informații detaliate pe care apoi le pot incorpora în planificarea viitoare a cursului. Am realizat de asemenea că am copleșit o parte din participanți prin complexitatea jurnalului de învățare, așa cum acesta a fost inițial gândit, și ca atare am adus îmbunătățiri pentru o viitoare utilizare (a se vedea pag. 73).

(Germania)



Imagini din trecut

Am folosit această tehnică pentru a încuraja gândirea critică, reflecția personală și deschiderea. Începând ca un exercițiu individual de analiză a imaginilor, în liniște, fiecare participant a fost invitat să se uite la o imagine aleasă dintr-un set de imagini și să reflecte asupra sinelui în calitate de cetățean global. În primă fază, participanților li s-a cerut să descrie ce au văzut pe imagine apoi au fost rugați să analizeze ceea ce cred că

au văzut, de exemplu să interpreteze imaginile. S-au format apoi grupuri mici în care cursanții și-au exprimat părerile și ideile cu privire la dificultățile și provocările pe care ei le-au experimentat și similitudinile pe care le-au identificat între observare și interpretare.

(Portugalia)



Învățã să trăiești împreună cu ceilalți

Reflecția asupra valorilor, atitudinilor și a conduitei personale și conștientizarea lacunelor cunoștințelor noastre reprezintă un aspect important al conștientizării propriei identități. O altă parte a explorării sinelui constă în analiza felului în care interacționăm cu ceilalți. Astfel, în cadrul cursului de formare există o legătură directă între consecințele învățării în sectorul "învățã să exiști" și cei care se axează pe "învățã să trăiești împreună cu ceilalți". Totuși "traiul cu ceilalți" implică un context mai larg în care se formează interacțiuni.

Dialog și înțelegere

Solidaritatea globală și înțelegerea mutuală se poziționează în centrul educației globale. Acești termeni sună bine, dar respectarea lor și acționarea în conformitate cu regulile impuse de aceștia se dovedesc a fi mult mai dificile în fața diferențelor care par foarte greu de depășit. În acest context, analizând **maniera în care noi și ceilalți interacționăm unul cu celălalt** în viața de zi cu zi putem învăța multe lucruri despre modul în care oamenii și grupurile de oameni se raportează unii la alții în contexte mai ample. Referitor la acest lucru, este important să analizăm modul în care relațiile sunt modelate de condițiile istorice și socio-culturale de bază, condiții care depășesc sfera individuală, dar și felul în care lipsa de egalitate, stereotipurile și prejudecățile pot influența comportamentul față de ceilalți. O abordare reflexivă a acestor probleme poate fi de asemenea utilă formatorului în practica educațională (model de competență Cp E.2).

„Scopul principal (al dialogului) este, pentru fiecare dintre noi, acela pătrunde și mai mult în esența realității printr-o nouă perspectivă. O astfel de întâlnire conversațională ne permite fiecăruia să ne percepem și totodată să îi percepem pe ceilalți dar și societatea și să o înțelegem, dintr-o perspectivă nouă, îmbogățită prin ochii altora.”¹

Metodologia OSDE

Cooperarea, comunicarea și dialogul pot fi reflectate în formare prin permiterea schimbării perspectivei, prin încurajarea empatiei și prin **crearea unor spații simbolice care să permită un schimb profund de idei și abordări**. Acestea sunt spațiile în care oamenii ascultă, adresează întrebări, explorează subiectivitatea cunoștințelor, își schimbă părerile și nu sunt de acord unii cu alții, fără a intra în conflict (Cp E.3), spații în care reacțiile emoționale sunt posibile și pot fi depășite pentru a permite proceselor reale de transformare să aibă loc. Astfel de procese de implicare critică pot fi uneori incitante și optimiste, alteori dificile și iritante. Este crucial ca experiențele de învățare de succes să încerce să creeze o bază comună care să îmbrățișeze și să celebreze diversitatea (Cp E.1), dar care să fie de asemenea suficient de profundă pentru a gestiona și depăși situațiile neplăcute.

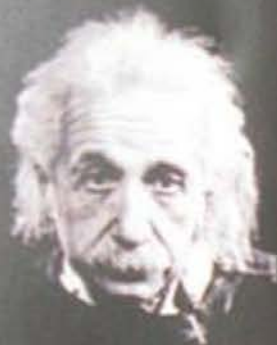
Așa cum s-a menționat anterior (a se vedea capitolul 3.0 și 3.4), Metodologia **OSDE (Spații deschise pentru dialog și întrebări)** pune la dispoziție un set de reguli fundamentale care oferă o bază pentru astfel de schimburi și

Memele Educației Globale

¹ CSSGJ (et. al.) (eds.): OSDE. Definirea termenilor cheie. www.osdemethodology.org.uk/groundrules.html



**I JUST GOT A REGULAR EDUCATION
AND I MADE UP THE THEORY OF RELATIVITY**

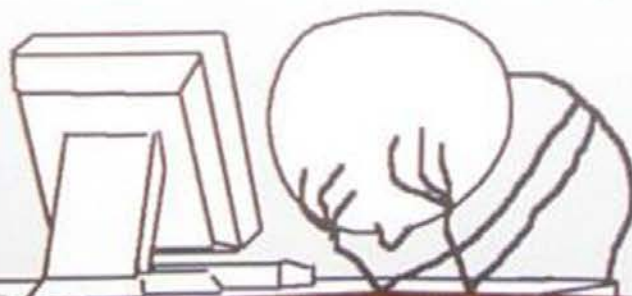


**PEOPLE HAVE NOW 100 TYPES OF EDUCATION
BUT ARE NOT EVEN ABLE TO END SLAVERY**



**"EM SETEMBRO DE 2001, 189 PAÍSES FIRMARAM UM COMPROMISSO
PARA COMBATER A EXTREMA POBREZA E OUTROS MALES DA SOCIEDADE."**

**ESTA PROMESSA ACABOU SE CONCRETIZANDO NOS 8 OBJETIVOS DE
DESENVOLVIMENTO DO MILÊNIO QUE DEVERÃO SER ALCANÇADOS ATÉ 2015"**



3.5 Învăță să trăiești împreună cu ceilalți

care totodată documentează și modernizează proiectul nostru și practica de formare. Aceste principii stipulează faptul că toți cursanții și-au elaborat propriul context, devenind astfel subiectivi. Pentru a "vedea / imagina" dincolo de subiectivitatea aceasta, trebuie să înțelegem "de unde vin perspectivele și unde duc acestea", în încercarea de a "lărgi și aprofunda viziunea" fără a aduce la tăcere sau a de-legitima perspectiva altora.²

Considerăm că fiind un aspect extrem de important al formării, faptul că această cultură de dialog și înțelegere subliniază conținutul și structura tuturor activităților educaționale, și este direct conectată la problemele globale, în contextul viziunii unui viitor pașnic și echitabil. Modulile de a aborda aspecte legate de "traiul alături de ceilalți" pot fi, de exemplu,

subiecte pentru a analiza și găsi soluții pentru situațiile dificile experimentate de participanți în interacțiunea cu cursanții. De asemenea, discuțiile / activitățile pot trata modul în care suntem influențați de imagini (stereotipuri), dar și modul în care le folosim sau metodele utilizate. Acestea ne ajută să dezvoltăm competențele de "învățare a traiului alături de ceilalți".

Rolul facilitatorului

Este important ca în timpul formării cursanții să conștientizeze felul în care comunică și cooperează cu alții și cu ei înșiși și modul în care părerea lor despre societate pot fi puse la încercare, îmbogățite și lărgite prin dialog (Cp E.3). Astfel, este crucial să pregătim facilitatorii să angreneze diferite grupuri într-un dialog profund și respectuos și să faciliteze procesele de comunicare și colaborare în

Abordarea problemelor globale într-o manieră vizuală



practica educațională, procese care sunt utile în înțelegerea și aprecierea părerilor și pozițiilor contradictorii. În aceste procese de învățare, **facilitatorii trebuie să conștientizeze rolul dominant** față de cursanți, trebuie să facă toate demersurile pentru a pune în aplicare abordări și metode care pot facilita cooperarea și comunicarea între cursanți. (Cp E.4).

În acest sens, toate sectoarele menționate în modelul de competență (p. 22/23) vin să faciliteze procesele de Educație globală: Cum gestionăm cunoștințele, cum învățăm și cum au loc schimbările, cum sunt structurate procesele de învățare și cum un facilitator își asumă rolul în experiențele de învățare care sunt centrate pe stimularea proceselor transformative.

Crearea unor sinergii relevante

În timpul formării și pentru a pregăti profesioniștii din domeniul educației globale pentru partea practică a activității, merită efortul de a analiza rolul de practician în sectorul educației globale. Participanții la cursul de formare pot fi invitați să reflecteze asupra următorului context:

Din ce rețele facem deja parte? Ce rețele dorim să dezvoltăm? Care sunt raporturile pe care le avem cu participanții direct interesați atât ca indivizi, dar și în context organizațional?

„Cel mai bun lucru a fost atmosfera foarte deschisă și plină de încredere și interacțiunea atentă și plină de respect cu grupul. Chiar am avut impresia că toată lumea se străduia din răspuț să-i asculte pe ceilalți.”

Cursant german

Crearea și încurajarea sinergiilor pot fi extrem de utile în dezvoltarea competențelor ca facilitator (în sensul instruirii semenilor sau primirii unui sfat colegial) și pot determina de asemenea dobândirea unui loc de muncă (spre exemplu, proiecte) în sectorul resurselor umane și / sau financiare. Așa cum bine se spune: întregul este mai important decât suma părților sale!



Care sunt aspectele importante ale creării unei baze de comunicare și cooperare pentru instruire?



Reflectând asupra rolului de formator, cum ați descrie relația ideală între formator și participant (privind relația de putere, cum se administrează informația etc.)?



Cum puteți încuraja participanții să creeze și să folosească sinergii în practica GL?

Învăță să trăiești împreună cu ceilalți – Exemple de bune practici



Principiile comunicării și colaborării

Chiar de la începutul cursului pilot (Modul I) – participanții la curs au elaborat împreună un set de principii de comunicare și cooperare. Din acest motiv, am trasat regulile fundamentale pentru crearea spațiilor sigure pentru dialog și adresare de întrebări cu privire la problemele globale și perspectivele oferite de Metodologia OSDE, astfel conectând teoria despre Învățarea Globală deja existentă și practica acesteia cu contextele imediate ale cursanților și cunoștințele lor individuale și colective ¹.

Folosirea tehnicii „Think-Pair-Share” (a se vedea pag. 81) am rugat participanții la curs să scrie câteva aspecte pe care le-au considerat importante și de dorit pentru a asigura o comunicare semnificativă, bazată pe succes și pentru a pune bazele proceselor de cooperare în cadrul grupului. Înainte de etapa de ”împărtășire a opiniilor” introducem regulile de baza OSDE și rugăm participanții să își sintetizeze ideile principale, lăsând spațiu pentru alte opinii.

Atât ideile cursanților cât și regulile de bază OSDE au fost discutate și modificate parțial de întregul grup, lăsând acest set de principii vizibil pentru participanții din restul modulului.

După modul, rezultatul acestui proces a fost vizualizat într-o diagramă care a fost prezentată la începutul următorului modul. După fiecare modul, diagrama a fost afișată ca amintire într-un loc vizibil pentru toți participanții.

Această practică de reflectare și stabilire a bazelor de comunicare cu fiecare a ajutat la un început bun în care s-a permis un schimb de idei într-o manieră critică, deschisă și plină de sens, permițând, în același timp, promovarea unor atitudini apreciative și respectuoase între membrii grupului eterogen de participanți. De asemenea s-a creat o oportunitate permanentă pentru înțelegere și pentru a adresa diverse întrebări despre cooperare, comunicare și despre maniera de gestionare a diversității, și în cele din urmă despre practica (viitorilor) facilitatori EG.

(Germania)

¹ Pentru acest exercițiu am folosit o versiune a regulilor de bază pentru adult / profesor / învățământ superior din cadrul OSDE – Informații. www.osdemethodology.org.uk/groundrules.html:

1. Fiecare individ aduce în spațiu informații valide și legitime construite în contexte proprii (...)
2. toate informațiile sunt parțiale și incomplete (...)
3. Toate informațiile pot fi puse sub semnul întrebării (...)



Construirea unei case

Participanții au fost împărțiți în 2 grupuri și li s-a cerut să construiască o casă din foarte puține materiale într-un timp foarte scurt. În fiecare grup era o persoană legată la ochi, o altă persoană avea mâinile legate la spate și o a treia nu putea vorbi (era mută). A fost interesant de reflectat asupra capacității unei persoane de a se integra și de a coopera în cadrul grupului și apoi de a analiza la ce formator al Învățării Globale ar trebui să fie și cum ar trebui să se comporte. Acest exercițiu a întărit lucrul în echipă și cooperarea dintre toți membrii grupului. A ajutat la creșterea conștiinței de sine în ceea ce privește provocarea administrării diferitelor opinii și stilurile de lucru și rezolvarea conflictului (a se vedea pag. 62).

(Portugalia)



Respectarea diversității – Trenul european

Am recurs la exercițiul “trenul european”, exercițiu care abordează o serie de probleme legate de prejudecăți și de limitele de toleranță așa cum sunt imaginate, dar și stereotipia cu privire la diferitele minorități. Scopul acestui exercițiu este acela de a contesta stereotipurile și prejudecățile participanților despre oameni și minorități și despre imaginile și asocierile reproduse și influențate de exemplu de mass-media.

Exercițiul le-a oferit participanților oportunitatea de a reflecta asupra diferențelor dintre “observarea rațională” opusă presupunerilor, prejudecăților și stereotipurilor. Participanților le-a plăcut exercițiul deoarece ei au experimentat provocarea de a ajunge la un consens ca grup într-o situație dată și de a reflecta asupra motivului pentru acest lucru. De asemenea am folosit un exercițiu pentru a discuta cum să prevenim prejudecățile și stereotipurile din practica Educației Globale (a se vedea pag. 79).

(Romania)

ÎNVAȚĂ PENTRU A CUNOAȘTE

Metode selectate din cursurile-pilot

ÎNVAȚĂ SĂ EXIȘTI

CRITERII DE SELECTARE A METODELOR

Următoarele sugestii vă pot vor ajuta să reflectați asupra criteriilor de selectare a metodelor, a tehnicilor de învățare și a activităților folosite în evenimentele educaționale din cadrul procesului de Educație globală:

Considerente generale

- » Metodele nu sunt folosite în propriul avantaj, acestea au rolul de a oferi un conținut specific.
- » Facilitatorii trebuie să selecteze și să folosească metodele optime stilurilor proprii.
- » Este important să se cunoască și să se ia în calcul condițiile generale ale evenimentului (spațiu, timp, resurse, etc.).
- » Este util ca mereu să existe opțiuni de rezervă ("Planul B").
- » Folosirea unei varietăți de metode înlocuiește procesele de învățare dinamice și de durată.
- » Metodele folosite trebuie evaluate.

Criterii de selectare a metodelor în funcție de participanți: Metode care ...

țin cont de **vârsta** participanților.

iau în considerare **așteptările** (doleanțele) participanților.

acceptă **metodele preferate** de participanți.

corespund **capacității** grupei de participanți.

nu pierd din vedere **mediul socio-cultural** din care provin participanții.

se preocupă de **nevoile educaționale** resimțite de participanți.

iau în calcul dacă grupa tinde să fie **mai eterogenă sau mai omogenă**.

recunosc **cunoștințele, experiența și valorile** pre-existente ale participanților.

acordă o atenție deosebită cazului dacă participanții lucrează împreună pentru prima dată în cadrul grupei sau dacă **au mai colaborat anterior**

...

ÎNVAȚĂ SĂ TRĂIEȘTI ÎMPREUNĂ CU CEILALȚI

ÎNVAȚĂ SĂ FACI

ÎNVAȚĂ SĂ ÎNVEȚI

Criterii de selectare a metodelor în funcție de **tematica abordată / conținutul educațional:** Metode care ...

sunt utile în ceea ce privește **reducerea didactică a complexității** și care se axează pe elementele selectate.

prezintă aspectele abstracte într-o manieră clară și concretă.

folosesc **informații și circumstanțe actualizate**.

ajută/încurajează participanții să exploreze interconexiunile.

permit participanților să gestioneze conținutul într-o manieră **creativă** (vizualizare, joc de roluri, etc.).

permit **includerea și abordarea diverselor perspective** și puncte de vedere.

explorează și stimulează meditația asupra **valorilor, atitudinilor și relațiilor de putere fundamentale**.

...

Criterii de selectare a metodelor în funcție de **obiectivele urmărite:** Metode care ...

stărnesc **curiozitatea** participanților și îi motivează în același timp.

țin cont de și totodată facilitează **procesele de învățare auto-dirijată și prin cooperare**.

stimulează **meditația și introspecția critică**.

sunt **centrate pe acțiune și care inspiră participanții să acționeze** în vederea creării unei societăți mai juste, mai pașnice și mai sustenabile.

permit adoptarea perspectivelor și facilitează **abordarea mai multor puncte de vedere**.

îmbrățișează și glorifică **diversitatea**.

responsabilizează participanții.

...

Tabelul de mai jos vă oferă o imagine generală asupra metodelor prezentate în paginile care urmează¹:

Metoda selectată	Obiective	Numărul paginii
1 Construirea casei	<ul style="list-style-type: none"> » Învățarea modului optim de tratare a conflictelor și de gestionare a timpului » Învățarea modului optim de tratare și gestionare a diverselor opinii / stiluri de lucru 	62
2 Lanțul consecințelor	<ul style="list-style-type: none"> » Analizarea importanței drepturilor omului și înțelegerea valorilor colaborării » Meditarea asupra unor teme importante, ca de pildă diversitatea, echitatea, incluziunea, responsabilitatea și acceptarea 	63
3 Evaluarea circuitului	<ul style="list-style-type: none"> » Folosirea de diverse mijloace pentru a obține feedback 	64
4 Educație pentru...	<ul style="list-style-type: none"> » Cunoașterea și analiza critică atât a conceptelor Educației Globale cât și a interconexiunii acestora cu diverse alte concepte similare 	65
5 Laboratorul de Educație Globală	<ul style="list-style-type: none"> » Planificarea unui eveniment educațional » Aplicarea principiilor de învățare „peer-to-peer” (de la colegi) » Stimularea gândirii critice 	67
6 Temă de casă: Folosirea instrumentelor TIC	<ul style="list-style-type: none"> » Folosirea instrumentelor TIC (Tehnologia Informației și Comunicării) » Analizarea principiilor de învățare „peer-to-peer” (de la colegi) » Consolidarea procesului de învățare 	69

¹ Metodele pe care le-am utilizat și adaptat pentru specificitatea cursurilor noastre de formare au fost inspirate din numeroase resurse existente deja în diverse contexte.

Metoda selectată	Obiective	Numărul paginii
7 Puzzle-ul nevoilor umane	<ul style="list-style-type: none"> » Aducerea și discuție și analizarea problematicii drepturilor omului » Reflecția critică asupra rolului jucat de drepturile omului în cadrul proceselor de globalizare și vice-versa 	70
8 Jurnalul procesului de învățare	<ul style="list-style-type: none"> » Reflecție asupra proceselor de învățare » Analizarea și discutarea elementelor modulelor/cursurilor individuale /etc. » Obținerea unei priviri de ansamblu privind punctele de vedere ale fiecărui participant referitor la cursul de formare 	73
9 Exercițiul oglinzii: Facilitatorul educației globale	<ul style="list-style-type: none"> » Dezvoltarea competențelor (cunoștințe, abilități și atitudini) în calitate de Facilitator al educației globale 	74
10 Autobuzul	<ul style="list-style-type: none"> » Înțelegerea principiilor și etapelor de formare a unei echipe » Analizarea relevanței pe care munca în echipă o are pentru facilitatorii Educației Globale 	78
11 Trenul european	<ul style="list-style-type: none"> » Analiza critică a stereotipurilor și prejudecăților » Conștientizarea și încurajarea competențelor de gestionare și tratare a diversității 	79
12 Think-Pair-Share - O metodă a educației prin colaborare	<ul style="list-style-type: none"> » Împărtășirea (întâi) a gândurilor /opiniilor asupra unei anumite teme » Stimularea gândirii critice 	81

PREZENTAREA METODELOR

1 - CONSTRUIREA CASEI	
Obiective	<ul style="list-style-type: none"> • Învățarea modului optim de tratare a conflictelor și de gestionare a timpului • Învățarea modului optim de tratare a diverselor opinii / stiluri de lucru
Durată	90 minute
Echipament	Flipchart, hârtie pentru, markere, abțibilde, creioane, post-it, ziare vechi, cutie de carton, foarfecă, rolă scotch, bandă adezivă elastică, cablu, obiecte de îmbrăcăminte / cravate/eșarfe pentru ochi, mese
Tehnici	Conversație, colaborare
Etapele evenimentului educațional	Prezentarea conceptului proiectului și organizare
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța cum să trăiască împreună, cum să realizeze activități împreună, cum să coexiste

- 1 Participanții sunt împărțiți în două grupe egale. Fiecare grupă își alege un lider (aceasta, în calitate de reprezentant al grupei va avea de asemenea responsabilitatea de a strânge materialele) și trei voluntari: unul este legal la ochi, altul are mâinile legate și cel de al treilea nu poate vorbi.
- 2 În mijlocul încăperii și amplasează o masă pe care sunt așezate materialele pe care participanții le pot folosi pentru a construi o casă. Fiecărei grupe i se alocă un minut pentru a cădea de acord asupra materialelor pe care doresc să le ia de pe masă pentru a le folosi. Cu toate acestea, accesul la masă este limitat întrucât fiecare grupă are la dispoziție doar 30 de secunde pentru a aduna materialele dorite.
- 3 După strângerea materialelor, grupelor li se alocă 15 minute pentru a construi casa.
- 4 Discuție la care participă întreaga grupă:
 - Cum s-a derulat activitatea?
 - Cum v-ați simțit în postura de "persoană cu dizabilități"?
 - Cum au fost integrați participanții cu dizabilități în cadrul grupei (sau nu au fost integrați)?
 - Nominalizați constrângerile cu care v-ați confruntat în momentul în care a trebuit să adunați materialele.
 - Ce dificultăți ați întâmpinat atunci când a trebuit să integrați diferite idei, abordări și metode de lucru?

- Cum putem conecta dinamica de “construire a unei case” (și ceea ce s-a obținut în cadrul acestei sesiuni de instruire) cu propria noastră realitate (realitatea lucrului efectiv, realitatea organizării)?



Sesiunea poate fi urmată de o alta care să aducă în discuție diferite elemente de planificare, punere în practică și evaluare a unui proiect / eveniment educațional.

(vezi capitolul 3.5, pag. 57)

2 - LANȚUL CONSECINȚELOR

Obiective	<ul style="list-style-type: none"> • Analizarea importanței drepturilor omului și înțelegerea valorilor colaborării • Meditarea asupra unor teme importante, ca de pildă diversitatea, echitatea, incluziunea, responsabilitatea și acceptarea
Durată	90 minute
Echipament	Flipchart, hârtie pentru flipchart, markere
Tehnici	Discuție de grup, compunere, împărtășire a opiniilor
Etapele evenimentului educațional	Prezentarea unei teme, reflecție
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța principiile existenței

- 1 Pentru a stimula o discuție asupra importanței pe care valorile și etica o au asupra aspectelor relevante pentru Educația globală, facilitatorul începe cu un citat din studiul semnat de John Rawl – „Teoria Justiției”:

„Inegalitățile sociale și economice au menirea de a satisface două condiții. În

primul rând, acestea trebuie anexate funcțiilor și pozițiilor deschise tuturor în condițiile echității și egalității de șanse; în al doilea rând, acestea trebuie să vină în beneficiul suprem al celor mai puțin privilegiați membri ai societății.”¹



Această activitate poate ajuta participanții să reflecteze asupra propriului comportament și totodată să analizeze și poate să își schimbe perspectiva asupra propriilor acțiuni și respectiv asupra propriei vieți personale. Mai mult, activitatea poate fi privită ca o demonstrație atât a modului în care o consecință poate conduce către o alta, rezultând deseori o serie de reacții în lanț, dar și a faptului că unele consecințe au loc ca urmare a unor acțiuni deliberate pe când altele nu.

(a se vedea capitolul 3.4, p. 50)

- 2 Grupa se împarte în grupuri mai mici (în funcție de numărul de participanți).

Fiecare grup este rugat să identifice lanțul consecințelor pentru diferite situații, ca de pildă: aruncarea unei sticle de plastic într-o apă curgătoare; pasivitatea unui grup de persoane în fața unui act de violență; intrarea la putere a unui partid extremist de dreapta, etc. Participanții sunt încurajați să identifice un număr cât mai mare de consecințe pentru fiecare din acțiunile sau evenimentele enunțate.

¹ Rawls, John: Teoria Justiției. Harvard University Press (2005).

3 - EVALUAREA CIRCUITULUI

Obiective	• Folosirea de diverse mijloace pentru a obține feedback.
Durată	În funcție de versiunea specifică a metodei utilizate (5-15 minute/post de lucru)
Echipament	Cuiere, frânghie de rufe, pixuri, creioane colorate, carioci, cărți poștale nescrise, postere, pioneze, aviziere, cutie poștală
Organizare	Pregătiți toate posturile de lucru din timp (mese, postere, matrice, aviziere)
Tehnici	Scriere, desinare
Etapele evenimentului educațional	Evaluare
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța „să facă” diverse lucruri

1 Se amenajează punctele de lucru unde se vor derula diferite activități supuse evaluării.

2 Participanții se deplasează liber de la un punct de lucru la altul și îndeplinesc sarcinile alocate în ritm propriu.

Activitatea 1 – Cărți poștale: “Pe această carte poștală scrieți impresiile dvs. despre călătoria pe tărâmul Educației Globale. → Unde vă situați înainte de această călătorie și unde vă situați acum?” Participanții pot ilustra sau decora cărțile poștale și de asemenea le pot adresa anumitor destinatari. Cărțile poștale sunt apoi agățate pe frânghia de rufe. (10-15 minute).

Activitatea 2 - Matrice: Facilitatorul creează o matrice folosind întrebările adresate participanților în vederea evaluării de către aceștia a anumitor elemente ale cursului/atelierului de instruire, de exemplu: evaluarea conținutului / temelor abordate, folosirii instrumentelor TIC, suportului oferite de formatori, etc. Pentru evaluare, participanții pot opta alegând o cifră cuprinsă între 0 (nu sunt de acord/curs sau atelier inutil, etc.) și 4 (sunt total de acord/curs sau atelier foarte util, etc.) (10 minute).

Activitatea 3 – Compunere liberă: Fiecare poster conține o întrebare liberă, de exemplu aspecte pe care le găsesc plictisitoare pe parcursul cursului; aspecte pe care le găsesc de interes pe parcursul cursului, ce aș dori să sugerez pentru următorul curs (o întrebare deschisă pe fiecare poster). Participanții sunt invitați să discute liber și în funcție de propriile nevoi aspectele enunțate pe aceste postere - (10 minute).

Activitatea 4 – Perete pictat cu graffiti: Un poster pe care participanții pot transmite un feedback cu privire la curs, în funcție de propriile nevoi. În cazul în care unul din participanți nu dorește să scrie propriul feedback în public, acesta are la dispoziție o cutie poștală în acest sens. Peretele graffiti are rolul de a evidenția acele aspecte ale evaluării care nu pot fi acoperite de celelalte activități (5 minute).

Activitatea 5 – Pânza de păianjen: Un poster înfățișând o pânză de păianjen în formă de pentagon în care fiecare colț prezintă un sector de competențe (de pildă: învățând să cunosc; învățând să fac, învățând să învăț, învățând să exist și învățând să colaborez), centrul indicând

„scorul total” iar marginile, scorurile mai mici. Participanții vor desena puncte pentru scorurile aferente fiecărui sector și apoi le vor uni printr-o linie, creând o diagramă de forma unei pânze de păianjen (5 minute).



Evaluarea circuitului reprezintă de fapt un set de metode de evaluare care pot fi folosite în scopul evaluării finale exhaustive a cursului de formare. Fiecare activitate poate fi de asemenea folosită individual, de exemplu pentru evenimentele educaționale de scurtă durată.

(a se vedea capitolul 3.3, p. 42)

4 - EDUCAȚIE PENTRU...

Obiective	• Cunoașterea și analiza critică atât a conceptelor Educației Globale cât și a interconexiunii acestora cu diverse alte concepte similare.
Durată	90 minute
Echipament	Hârtie, rolă de scotch
Organizare	Imprimați definițiile (a se vedea mai jos) pe câte o bucată de hârtie, fără a le eticheta și prindeți-le pe perete.
Tehnici	Discuție
Etapele evenimentului educațional	Introducere în Educația globală
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța să cunoască și totodată vor învăța să învețe

1 Participanții se plimbă prin sala de curs și citesc prezentările diferitelor abordări educaționale prezentate pe pereții sălii. Aceste prezentări nu vor conține termeni care identifică explicit abordarea educațională definită.

2 Ulterior citirii definițiilor, participanții sunt rugați să se oprească în dreptul aceleia pe care o consideră ca fiind cea mai apropiată de conceptul Educației globale. După ce le-ați ascultat opiniile, confirmați sau ghidați-i spre răspunsul corect.

3 Grupul încearcă să stabilească la care din celelalte propoziții face trimitere sintagma “Educație pentru...”.

4 Facilitatorul abordează similitudinile dintre conceptele de Educație globală, Educație pentru dezvoltare și Educație pentru cetățenie globală menționând totodată faptul că există o multitudine de alte concepte pentru abordări educaționale asemănătoare (similitudini și diferențe). Acesta explică faptul că anumite concepte sunt mult mai uzitate în unele țări decât în altele (de pildă, conceptul de Educație globală este folosit mult mai frecvent în Germania în timp ce noțiunile de Educație pentru dezvoltare și Educație pentru cetățenie globală sunt des folosite în Portugalia)¹.

“Deși stiluri diferite de educație pot avea istorii distincte și interese speciale diverse, există ceva ce se regăsește în fiecare dintre acestea – particularitatea aflată la capătul opus al propriilor spectre. Pe lângă perspectiva globală, pedagogiile și interesele în ceea ce privește transformarea, se poate vorbi de asemenea despre o serie de problematici referitoare la conținut care se suprapun și care sunt interconectate.”¹

- 5 După această reflecție de grup, întrebați participanții dacă ar dori să modifice și/ sau să adauge ceva la conceptul de Educație globală. Dacă răspunsul este afirmativ, invitați grupul să dezvolte și să enunțe noul concept.



Prezentați bibliografia și încheiați activitatea recapitulând aspectele acoperite.

(a se vedea capitolul 3.1, p. 33)

Educație pentru... – Definiții

“(…) oferă tuturor cursanților cunoștințele culturale, atitudinile și abilitățile necesare pentru a le permite să își aducă o contribuție importantă în ceea ce privește respectarea, înțelegerea și solidaritatea între persoane, națiuni și între grupuri etnice, sociale, culturale și religioase” (UNESCO) – despre Educația Interculturală.

“(…) procesul de promovare a cunoștințelor, abilităților, atitudinilor și valorilor necesare pentru a provoca schimbări comportamentale, evidente și structurale, care le vor permite copiilor, tinerilor și adulților să preîntâmpine conflictele și violența” (UNICEF) – despre Educația pentru Pace.

“(…) înzestrează persoanele cu abilități pentru și cunoștințe despre (...), pentru a le crește nivelul de competență și încredere, sporindu-le în același timp șansele de a duce o viață sănătoasă și productivă, în armonie cu natura, fiind în același timp preocupați de valorile sociale, de egalitatea de gen și de diversitatea culturală” (UNECE) – despre Educația pentru o dezvoltare durabilă.

“(…) începe prin conștientizarea provocărilor globale, ca de pildă sărăcia sau inegalitățile cauzate de distribuția inegală a resurselor, degradarea mediului, conflictele violente sau drepturile omului, determinând astfel o înțelegere mai aprofundată a complexității cauzelor primare. Ca obiectiv principal, urmărește să schimbe atitudinea oamenilor prin convingerea acestora să reflecteze asupra propriilor roluri în societate.” (Rețeaua de educație globală a tinerilor europeni) – despre Educația globală.

“(…) promovează valorile, credințele și atitudinile care încurajează toate persoanele să își susțină propriile drepturi dar și drepturile altora. Stimulează înțelegerea responsabilității comune a fiecăruia (...)” – despre Educația pentru drepturile omului.

“(...) înzestrează participanții de toate vârstele cu acele valori, cunoștințe și abilități care se bazează pe și care insuflă respectul pentru drepturile omului, justiția socială, diversitatea, egalitatea de gen și sustenabilitatea ambientală și care totodată responsabilizează participanții în ceea ce privește calitatea de cetățeni globali responsabili”. (UNESCO) – despre Educația pentru cetățenie globală.

¹ pentru mai multe detalii despre această temă puteți consulta, de exemplu: DEEEP (ed.): Monitoring Education for Global Citizenship: a contribution to debate [Monitorizarea educației în vederea cetățeniei globale: o contribuție adusă dezbaterilor] (2015). deeeep.org/wp-content/uploads/2015/01/DEEEP4_QualityImpact_Report_2014_web2.pdf

“(…) este un proces educațional menit să sporească nivelul de conștientizare și înțelegere a lumii în care trăim, o lume interdependentă, inechitabilă și aflată într-un permanent proces de schimbări rapide. Caută să angreneze societatea în procesele de analiză, reflecție și acțiune ale căror obiective sunt centrate pe participarea și cetățenia locală și globală. Este un demers al cărui rol principal este acela de a încuraja oamenii să înțeleagă și implicit să acționeze în vederea transformării structurilor sociale, politice, economice și culturale care le afectează viețile proprii precum și viețile semenilor la nivel personal, local, național și internațional” (Dezvoltare, Colaborare Irlanda) – despre Educația pentru dezvoltare.

„(…) este în același timp o analiză critică dar și un angajament asumat față de sistemele globale interdependente, patrimoniile acestora (ca de pildă patrimoniile naturale, fizice, sociale, culturale, economice și politice) și implicațiile pe care le au atât pentru viețile oamenilor cât și pentru sustenabilitatea planetei noastre” (Asociația Colegiilor și Universităților Americane) – despre Educația globală.

5 - LABORATORUL DE EDUCAȚIE GLOBALĂ

Obiective	<ul style="list-style-type: none"> • Planificarea unui eveniment educațional • Aplicarea principiilor de învățare „peer-to-peer” (de la colegi) • Stimularea gândirii critice
Durată	Aproximativ trei sesiuni a câte 180 de minute fiecare (ideal ar fi ca aceste sesiuni să fie distribuite de-a lungul câtorva module distincte în cadrul cursului de formare. În cadrul cursului de formare FEG organizat pentru participanții români, sesiunile 1, 2 și 3 s-au desfășurat pe parcursul modulelor II, III și respectiv IV).
Echipament	Flipchart, hârtie pentru flipchart, markere, hârtie format A4, pixuri
Tehnici	Prezentare, discuții, reflecție, evaluare
Etapele evenimentului educațional	Colaborare în cadrul grupelor în vederea conceperii evenimentelor educaționale (de ex. proiecte de mică anvergură)
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța să facă și totodată vor învăța să învețe

1 Sesiunea 1: În mod ideal, în cadrul acestui exercițiu participanții vin cu o prezentare sumară pe tema Educației globale (temă pe care au documentat-o în prealabil în vederea conceperii evenimentelor

educaționale în cadrul lucrărilor practice/temelor/etc.). Alternativ, în cursul acestei sesiuni se pot acorda câteva minute participanților pentru a alege o temă și pentru a realiza o scurtă prezentare despre

modul în care respectiva temă poate fi relevantă pentru evenimentele educaționale din sfera EG.

Participanții își prezintă tema în cadrul unei sesiuni plenare. Prezentările sunt urmate de discuții care implică întreaga grupă și în cadrul cărora se adresează întrebări și se exprimă idei despre cum se poate dezvolta în continuare o anumită temă care vizează un anumit eveniment educațional.

2 Sesiunea 2: Participanții sunt împărțiți în două grupuri în funcție de temele abordate în cursul prezentărilor făcute în sesiunea 1 (cei cu teme similare sunt distribuiți în același grup) sau în funcție de asemănările dintre organizațiile la care sunt afiliați participanții (de ex. grupurile țintă vizate). Pe baza materialului pus la dispoziție și a ideilor exprimate în cadrul primei sesiuni, fiecare grup va opta pentru o temă în jurul căreia se vor contura și dezvolta idei pentru evenimentul educațional. Dacă mai rămâne timp, fiecare grup își va prezenta ideile în fața întregii grupe.

Muncă individuală între sesiunile 2 și 3:

Fiecare participant planifică un eveniment educațional pe baza unei teme la alegere și pregătește o descriere în care expune propriul plan precum și o activitate/o parte a evenimentului și pe care o va prezenta în fața grupei.

3 Sesiunea 3: Fiecare participant face o prezentare sumară a evenimentului pe tema Educației globale pe care l-a planificat, detaliind și punând în discuție fragmente/acțiuni succinte, analizând atât similitudinile și diferențele cât și provocările și posibilitățile implicate în și principiile educaționale care stau la baza organizării unui eveniment educațional (a se vedea capitolele 3.2 și 3.3).

- ➔ Activitatea poate continua împărțind participanții în grupuri mici și indicându-le să elaboreze împreună un proiect educațional prin care să solicite, poate, finanțare în baza formularelor de invitație națională/internațională pentru depunerea cererilor de finanțare, care le sunt puse la dispoziție.
- ➔ Extinsă pe parcursul a trei sesiuni, această activitate are rolul de a pune la dispoziția participanților dar și a participanților asociați suport gradual pe măsură ce aceștia elaborează propriul eveniment EG.
- ➔ Fiți pregătiți să gestionați posibile dispute.
- ➔ Acest proces nu trebuie forțat. Există posibilitatea ca unii participanți să nu se simtă confortabil sau să nu poată primi sau da feedback-uri constructive.

(a se vedea capitolul 3.1, pag. 39)

6 - TEMĂ DE CASĂ: FOLOSIREA INSTRUMENTELOR TIC

Obiective	<ul style="list-style-type: none"> Folosirea platformelor online Analizarea principiilor de învățare „peer-to-peer” (de la colegi) Consolidarea procesului de învățare
Echipament	Computer, conexiune Internet
Tehnici	Cercetare, compunere
Etapele evenimentului educațional	Consolidarea conținutului și informației
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța să învețe

1 Formatorul prezintă propunerile pentru temele de casă și termenele de predare dar și zilele și intervalele orare în care este disponibil online pentru consiliere privind respectivele teme.

2 Temele vor trebui prezentate conform instrucțiunilor enunțate mai jos pentru ca formatorul să poată da feedback-ul în cadrul următorului modul.

- **Propunerea 1 pentru tema de casă:**
Vizionați conferința susținută de Ken Robinson accesând: www.youtube.com/watch?v=aQym7WkF5ks. Redactați apoi un text în care să evidențiați 5 elemente legate de educația non-formală. Distribuiți textul pe platforma online de curs/în cadrul grupei sau transmiteți-l pe email.
- **Propunerea 2 pentru tema de casă:**
Realizați un clip video pe platforma www.animoto.com vizând o intervenție de tip Educație Globală. Distribuiți apoi clipul video pe platforma online de curs/în cadrul grupei sau transmiteți-l pe email.

- **Propunerea 3 pentru tema de casă:**
Realizați o bandă desenată în care să identificați diferite etape, momente și activități din cadrul proiectului/ evenimentului educațional de mică anvergură pe care l-ați elaborat/organizat. Puteți folosi următoarele platforme online:
www.stripgenerator.com and
www.wittycomics.com. Distribuiți rezultatul pe platforma online de curs/în cadrul grupei sau transmiteți-l pe email.

➔ Temele de casă reprezintă oportunități de învățare, facilitatorul fiind în acest sens disponibil pentru a clarifica orice neclarități. Asistența va fi pusă la dispoziție prin email sau prin intermediul instrumentelor online.

(a se vedea capitolul 3.2, pag. 38)

7 - PUZZLE-UL NEVOILOR UMANE ¹

Obiective	<ul style="list-style-type: none"> Aducerea și discuție și analizarea problematicii drepturilor omului Reflecția critică asupra rolului jucat de drepturile omului în cadrul proceselor de globalizare și vice-versa
Durată	90 minute
Echipament	Flipchart, hârtie pentru flipchart, markere, fotografii, hârtie, pixuri, foarfecă
Organizare	Pregătiți două foi de hârtie pentru flipchart, fiecare având un colaj de opt fotografii (câte o fotografie pentru fiecare drept al omului ales pentru această metodă), fiecare fotografie având în dreptul ei câte o etichetă care nominalizează unul din cele opt "drepturi ale omului aflate în joc în fața globalizării" ² .
Tehnici	Prezentare, discuție, brainstorming, reflecție, desen
Etapele evenimentului educațional	Prezentarea proceselor globalizării și a impactului pe care acestea îl au asupra drepturilor omului
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța să învețe și totodată vor învăța să existe

1 Facilitatorul prezintă o imagine care simbolizează globalizarea după care încurajează participanții să descrie ceea ce văd și totodată să își expună părerile cu privire la respectivele imagini. Apoi acesta invită participanții să găsească o definiție a globalizării sau să exprime ceea ce înseamnă globalizarea pentru ei. În continuare, doi voluntari citesc următoarele definiții ale globalizării:

"Noțiunea de "globalizare" este folosită pentru a descrie o multitudine de schimbări economice, culturale, politice și sociale care au configurat societatea actuală în cursul ultimilor 50 de ani, începând de la mult-celebrata revoluție în tehnologia

informației până la diminuarea granițelor naționale și geopolitice ca urmare a circulației transnaționale, în continuă expansiune, a bunurilor, serviciilor și a capitalului. Omogenizarea tot mai mare a gusturilor consumatorilor, consolidarea și expansiunea puterii corporatiste, amplificarea semnificativă a diferențelor de clasă socială (diferențe majore între bogați și săraci), McDonald-izarea alimentației și culturii dar și ubicuitatea crescândă a ideilor liberal democrate sunt toate, într-un fel sau altul, atribuite globalizării."

(Shalmali Guttal)

¹ Ideea și lista celor opt drepturi ale omului selectate pentru acest exercițiu sunt preluate din studiul semnat de Brander, Patricia (et. al.): Compass - Manual for human rights education with young people. Strasbourg: Council of Europe (2012). www.coe.int/t/dg4/eycb/Source/Compass_2012_FINAL.pdf

² ibid., p. 515

³ ibid., p. 511

“Globalizarea poate fi descrisă ca o integrare economică tot mai apropiată a tuturor țărilor din lume ca urmare a liberalizării și a creșterii rezultante atât în volumul cât și în diversitatea comerțului internațional de bunuri și servicii, a scăderii costurilor de transport, a intensității crescânde cu care capitalul străin penetrează piețele, a dezvoltării considerabile înregistrate în sectorul forței de muncă și a răspândirii accelerate pe plan mondial a tehnologiei, și în special a mijloacelor de comunicare.” (Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei)³

Pe baza definițiilor de mai sus, facilitatorul își exprimă opinia asupra temei abordate (subliniind aspectele negative și pozitive).

2 (60 min): Exercițiu vizând drepturile omului

- a) Fiecare participant primește o bucată de hârtie fiind apoi rugat să își deseneze propria siluetă și apoi să o decupeze (dacă hârtia este îndeajuns de mare, participantul se poate întinde, lăsând un alt coleg să îi contureze silueta). În continuare participanții sunt rugați să deseneze linii care să le împartă desenul în șase segmente, asemenea jocului de puzzle.
- b) Împreună, toți participanții alcătuiesc o listă conținând o serie de aspecte (nevoie esențiale) care au o importanță deosebită pentru aceștia, de ex. hrană, prieteni, adăpost, educație, un venit sigur, stare bună a sănătății, un mediu curat, o familie frumoasă, capacitatea de a avea idealuri, libertatea expresiei, posibilitatea de a călători, pace, lipsa discriminării, etc. Lista se consideră încheiată atunci când cuprinde aproximativ 25-32 de aspecte enumerate.

- c) Fiecare participant alege apoi șase cuvinte pe care le consideră a fi extrem de importante la acel moment. Din cele șase, va scrie câte un cuvânt pe fiecare fragment al puzzle-ului propriei siluete.
- d) Desenele sunt apoi decupate în șase fragmente (piese) de puzzle.
- e) Un voluntar prezintă grupei propriul puzzle, explicând ce anume l-a motivat să aleagă cele șase cuvinte. Invitați voluntarul să nominalizeze cuvintele selectate, unul câte unul, și rugați restul participanților ca atunci când un cuvânt este nominalizat, să îl găsească în propriile puzzle-uri, să îl extragă și să îl plaseze în față.
- f) După ce voluntarul și-a încheiat prezentarea, întrebați participanții dacă este cineva care a selectat exact aceleași cuvinte sau doar câteva la fel ca primul voluntar.
- g) Rugați un alt voluntar să prezinte cuvintele alese de acesta (de preferat ar fi să fie cineva care să nu aibă nici un cuvânt sau cel mult două cuvinte în comun cu primul voluntar) și repetați pașii prezentați la punctul f).
- h) Discutați în cadrul grupei de ce persoane diferite percep nevoile în mod diferit. Întrebați dacă participanții consideră că există nevoi/drepturi (cele din listă sau altele noi) care sunt absolut fundamentale pentru fiecare ființă umană. Alcătuiți o listă cu acestea și comparați-o cu drepturile enunțate în Declarația universală a drepturilor omului.

3 Participanții sunt apoi rugați să împerecheze imaginile cu drepturile (menționate pe hârtia de flipchart) și să comenteze pe marginea fiecărei perechi formate din perspectiva propriilor experiențe locale / internaționale. Formatorul poate încheia sesiunea cu prezentare PPT: Globalizarea în sine nu încalcă drepturile omului cu, în unele cazuri, are o serie de efecte negative care consolidează încălcarea acestor drepturi. În continuare sunt prezentate o parte din drepturile omului care sunt în joc în fața globalizării:

- » Drepturile de a fi egali în demnitate și nediscriminare;
- » Drepturile la un nivel de trai care să asigure sănătate, hrană și locuința
- » Dreptul de a munci
- » Dreptul la viață
- » Dreptul la proprietate.
- » Dreptul la sănătate și la un mediu sănătos
- » Dreptul de a beneficia de protecție împotriva rețelilor tratamente sau discriminării sau exploatării la locul de muncă.
- » Dreptul indigenilor la dezvoltare și la propria cultură.

Întrebări care necesită o analiză mai atentă, pentru punctul b)

- » Au coincis multe din nevoile dvs. cu cele exprimate de ceilalți participanți?
- » Ați înțeles de ce ceilalți colegi au ales alte lucruri pe care le consideră mult mai importante?
- » Pe ce criterii v-ți selectat nevoile enunțate?
- » Considerați că lista actuală este diferită de lista pe care ați fi întocmit-o în urmă cu cinci ani, sau poate diferi de cea pe care ați pute-o elabora în viitor?
- » Există nevoie / drepturi care trebuie respectate pentru oricine, fără excepție? Dacă da, de ce, având în vedere că fiecare percepe nevoile în mod diferit?
- » Se poate vorbi de o legătură între globalizare și nevoile dumneavoastră: dacă da, care este aceea?



Puteți de asemenea să variați acest exercițiu (Pasul c) prin folosirea unor fișe și a jocului de rol: de ex. fișe reprezentând: „o bunicuță de 90 de ani”, „un refugiat care solicită azil politic”, „un băiat imobilizat în scaun cu roțile”, „un om de afaceri”, „un student având un venit mic”, „o fată fără adăpost”, „un fotbalist profesionist”, „un copil crescut într-un orfelinat indian”, „o fermă din Venezuela”, etc.

Rugați apoi participanții să empatizeze cu persoana menționată pe fișa primită și să identifice drepturile pe care respectiva persoană le-ar considera esențiale.

(a se vedea capitolul 3.1, pag. 33)

8 - JURNALUL PROCESULUI DE ÎNVĂȚARE

Obiective	<ul style="list-style-type: none"> • Reflecție asupra proceselor de învățare • Analizarea și discutarea elementelor modulelor/cursurilor individuale /etc. • Obținerea unei priviri de ansamblu privind punctele de vedere ale fiecărui participant referitor la cursul de formare
Echipament	Jurnalul procesului de învățare (pe hârtie sau ca document digital) incluzând o serie de întrebări privind evenimentul educațional
Tehnici	Compunere individuală
Etapile evenimentului educațional	Monitorizare, evaluare
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța să existe

1 După fiecare modul al cursului de formare, participanților le sunt date spre analiză, o serie de întrebări care pot fi similare pentru fiecare modul finalizat (de ex. Ce ați învățat pentru voi înșivă? Ce ați învățat de la grupa din care ați făcut parte? Au rămas întrebări la care nu s-a răspuns sau aspecte care nu au fost clarificate?) sau care pot fi modificate în funcție de particularitatea cursului. Totodată participanții sunt rugați să își completeze jurnalul în cursul următoarelor zece zile.

2 Jurnalele completate sunt apoi discutate individual de unul din membrii echipei de formatori înainte de începerea următorului modul al cursului.



Nu se poate vorbi despre aspecte „corecte” sau „greșite” deoarece jurnalul procesului de învățare reprezintă opinia proprie a participantului cu privire la o serie de elemente care vizează de pildă formarea, dezvoltarea personală, etc.

Este oportun să de acorde timpul și atenția cuvenite pentru a încuraja participanții să își depășească posibilele constrângeri interioare și să accepte provocarea de a se angaja în procesul de reflecție deoarece jurnalul procesului de învățare constituie un instrument important în contextul educației durabile deoarece acesta dă posibilitatea participanților să „fie pe fază” și să obțină informații detaliate despre ceea ce pot include în planificarea cursului.

(a se vedea capitolul 3.4, pag. 51)

9 - EXERCITIUL OGLINZII: FACILITATORUL EDUCAȚIEI GLOBALE

Obiective	<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea competențelor (cunoștințe, abilități și atitudini) în calitate de Facilitator al educației globale
Durată	90 minute
Echipament	<p>Flipchart; hârtie de flipchart; markere; o rolă de folie de aluminiu pentru a se realiza foi de aluminiu de dimensiunea A4; coli de hârtie colorată de dimensiunea A3 sau coli duble de hârtie colorată de dimensiunea A4, astfel lipite încât să se obțină o coală A3; oglinzi de dimensiuni reduse (opțional); seturi de „cărți enunțând caracteristici” (pătrățele de hârtie reprezentând 30 de caracteristici diferite – (vezi mai jos); markere, pixuri, lipici; foarfece; materiale pentru a amenaja spațiul de afișare (oricare din următoarele: o rolă de hârtie adezivă; două aviziere și pioaneze; două table magnetice și magneți).</p>
Organizare	<p>Amenajați un loc special în sala de curs pentru a crea o “galerie de artă” (care ar trebui să fie vizibilă și accesibilă pentru toți participanții pentru ca aceștia să își poată exprima părerile). Este de asemenea nevoie ca pardoseala să fie curată (este de preferat ca aceasta să fie prevăzută cu mochetă) sau aveți nevoie de mese plasate în jurul sălii pentru ca participanții să își poată crea propriile “oglinzi”.</p>
Tehnici	Discuții, reflecție, interpretare creativă, prezentare
Etapile evenimentului educațional	Reflecție
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța să învețe și totodată vor învăța să existe

1 Sesiunea începe cu o discuție facilitată, condusă de formator prin care acesta le dă posibilitatea participanților să reflecteze pe tema întrebărilor enunțate mai jos. Având în fundal o muzică relaxantă, participanții sunt invitați să reflecteze asupra propriilor motivații în timp ce se privesc în oglindă. Dacă spațiul din sala de curs permite, participanții se pot așeza pe podea într-o poziție confortabilă. Opțional se pot oferi

participanților oglinzi mici în care să se privească pe parcursul întregului proces. În lipsa oglinzilor, se recomandă ca participanții să închidă ochii și să se privească într-o oglindă imaginară. În continuare, formatorul le adresează o serie de întrebări, dându-le totodată timp să reflecteze timp de câteva secunde asupra fiecăreia dintre ele:

- Cine sunt eu ca facilitator al procesului de Educație globală (FEG)?
- De ce îmi doresc să mă implic/să mă dedic procesului de Educație globală?

- Ce anume mă motivează să fie sau să îmi doresc să devin FEG?
- Care îmi sunt interesele în activitatea de FEG?
- Care este opinia mea față de lucrul cu grupa țintă dedicată (tineri, copii, adulți, organizații, etc.)?
- Ce experiență din trecut mă poate ajuta să activez ca FEG acum sau pe viitor?
- Ce competențe am (cunoștințe, abilități, atitudini/valori) atunci când lucrez ca FEG?
- Care îmi sunt limitele în activitatea prestată în cadrul procesului de Educație globală?
- Ce resurse am la dispoziție și de ce anume am încă nevoie pentru a activa ca FEG?

2 Facilitatorul arată participanților un model al „oglinzii facilitatorului procesului de Educație globală” pregătit în prealabil pe hârtie de flipchart. Apoi, fiecare participant își alege materialele necesare din cele puse la dispoziție și își creează propria oglindă. Primul pas constă în lipirea unei folii de aluminiu pe coala de hârtie A3 pentru a crea reprezentarea unei oglinzi. În continuare participanții sunt rugați să își deseneze fața pe folie ca o metaforă a propriei reflexii în oglindă. Apoi, aceștia vor trebui să aranjeze „cărțile enunțând caracteristicile” în jurul foliei de aluminiu după cum urmează: trei cărți în stânga, simbolizând ceea ce aceștia cred că li se cere, în calitate de FEG, de grupa țintă cu care lucrează; trei cărți în dreapta, descriind cum se percep aceștia în calitate de FEG precum și

abilitățile deja existente; și trei cărți așezate în partea de jos, simbolizând abilitățile și caracteristicile pe care aceștia trebuie să le îmbunătățească pentru a activa ca FEG. Participanții sunt rugați să enumere în colțul din dreapta jos propriile constrângeri sau bariere cu care se confruntă în activitatea de facilitator al procesului de educație globală, iar în colțul din stânga jos, principalele roluri pe care le au sau le vor avea în cadrul acestei activități (a se vedea “cărțile enunțând caracteristicile pentru exercițiul oglinzii FEG”, pag. 77).

3 Formatorul facilitează reflecția participanților adresându-le o serie de întrebări despre întregul proces (de ex. Cum v-ați simțit atunci când ați reflectat asupra propriei persoane? Cum v-ați simțit să lucrați individual și totodată să faceți parte dintr-un grup?). Câțiva participanți sunt apoi invitați să relateze propria poveste – oglindă. Formatorul încurajează participanții să ia acasă „oglinzile” și să repete exercițiul după câteva luni de la începerea activității, astfel încât să își poată compara experiențele și să observe similitudinile și diferențele dintre „oglinza” anterioară și cea „ulterioară”.

4 Oglinzile sunt agățate pe perete/fereastră iar participanților li se acordă timpul necesar să își viziteze „galeria”. Oglinzile vor fi păstrate pe parcursul întregului modul. În funcție de nivelul de interacțiune, pe parcursul modului, participanților li se permite să adauge noi cărți și mesaje text pe oglinzile colegilor. Acest lucru îi va motiva să comunice și să colaboreze mai mult, dându-le astfel posibilitatea să realizeze că fac parte dintr-o comunitate care îi susține și care le poate da un feedback pozitiv pe măsură ce își dezvoltă și își îmbunătățesc abilitățile ca FEG.

➔ Rugați participanții să își creeze propriile cărți de competențe (desenate și/sau scrise).

➔ În funcție de timpul disponibil și de stilul de lucru al participanților, cărțile de competențe pot fi decupate în avans și adunate într-un teanc, lăsând astfel participanții să le caute; sau, formatorul poate pregăti un set de cărți pe o coală de carton, lăsând în sarcina fiecărui participant decuparea cărților care li se potrivesc. Întrucât acesta poate fi un proces foarte personal, formatorul nu va trebui să insiste dacă participanții nu se simt confortabil să împărtășească această experiență cu întreaga grupă.

(a se vedea capitolul 3.4, pag. 50)



Exercițiul oglinzii: Facilitatorul procesului de Educație globală – cărți cu caracteristici:

curajos	informat
joker	prietenos
are o mulțime de idei	îi întrerupe pe ceilalți
înțelegător	face comentarii nepotrivite
este un bun organizator	caută sarcini care trebuie să fie duse la îndeplinire
bune abilități practice	spune tot ceea ce gândește
are grijă de ceilalți	dă impresia că deține toate răspunsurile
se neliniștește rapid	ignorant
ține ideile pentru sine	lasă sarcinile în seama altora
face sugestii utile	îi ascultă cu atenție pe ceilalți
bine organizat	susține sugestiile sau ideile altora
are idei creative	vorbește mult
punctual	colaborează bine în cadrul echipei
demn de încredere	calm
dinamic	își depășește temerile
...	...

10 - AUTOBUZUL

Obiective	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea principiilor și etapelor de formare a unei echipe • Analizarea relevanței pe care munca în echipă o are pentru facilitatorii Educației Globale
Durata	45-60 minute
Locul	În interiorul sau în exteriorul sălii de curs, într-un loc care poate fi folosit pentru a crea o cărare: scări, lobby, restaurant, etc., în funcție de facilitățile disponibile
Echipament	Scaune, câte o eșarfă pentru fiecare participant
Organizare	Crearea unei cărări împânzite cu numeroase obstacole (scaune, scări, uși, stâlpi, etc.)
Tehnici	Discuții, joc de rol, învățare prin colaborare, reflecție, desen
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța să existe și totodată vor învăța să trăiască împreună cu ceilalți

- 1 Participanții sunt împărțiți în două echipe. În fiecare echipă câte un voluntar joacă rolul de „șofer de autobuz”. Pasagerii rămași, legați la ochi cu eșarfe și dispuși în rând, sunt ghidați de șoferul care stă în spatele rândului pentru a „conduce autobuzul”, prin semnale transmise din spate.

Facilitatorul instruește șoferul cu privire la semnalele pe care va trebui să le folosească în timp ce conduce autobuzul:

- accelerează = o lovitură ușoară pe spate
- frână = tragerea ambelor umeri
- virează la stânga = o lovitură ușoară pe umărul stâng
- virează la dreapta = o lovitură ușoară pe umărul drept

Fiecare șofer de autobuz are la dispoziție 30 de secunde pentru a le explica „pasagerilor” regulile de conducere, iar aceștia vor trebui să le învețe pentru „a se deplasa

ca autobuzul” răspunzând și transmițând semnalele date de șofer pe măsură ce acesta îl urmează pe facilitator pe cărarea împânzită de obstacole.

- 2 Fine finele “călătoriei cu autobuzul”, membrii grupului își analizează propriile experiențe, propriile trăiri privind siguranța sau expunerea la pericole dar și trăirile referitoare la faptul că au condus sau s-au lăsați conduși, cele privind munca în echipă, conducerea, coordonarea și comunicarea. Se pot adresa următoarele întrebări pentru a stimula reflecția (conform studiului lui Kolb intitulat Ciclul învățării bazate de experiențe¹):

- Ce s-a întâmplat?
- Cum v-ați simțit?
- Ce ați învățat din această experiență?

¹ Pentru mai multe informații consultați de exemplu www.simplypsychology.org/learning-kolb.html

- Cum credeți că veți putea utiliza în activitatea ca facilitator în cadrul procesului de educație globală ceea ce ați învățat acum?

În timpul acestei etape dedicate reflecției, formatorul notează, sintetizează și strânge răspunsurile participanților pe un flipchart. La final se trag concluziile privind rolurile jucate și responsabilitățile asumate în cadrul echipei.

- ➔ În funcție de mediile și preferințele participanților, acest exercițiu se poate face și fără a utiliza eșarfe. Dacă există suficient timp rămas, exercițiul poate fi repetat după ce unor participanți li s-au alocat roluri secrete (de ex. să încalce regulile impuse de șofer, să ia virajul incorect, etc.) astfel încât să se imprime un plus de dinamism.
- ➔ Acest exercițiu poate fi aprofundat prin procesul / etapele de formare a unei echipe (ex. folosind principiile lui Tuckman „formare, atacare, normare, realizare, transformare”¹).
- ➔ Este important să se garanteze siguranța fizică și emoțională precum și protecția participanților în cadrul acestui exercițiu. În acest scop este recomandată prezența unui al doilea co-facilitator pentru a-și oferi ajutorul.

(a se vedea capitolul 3.4, pag. 50)

11 - TRENUL EUROPEAN²

Obiective	<ul style="list-style-type: none"> • To (critically) reflect about stereotypes and prejudices • To become aware of and foster competencies for dealing with diversity
Durată	90 minute
Echipament	Flipchart, hârtie de flipchart, markere
Tehnici	Discuții, compoziție, prezentare
Etapele evenimentului educațional	Introducerea subiectelor: respect pentru diversitate, promovarea coeziunii sociale, oportunități egale, reflecție, evaluare
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Participanții vor învăța să trăiască împreună și totodată vor învăța să existe

- 1 Facilitatorul prezintă povestea de fundal pentru exercițiu (a se vedea mai jos) și explică faptul că fiecare participant trebuie

să aleagă individual, din lista pusă la dispoziție, trei persoane cu care ar vrea să călătorească și trei persoane cu care nu-și

¹ Pentru mai multe informații consultați exemplu

↗ www.businessballs.com/tuckmanformingstormingnormingperforming.html

² Activitate adaptată după: Direcția de Tineret și Sport, Consiliul Europei: toți diferiți – toți egali. (2004). p. 78 et seq. ↗ www.eycb.coe.int/edupack/pdf/31.pdf

doresc să facă acest lucru. Participanții sunt împărțiți în grupuri mai mici, și fiecare astfel de grup va încerca să cadă de acord asupra listei cu cei trei pasageri doriți și respectiv cu cei trei pasageri nedorți, punând totodată în discuție motivele care au stat la baza preferințelor.

2 Fiecare grup își prezintă concluziile împreună cu motivele pe care s-au bazat opțiunile, menționând în același timp punctele în care dezacordul din cadrul grupei s-a resimțit cel mai acut..

3 Facilitatorul stimulează discuția despre conceptul de diversitate, elementele și caracteristicile diversității, obstacolele întâmpinate în atingerea egalității și valorificarea diversității și despre ce pași trebuie urmați pentru a atinge aceste obiective.

➔ Dacă este posibil, fiecare grup va avea la dispoziție un facilitator care să ghideze discuția atunci când va fi necesar și care are rolul să susțină grupul în elaborarea listei.

➔ Facilitatorul poate permite apelarea la gândirea critică în ceea ce privește folosirea deliberată a stereotipurilor în cadrul acestui exercițiu. Exercițiul poate fi de asemenea adaptat contextelor specifice socio-culturale ale participanților.

➔ Această metodă are rolul de a ne confrunța cu stereotipurile și prejudecățile pe care le avem în viața de zi cu zi. Poate fi cu adevărat polarizatoare și emoțională, iar facilitatorii vor trebui să fie pregătiți pentru a gestiona situațiile critice din cadrul proceselor de grup.

(a se vedea capitolul 3.5, pag. 57)

Povestea de fundal

Vă aflați în trenul „Dear Valley Express” într-un lung voiaj, pe ruta Lisabona –Moscova. Călătoriți într-o cușetă pe care o împărțiți cu alte trei persoane. Cu care din următorii pasageri ați prefera să împărțiți cușeta:

1. Un soldat sârb din Bosnia
2. Un broker elvețian supraponderal
3. Un DJ care pare să aibă foarte mulți bani
4. Un tânăr artist depistat pozitiv la testul HIV
5. Un tânăr rrom din Ungaria care tocmai ce a fost eliberat din închisoare
6. Un naționalist basc care călătorește regulat în Rusia
7. Un acordeonist orb din Austria
8. Un student ucrainean care nu dorește să se reîntoarcă acasă
9. O româncă de 40 de ani care nu deține viza și care ține în brațe un copil de un an
10. Un neamț impulsiv și misogin
11. Un suedez gălăgios, aparent aflat sub influența băuturilor alcoolice
12. Un luptător profesionist din Belfast care călătorește la un meci de fotbal
13. O prostituată poloneză din Berlin
14. Un fermier francez care vorbește doar franceza și care are asupra sa un coș plin de brânză
15. Un refugiat kurd care locuiește în Germania și care se îndreaptă spre Libia

12 - THINK-PAIR-SHARE -O METODĂ A EDUCAȚIEI PRIN COLABORARE

Obiective	<ul style="list-style-type: none">• Împărtășirea (întâi) a gândurilor /opiniilor asupra unei anumite teme• Stimularea gândirii critice
Durata	10-30 minute
Tehnici	Conversație, compoziție (dacă se impune)
Paleta principală (paletele principale) de competențe acoperite	Toate zonele de competență în funcție de tema exercițiului

1 Think(Gândește) – Facilitatorul începe prin a lansa o întrebare despre / a face o prezentare care vizează o anumită problemă sau situație. Fiecare participant “se gândește” la ceea ce știe sau la ceea ce a învățat despre respectiva temă sau cu ce anume o poate asocia.

2 Pair (Formează perechi) – Participanții sunt împărțiți în perechi de câte doi sau în grupuri mici.

3 Share (Împărtășește) – Participanții își împărtășesc gândurile cu partenerii desemnați. Facilitatorul inițiază o discuție cu întreaga grupă despre ceea ce s-a împărtășit.

- ➔ Participanții pot nota cuvinte cheie pentru a-și sintetiza și structura gândurile. Aceste notițe pot fi prezentate și strânse în cursul discuției de grup, putând fi folosite ca bază mai târziu, pentru structurarea și dezvoltarea ideilor.
- ➔ Think-Pair-Share reprezintă o strategie de învățare prin colaborare, putând fi folosită și adaptată la o multitudine de contexte și situații.

(a se vedea capitolul 3.5, pag. 56)

Anexa A:

ANI – Exemplu de cum putem efectua o analiză a nevoilor de învățare (ANI)

Chestionar

În cele ce urmează se prezintă o serie de sugestii pentru întrebările pe care le puteți adresa participanților pentru a afla mai multe detalii despre doleanțele și nevoile educaționale ale acestora:

- » Descrieți sumar mediul dvs. personal și profesional (informații biografice, mediu organizațional, etc.).
- » Indicați valorile care au o importanță deosebită pentru dumneavoastră.
- » Faceți o prezentare sumară a aspectelor care vă motivează să activați / să vă manifestați interesul în Educația globală.
- » Notați șase cuvinte pe care le asociați cu EG.
- » Indicați vă rugăm dacă, în opinia dumneavoastră, oricare din următoarele teme are o dimensiune globală, exemplificând totodată: agresare, excluderea socială, participarea tinerilor, angajare, egalitatea de gen, etc.
- » În opinia dumneavoastră, care sunt valorile și principiile fundamentale ale EG?
- » Ce nevoi educaționale principale considerați că aveți referitor la EG?
- » Ce estimați să fi învățat după finalizarea acestui curs?
- » Indicați experiența (practică) în contextul Educației globale / Educației pentru dezvoltare / Educației pentru dezvoltare sustenabilă / Educație pentru cetățenie globală / etc.
- » Indicați orice alte experiențe (profesionale și practice) pe care le aveți și care ar putea fi relevante în contextul acestui curs (de ex. strângerea de fonduri pentru campanie, gestionarea de evenimente, realizarea / dezvoltarea resurselor educaționale, etc.).
- » Asupra căror teme / probleme ați lucrat deja?
- » Ați organizat deja evenimente educaționale?
- » Dacă da, puteți menționa cu aproximație numărul de evenimente pe care le-ați organizat până acum?
- » Ce tipuri de evenimente educaționale ați organizat deja (de ex. ateliere, programe de predare, programe pentru vacanțe, cursuri de formare, etc.)?
- » În cadrul evenimentelor educaționale, ați abordat dimensiunea globală a problemelor / temelor locale?
- » Ce metode folosiți în practica dvs. educațională?
- » La ce tipuri de formare (dacă este cazul) ați participat cu privire la Educația globală sau sectoarele educaționale asociate?

- » În ceea ce privește expertiza dvs., vă puteți imagina contribuind la un curs, de ex. prin acordarea unui feedback sumar asupra unei anumite teme sau prin folosirea unei anumite metode? Dacă da, cum?
- » Indicați mediile, stilurile și metodele preferate de (de ex. metode participative, lucru în grup, prezentări, discuții de grup, educația în aer liber, etc.).
- » Indicați dorințele, cererile și sugestiile dvs. cu privire la cursul de formare.

La finele cursului, participanților li se pot adresa aceleași întrebări ca și în cazul evaluării ANI.

ANI – Exercițiu: Așteptări, contribuții, temeri

Această activitate poate fi derulată la începutul cursului de formare.

Fiecărui participant i se dau 3 coli de tip post-it colorate diferit și i se cere să identifice așteptările cheie pe o coală (de ex. cea verde), temerile principale, pe cea de a doua (de ex. cea galbenă) și contribuțiile pe care aceștia consideră că le pot aduce cursului de formare, pe cea de a treia (cea albastră, de exemplu). Post-it-urile sunt apoi strânse și afișate în diverse locuri (aviziere, flipchart-uri) amplasate în jurul încăperii, iar participanții se pot plimba și le pot citi. În continuare, întreaga grupă va citi post-it-urile, încercând să prioritizeze și să identifice cele mai importante aspecte nominalizate.

Rezultatele obținute în urma acestei activități se pot păstra și se vor revedea în timpul cursului, în scopul evaluării.

Anexa B:

Matrice pentru planificarea unui eveniment educațional EG

Matricea 1¹

TEMĂ: OBIECTIV GENERAL, DE EX.: *Obiectivul va trebui să se axeze pe competențele pe care intenționați ca participanții să le dezvolte până la finalul cursului. Acest obiectiv poate fi împărțit în obiective specifice incluse în matricea de mai jos.*

ETAPĂ Conținut general sugerat	OBSERVAȚII, SUGESTII ȘI RECOMANDĂRI UTILE
Formula de salut, scurtă introducere, prezentarea timpului alocat și succesiunea activităților	» Planificați din timp pentru a crea un mediu de învățare motivant și plăcut
Cunoaștere reciprocă, stimularea grupului	» Documentarea făcută cu privire la participanți este utilă în planificarea evenimentului însă în cazul în care este nevoie de mai multe informații privind mediul din care provin precum și doleanțele, așteptările și nevoile participanților, acum este momentul să introduceți o activitate prin care puteți afla aceste detalii (și să vă adaptați planificarea ca atare, dacă acest lucru se poate face).
Introducerea temei: Dobândirea cunoștințelor, analiză și procesare	» Și aici se aplică același principiu, atenția fiind însă canalizată pe interesele și cunoștințele deja deținute de participanți cu privire la tema pusă în discuție.
Dezvoltarea și evaluarea temei: Sinteză, evaluare, opinie formare	» Alocați timp suficient pentru analizarea temei și a diferitelor sale aspecte și perspective; aplicați metodele de învățare participativă pentru a permite participanților să conecteze aceste aspecte cu viața de zi cu zi a acestora; utilizați metode care să le permită participanților să își identifice propria poziție în funcție de propriile judecăți de valoare cu privire la aceste aspecte; încurajați comunicarea în grupuri și în sesiuni plenare cu privire la raționamentele și principiile participanților.
Dezvoltarea opțiunilor cu privire la inițierea acțiunilor	» Dacă este posibil, prezentați și analizați posibilitățile de a trece la acțiune în contextul dezvoltării sustenabile cu privire la tema în discuție; stimulați gândirea critică referitor la posibilele acțiuni; încurajați exprimarea opiniilor cu privire la acest subiect; evitați punerea participanților sub o presiune morală.
Feedback	<p>Punctele principale de interes pentru feedback pot include:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ce a fost nou pentru participanți? • Ce anume i-a surprins profund? • Despre ce anume ar vrea să afle mai multe? • Ce anume i-a inspirat în decizia de a trece la acțiune? • Ce părere au despre metodele folosite și, în cazul în care ar fi preferat alte metode, care sunt propunerile acestora? • ... <p>În funcție de timpul alocat, sesiunile de feedback pot avea loc de asemenea în etapele timpurii ale evenimentului.</p>

¹ După cum s-a utilizat pentru cursurile de formare germane.

Nu uitați să includeți energizante, pauze și timpul necesar pentru feedback/evaluare.

85

Matricea 2¹

Obiectiv general

- » Care este viziunea dumneavoastră despre viitor?
- » Care sunt obiectivele generale la care proiectul dumneavoastră va contribui?

Nu se estimează ca proiectul să atingă aceste obiective pe parcursul derulării sale.

Obiective specifice

- » Ce schimbări pozitive intenționează acest proiect să aducă în viețile participanților din grupul țintă?

Aceste obiective trebuie să fie realizabile și măsurabile la finele acțiunii. Alegeți un singur sau cel mult două obiective specifice.

Rezultate

- » Ce schimbări tangibile au produs aceste activități asupra grupurilor țintă?

Acestea trebuie să fie măsurabile (de ex. zece tineri muncitori au fost angrenați în procesul de Educație globală, s-a creat o campanie de comunicare educațională despre EG, etc.).

¹ Versiunea adaptată a celei folosite în cadrul cursului de formare din Portugalia.

Activități

- » Ce trebuie să se facă pentru a se obține fiecare din aceste rezultate? (de ex. pregătirea, punerea în aplicare și evaluarea unui curs de formare de zece ore, despre EG, pentru tinerii muncitori, etc.)

Metode

- » Ce metode veți folosi pentru a crea o experiență educațională eficientă și sustenabilă pentru participanți (de ex. joc de rol, dezbatere, etc.)?

Grupul țintă

- » Cine beneficiază de pe urma proiectului? (de ex. 20 tineri muncitori din cadrul a zece organizații de tineret din Lisabona)

Locație

- » Unde se va desfășura proiectul?

Organizații partenere

- » Intenționați să invitați organizații în calitate de parteneri oficiali (adică să includeți logo-urile, să încheiați un acord scris, etc.)?

Organizații colaboratoare

- » Intenționați să invitați organizații să colaboreze în cadrul proiectului într-o manieră mai mult informală (de ex.: diseminarea cursului de formare)?

Resurse

- » De ce resurse aveți nevoie pentru a finaliza proiectul resurse materiale și umane? (De ex.: un manager de proiect și un facilitator; sală de curs dotată, computer, pixuri, flipchart, etc.)

Sustenabilitate

- » În ce măsură va putea proiectul să continue să aibă rezultate și după finalizarea sa? (de ex. în calitate de tineri muncitori, participanții vor începe/continua să aplice activitățile EG în cadrul propriilor organizații, multiplicând astfel tot ceea ce au învățat. În acest sens, manualul EG reprezintă un instrument care va continua să fie utilizat de alte organizații pe măsură ce se pregătesc noi proiecte educaționale)

Evaluare și monitorizare

» Ce activități / instrumente intenționați să folosiți pentru a analiza evoluția proiectului? Sunt activitățile care se pun în aplicare așa cum au fost gândite inițial (monitorizare, de ex. prin întâlniri cu beneficiarii și partenerii, jurnale, contacte prin email, etc.)? Cum intenționați să măsurați eficiența și relevanța acțiunilor proiectului (evaluare, ex. prin folosirea chestionarelor, prin aplicarea de metode participative de evaluare, etc.)?

Observații

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Bibliografie suplimentară¹

În continuare se prezintă o selecție a publicațiilor în limba engleză pe care vi le recomandăm pentru a analiza în profunzime temele abordate în cadrul acestui manual:

- » Allum, Liz; Lowe, Barbara; Robinson, Louise: How do we know it's working? A toolkit for measuring attitudinal change. London: RISC (2008).
🔗 www.mvro.sk/sk/e-kniznica/category/2-publikacie?download=1355:how-do-we-know-it-s-working, book two (2015).
toolkit.risc.org.uk/
- » Andreotti, Vanessa: Actionable postcolonial theory in education. Berlin, Heidelberg: Springer (2011).
- » Andreotti, Vanessa; De Souza, Lynn Mario T. M (eds.): Postcolonial perspectives on Global Citizenship Education. New York: Routledge (2012).
- » Bourn, Douglas: What is Meant by Development Education? (2014).
🔗 www.sinergiased.org/index.php/revista/item/51-douglas-bourn-what-is-meant-by-development-education
- » Bourn, Douglas: The Theory and Practice of Development Education: A Pedagogy for Global Social Justice. New York: Routledge (2014).
- » Bourn, Douglas: Global Citizenship & Youth Participation in Europe. London: University College London (2016).
🔗 www.sfyouth.eu/index.php/en/mm-about-en/reports/needanalysis
- » Brander, Patricia (et. al.): Compass - Manual for human rights education with young people. Strasbourg: Council of Europe (2012).
🔗 www.coe.int/t/dg4/eycb/Source/Compass_2012_FINAL.pdf
- » British Council (ed.): Active Citizens Facilitator's Toolkit (2011).
🔗 www.britishcouncil.org/sites/default/files/active-citizens-global-toolkit-2014-2015.pdf
- » Cenker, Michal (et al.): Development Education in Theory and Practice – An educator's resource (2016).
🔗 unidev.info/UNIDEV/UNIDEV-Material/Learning-Material/UNIDEV-Book
- » CSSGJ (Centre for the Study of Social and Global Justice): Open Spaces for Dialogue and Enquiry (OSDE) methodology.
🔗 www.osdemethodology.org.uk/
- » Facilitating Global Learning (FGL): Global What? A Study on Facts and Needs in Global Learning in Germany, Portugal and Romania (2013).
🔗 www.dachverbandentwicklungspolitikbw.de/web/cms/upload/pdf/publikationen/deab_et al_2014_global_what.pdf
- » Freire, Paulo: Pedagogy of the Oppressed. Harmondsworth: Penguin (1972).
- » IOE Press (ed.): International Journal of Development Education and Global Learning.
🔗 www.ucl-ioe-press.com/journals/international-journal-of-development-education-and-global-learning/#sthash.VvuMI0bU.dpuf

¹ Toate site-urile web citate au fost accesate ultima dată în martie 2016

- » Mesa, Manuela: Evolution and future challenges of development education. The International Journal for Global and Development Education Research, No. 0 (2011).
educacionglobalresearch.net/wp-content/uploads/08-Manuela-Mesa-IngI%C3%A9s.pdf
- » North-South Centre of the Council of Europe (ed.): Global Education Guidelines. A handbook for educators to understand and implement Global Education. Lisbon (2012).
www.coe.int/t/dg4/nscentre/GE/GE/GE-Guidelines/GEguidelines-web.pdf
- » Tawil, Sobhi: Education for 'Global Citizenship: A framework for discussion. ERF Working Papers, Series No. 7. Paris: UNESCO Education Research and Foresight (2013).
www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/pdf/PaperN7EducforGlobalCitizenship.pdf
- » Taylor, Edward, W.: The Theory and Practice of Transformative Learning: A Critical Review. Columbus, Ohio: ERIC Clearinghouse on Adult, Career, and Vocational Education, Center on Education and Training for Employment, College of Education, the Ohio State University (1998).
www.calpro-online.org/eric/docs/taylor/taylor_02.pdf
- » UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation): Global Citizenship Education: Preparing learners for the challenges of the twenty-first century (2014).
unesdoc.unesco.org/images/0022/002277/227729E.pdf
- » UNECE (United Nations Economic Commission for Europe) (ed.): Learning for the Future. Competences in Education for Sustainable Development (2012).
www.unece.org/fileadmin/DAM/env/esd/ESD_Publications/Competences_Publication.pdf
- » UNESCO (ed.): Global Action Programme on ESD (2014).
www.unesco.org/new/en/unesco-world-conference-on-esd-2014/esd-after-2014/global-action-programme
- » UNESCO: Global Citizenship Education: Topics and learning Objectives. Paris (2015).
unesdoc.unesco.org/images/0023/002329/232993e.pdf
- » United Nations General Assembly (ed.): Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (2015).
sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld

Prezentarea organizațiilor partenere în proiectul FGL

Asociația de Asistență și Programe pentru Dezvoltare Durabilă – Agenda 21

🌐 www.agenda21.org.ro

“Asociația de Asistență și Programe pentru Dezvoltare Durabilă – Agenda 21” este o asociație română non-guvernamentală de interes național, non-profit și neafiliată politic sau religios. Asociația a fost înființată în mai 2003.

Misiunea APDD – Agenda 21 constă în susținerea politicilor și eforturilor centrate pe promovarea și punerea în aplicare, în România, a obiectivelor de Dezvoltare Sustenabilă.

Obiective principale:

- Dezvoltarea unor parteneriate cu autoritățile locale pentru a valorifica inițiativele locale și pentru a spori eficiența guvernantei locale;
- Promovarea activităților educative în sectorul drepturilor omului, educației globale / educației pentru dezvoltare, mediului, punându-se totodată accent pe educația civică și pentru cetățenie democratică.
- Consolidarea rolului actorilor sociale cu potențial mare pentru angrenarea dezvoltării sustenabile: copii și tineri, comunități locale, sectorul privat, comunitatea de afaceri, comunitatea științifică, mass media;
- Oferirea de asistență și suport pentru grupurile marginalizate sau pentru grupurile cu risc de excludere socială.

Conceptul cheie al APDD – Agenda 21 este reprezentat de Dezvoltarea Sustenabilă. Nu se poate conceptualiza o noțiune sigură și prosperă în viitor în afara conceptului de dezvoltare sustenabilă.

Grupurile țintă sunt copiii și tinerii, profesorii, autoritățile din învățământ, funcționarii publici, jurnaliștii și grupurile marginalizate. Voluntariatul pentru comunitate reprezintă una din valorile fundamentale ale asociației.

AIDGLOBAL - Acção e Integração para o Desenvolvimento Global

🌐 www.aidglobal.org

“AIDGLOBAL- Acțiune și Integrare pentru Dezvoltarea Globală” este o organizație non-guvernamentală portugheză care aspiră, prin acțiunile sale – angrenarea și educarea societății – la o lume mai echitabilă și mai sustenabilă. În Portugalia, AIDGLOBAL promovează Educația pentru cetățenie globală (ECG) prin proiecte derulate în școli, prin cursuri de formare pentru profesori și prin punerea la dispoziția educatorilor a numeroase resurse didactice. Intervine de asemenea în sectorul informal, informând tinerii muncitori și voluntarii din organizațiile societății civile despre aspectele promovate și dezbătute de ECG. În Mozambic, a contribuit la egalitatea educației prin promovarea cititului și competențelor digitale și prin implementarea unei Rețele de Biblioteci Școlare în districtul Chibuto.

DEAB - Dachverband Entwicklungspolitik Baden-Württemberg

🌐 www.deab.de

DEAB reprezintă o organizație umbrelă a NGDO-urilor și atelierelor mondiale în statul federal Baden-Württemberg, Germania. Deține o rețea amplă care cuprinde în jur de 150 membri, incluzând ateliere internaționale, grupuri de acțiune locale, instituții educaționale, rețele locale, etc., care activează în sectorul responsabilizării și informării populației în domeniul Educației globale.

Principalele sectoare de lucru ale DEAB vizează comerțul echitabil, achizițiile publice sustenabile, dezvoltarea prin parteneriate, politicile de dezvoltare și de Educație globală în Baden-Württemberg. DEAB asigură relaționarea, informarea și perfecționarea membrilor săi, reprezentându-le interesele în politică și societate și organizând activități educaționale, activități EG, campanii și lobby. De asemenea, DEAB publică Südzeit, singurul buletin Baden-Württemberg la nivel internațional, și totodată coordonează singurul program de promovare în Baden-Württemberg.

EPIZ – Entwicklungspädagogisches Informationszentrum Reutlingen

🌐 www.epiz.de

Având o istorie bogată ce datează din anii '60, EPIZ este astăzi una dintre primele organizații nonguvernamentale din Germania care și-au manifestat pentru Educația globală. Pornind de la obiectivul de a înființa o bibliotecă dedicată în mod special resurselor didactice aferente procesului Educației globale, sfera activității sale a continuat să se dezvolte în timp, incluzând astfel activități educaționale implicând numeroase grupuri țintă și cursuri de formare EG organizate atât în sistemul de învățământ formal și informal (printre alte activități). Mai mult, aceasta activează ca organism consultativ axat pe soluționare aspectelor cu privire la problemele EG atât pentru instituțiile de stat cât și pentru organizațiile aferente societății civile. Pe lângă implicarea într-o multitudine de proiecte și programe, EPIZ activează de asemenea în procesele de elaborare de politici și în organizarea de dezbateri pe tema Educației globale (în acest sens, regăsim activitatea EPIZ în numeroase organizații, comitete și comisii naționale și regionale).

Grație expertizei sale îndelungate și a sferei ample de activități, EPIZ este interconectată cu o serie de actori importanți din sectorul EG atât la nivelul Germaniei cât și la nivel internațional.

finep – forum for international development + planning

🌐 www.finep.org

finep reprezintă atât un proiect cât și o organizație consultativă non-profit care activează în sectorul dezvoltării sustenabile, fiind axată în principal pe domeniile politicilor de dezvoltare, a politicilor legate de mediu și de promovare a democrației locale. Dezvoltă și implementează proiecte în colaborare cu organizațiile partenere din Europa și din lume.

În plus față de propriile proiecte, finep oferă asistență și consultanță autorităților locale și altor organizații non-profit care operează în domenii ca achiziția de finanțări de la terțe părți, consultări privind procesele, facilitări, organizarea de cursuri de formare și elaborarea de studii și concepte educaționale.

IMVF – Instituto Marquês de Valle Flôr

 www.imvf.org

IMVF reprezintă o Organizație de dezvoltare nonguvernamentală (NGDO) din Portugalia care crede cu tărie în conjugarea efortul comun al milioanele de oameni din lumea întreagă lume în vederea susținerii dezvoltării durabile.

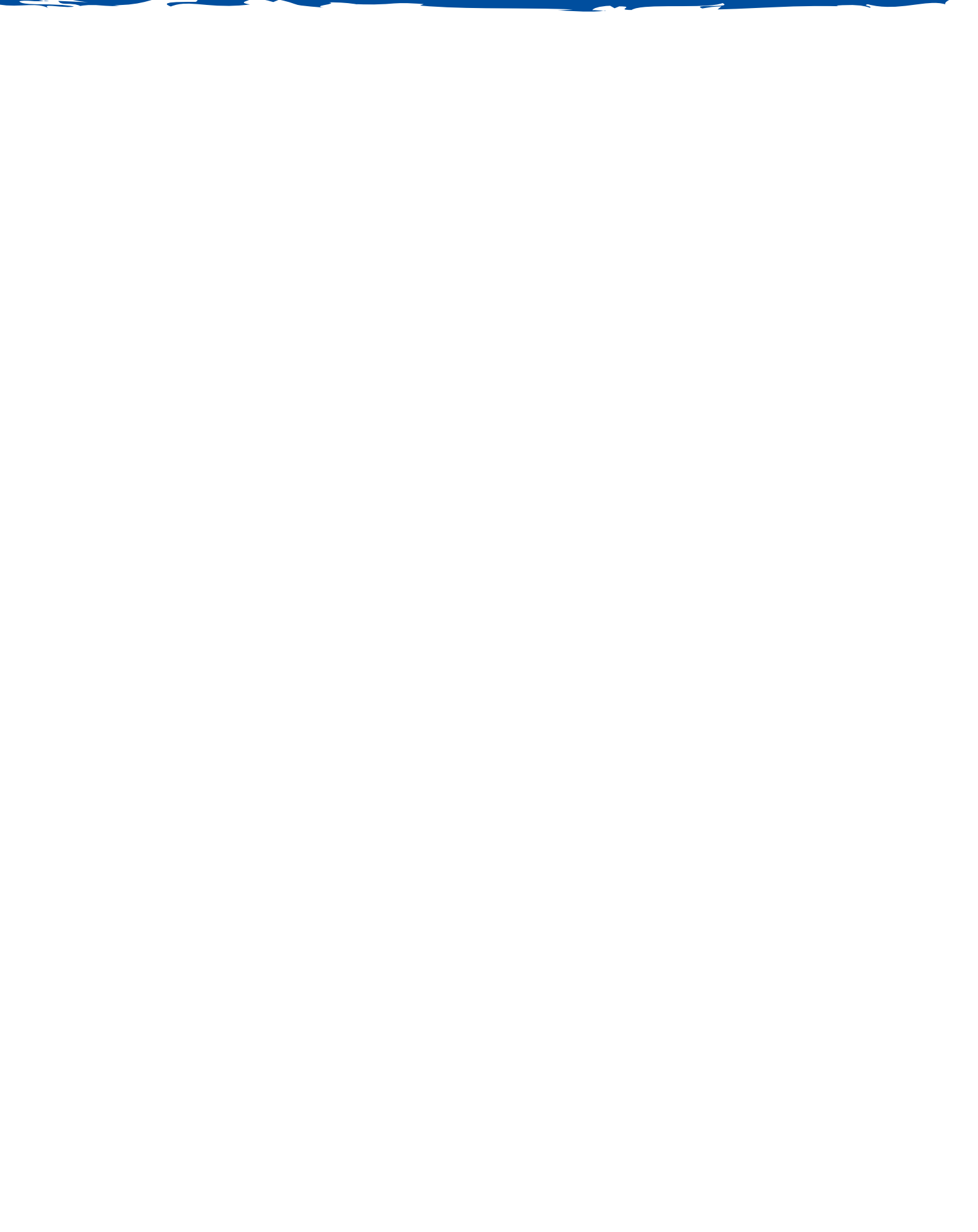
IMVF activează în întreaga CPLP (Comunitatea Țărilor Vorbitoare de Limba Portugheză), axându-și eforturile în mod prioritar asupra Colaborării pentru dezvoltare, iar la nivel european, asupra Educației pentru cetățenie globală, dar și asupra Colaborării descentralizate. Primește de asemenea cereri ocazionale de acordare de ajutoare umanitare din țările în care operează.

O echipă entuziastă activând atât pe teritoriul cât și în afara Portugaliei pune în aplicare inițiative în sectoare cheie ca de pildă învățământul, sănătatea și securitatea alimentară, canalizându-și atenția asupra diverselor parteneriate cu organizații, instituții și beneficiarii proiectelor. Misiunea sa este aceea de a consolida ideea pe care se bazează toate activitățile întreprinse de IMVF – și anume: dezvoltarea durabilă a comunităților se poate realiza doar prin responsabilizarea tuturor membrilor acestora.



Projecten met de
Wetenschap
• Ontdekking
• Ontdekking
• Ontdekking
• Ontdekking

• Licht is de Druk



Publicație

Autori

Mihaela Amariei, Gundula B ker, Ana Castanheira, Monica Cugler, Nina Cugler, Susana Damasceno, Karola Hoffmann, Julia Keller, Sofia Lopes, Florina Diana Potirniche, Gabriele Radeke, Monica Santos Silva, Sigrid Schell-Straub

Editor

Gundula B ker

machetă paginare

mees + zacke, Reutlingen
www.mees-zacke.de

Asistent editor

Julienne Bank

Traducere

Sergiu Marinescu

Această publica ie poate fi copiată, descărcată, tipărită (par ial sau în întregime)  i totodată poate fi menționată alături de citate din cuprinsul său în diferite documente, prezentări, bloguri, site-uri web  i materiale didactice atât timp c t se fac trimiteri la aceasta ca reprezentând sursa respectivelor citate.

Pentru mai multe informații nu ezita i să vă adresa i:

Germania: Gundula B ker, gundula.bueker@epiz.de

Portugalia: Ana Castanheira, info@imvf.org

Romania: Nina Cugler, ninacugler@agenda21.org.ro

Pentru mai multe detalii

www.global-how.de

Echipa „Facilitating Global Learning”

martie 2016



Această publica ie a fost produsă cu asistența oferită de Uniunea Europeană, de Ministerul Statului Baden-Württemberg,  n Germania  i respectiv a Cam es - Instituto da Coopera  o e da L ngua.,  n Portugalia. Conținutul publica iei este căde exclusiv în autorilor  i nu reflectă în niciun mod opiniile Uniunii Europene, Ministerului Statului Baden-Württemberg  i/sau ale Cam es - ICL



Această publicație a fost produsă cu asistența oferită de Uniunea Europeană, de Ministerul Statului Baden-Württemberg, în Germania și respectiv a Camões - Instituto da Cooperação e da Língua., în Portugalia. Conținutul publicației este de exclusiv în autorilor și nu reflectă în niciun mod opiniile Uniunii Europene, Ministerului Statului Baden-Württemberg și/sau ale Camões - ICL

